

Refraneiro escolar galego do cambio de milenio

Estefanía Prieto Donate¹

Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades

Edición do caudal paremiolóxico galego en uso no cambio de milenio (1995-2007), recollido por uns 300 alumnos de diferentes lugares de Galicia. Trátase dunha mostra ponderada xeográfica e demograficamente, espella variacións dialectais e permite albiscar frecuencias de uso das paremias. Esta recadádiva súmase ás que vén exhumando *Cadernos de Fraseoloxía Galega*.

Palabras clave: fraseoloxía, colocacións, locucións, refráns, recadádiva *in situ*.

Edition of the Galician paremiological wealth in use during the change of millenium (1995-2007), compiled by about 300 students of different parts in Galicia. It consists of a geographical and demographic sample showing dialectal variations. It allows us to see the frequency of use of idioms. This compilation is another contribution published by Cadernos de Fraseoloxía Galega.

Keywords: phraseology, collocations, locutions, proverbs, compilation in situ.

1. Introducción

1.1. Procedencia e localización deste corpus

As coleccións paremiolóxicas tenden a medrar por acumulación, de xeito que a paremia que unha vez alguén publica tende a figurar xa en tódalas coleccións posteriores, independentemente de que siga viva ou de que xa ninguén a use. Esta sedimentación, puramente bibliográfica, crea unha sensación falsa sobre cal é realmente no momento actual o corpus paremiolóxico dunha lingua calquera. E o caudal pancrónico resultante crea, ademais, a sensación de que as linguas de Estado teñen un caudal paremiolóxico

Data de recepción 15/05/2009 Data de aceptación 28/09/2009

¹ Como universitaria de Jaén fago constar que este traballo é froito dunha bolsa de estadía no ano 2008 no Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, que me deu acceso á información do Tesouro Fraseolóxico Galego. Agradézoo e agradézollo tamén a cantos profesores, alumnos e pais ou avós construíron coa súa xenerosidade este caudal paremiolóxico. A miña gratitude vai tamén a Alba Vidal, Emma Salgueiro, Cristina Rodríguez e Fernando Groba; e a quen me dirixiu, Xesús Ferro Ruibal.

inmensamente maior cás linguas minorizadas e menos formalizadas (Ferro 1997:208-209).

Por esa razón nunha estada no Centro Ramón Piñeiro déuseme a oportunidade de utiliza-los fondos de recente recollida (1995-2007) para albiscar cal é o refraneiro que vén á mente no cambio de milenio en Galicia. Procurouse que a mostra fose xeográfica e demograficamente proporcional. Utilizáronse materiais recollidos en tres centros da Coruña, dous de Pontevedra, un de Lugo e outro de Ourense, e que se recibiran no Centro Ramón Piñeiro para contribuír ó Tesouro Fraseolóxico Galego. Unha clave numérica identifica as provincias 1 (A Coruña), 2 (Lugo), 3 (Ourense) 4 (Pontevedra).

Clave	Provincia	Concello	Centro	Ano
112	A Coruña	Boqueixón	CPI “Orza Couto”. Boqueixón	2001
116	A Coruña	Camariñas		2003
173	A Coruña	Ribeira	IES de Ribeira	1998
211	Lugo	Castro de Rei	CP Veleiro do Campo. Castro de Ribeiras de Lea	1995-1997 ²
306	Ourense	Bande	IES Aquis Querquernis	2007
417	Pontevedra	A Estrada	CP O Foxo	1995
456	Pontevedra	Valga	IES de Valga	2003

Reproducímo-los refráns respectando, como é natural, as variacións dialectais, as influencias do castelán e as opcións gráficas dos colectores. En tódolos casos ofrecemos despois do refrán o ano de colleita entre corchetes [1995] e entre parénteses dúas claves numéricas separadas por un trazo (45669-6505): a primeira indica o nome do colector (no remate deste traballo desenvólvense estas claves) e a segunda a localización do manuscrito no arquivo do Tesouro Fraseolóxico Galego do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades (CIRP).

Deste xeito *A auga en abril enche o carro e o carril* [1995-1997] (21117-01021) significa que ese refrán foi recollido entre 1995 e 1997, no concello lugués de Castro de Rei (211) polos alumnos Jennifer e Rodrigo Álvarez Méndez (17), alumnos do Colexio de Castro de Ribeiras do Lea. O resto dos díxitos indican a localización física no arquivo do CIRP.

No caso do IES de Ribeira figura o fraseólogo Antonio Pena Romay, que nos entregou o material, e no da Estrada figuran os pais ou avós dos alumnos que facilitaron os refráns ó profesor David Otero.

Nos casos nos que un mesmo refrán o recollen varios colectores ou varios Centros, antepoñemos en negra o número que indica cantos informantes de toda Galicia ofrecen o mesmo refrán.

Un lector atento poderá descubrir que nalgúns casos dous alumnos dun mesmo Centro ofrecen exactamente o mesmo refrán e isto probablemente significa que nese territorio o refrán corre máis; pero non descartámo-la posible picardía escolar de copiar algo dun compañeiro para engrosa-lo traballo. Non obstante, decidimos ofrecer en cada caso toda a información e localizala con detalle, porque máis dunha vez detectamos que variantes idénticas, que por algunha razón parecían sorprendentes, procedían de alumnos de zonas diferentes de Galicia (e de anos diferentes): e iso descartaba a copia.

² Aínda que a recolleita dos datos está feita entre os anos 1995 e 1997 a publicación é do ano 2000.

Coidamos que con estes datos estamos diante dunha mostra obxectiva da paremioloxía galega viva no cambio de milenio e achegándonos ó concepto de mínimo paremiolóxico galego.

1.2. Aproximación a un índice de frecuencias

No seguinte cadro ofrecémo-la relación dos refráns que aparecen máis de sete veces. Na primeira columna figura o refrán, na segunda o número de veces que aparece e na terceira as provincias, coa clave que xa se dixo.

<i>En abril, augas mil.</i>	84	1, 2, 3, 4
<i>Can ladrador, pouco mordedor.</i>	39	1, 2, 3, 4
<i>En maio aínda a vella queima o tallo.</i>	19	1, 2, 4
<i>Por san Xoán, a sardiña molla o pan.</i>	18	1, 4
<i>En san Xoán, a sardiña molla o pan.</i>	17	1, 2, 3, 4
<i>Dime con quen andas e direiche quen eres.</i>	17	1, 2, 3, 4
<i>Xente nova e leña verde todo é fume.</i>	16	1, 2, 4
<i>Gaivotas a terra, mariñeiros á merda.</i>	14	1, 4
<i>Polo san Martiño, trompos ó camiño.</i>	13	2, 4
<i>Entre marzo e abril sae o cuco do cubil.</i>	12	1, 2, 4
<i>O que non chora non mama.</i>	11	1, 4
<i>Abril, augas mil.</i>	11	1, 3, 4
<i>Non hai mal que por ben non veña.</i>	10	1, 2, 4
<i>Quen mal anda mal acaba.</i>	9	1, 2, 4

<i>Ollos que non ven, corazón que non sente.</i>	9	1, 2, 3, 4
<i>Mans que non dades que esperades.</i>	9	1, 2, 3, 4
<i>Home pequeno, fol de *veneno.</i>	9	1, 2, 3, 4
<i>Dime con quen andas e direiche quen es.</i>	9	1, 3, 4
<i>Ano de neves, ano de bens.</i>	9	1, 2, 3, 4
<i>A cabalo regalado non se lle mira o dente.</i>	9	1, 4
<i>En maio, a vella queima o tallo.</i>	8	1, 4
<i>A muller e a *sartén na casa están ben.</i>	8	1, 2, 3
<i>Xente nova, leña verde todo é fume.</i>	7	1
<i>Ovella que berra, bocado que perde.</i>	7	1, 2, 3, 4
<i>O que de novo non traballa, de vello dorme na palla.</i>	7	1, 2, 4
<i>De tal pao, tal *astilla.</i>	7	1, 4
<i>A quen madruga, Deus lle axuda.</i>	7	1, 4

1.3. Comparación con outro índice de frecuencias

Ferro (2002) publicou un índice de frecuencias elaborado sobre unha base de 60.000 entradas. O que agora editamos está feito sobre unha base moito menor, 4072. Velaí unha comparación das vinte paremias máis citadas en cada caso:

Índices de frecuencia			
Refraneiro escolar (2009)		Ferro (2002)	
Refrán	Fr	Refrán	Fr
<i>En abril, augas mil.</i>	84	<i>Xente nova e leña verde toda é fume.</i>	69
<i>Can ladrador, pouco mordedor.</i>	39	<i>Home pequeno fol de veneno.</i>	60
<i>En maio aínda a vella queima o tallo.</i>	19	<i>A ovella que berra, bocado que perde.</i>	54
<i>Por san Xoán, a sardiña molla o pan.</i>	18	<i>En maio aínda a vella queima o tallo.</i>	52
<i>En san Xoán, a sardiña molla o pan.</i>	17	<i>En abril, augas mil.</i>	50

<i>Dime con quen andas e direiche quen eres.</i>	17	<i>Ano de ameixas, ano de queixas.</i>	37
<i>Xente nova e leña verde todo é fume.</i>	16	<i>Morra Marta, morra farta.</i>	27
<i>Gaivotas a terra, mariñeiros á merda.</i>	14	<i>Canta máis prèsa máis vagar.</i>	27
<i>Polo san Martiño, trompos ó camiño.</i>	13	<i>Na terra dos lobos hai que ouvear coma todos.</i>	26
<i>Entre marzo e abril sae o cuco do cubil.</i>	12	<i>Onde hai patrón non manda mariñeiro</i>	25
<i>O que non chora non mama.</i>	11	<i>Polo pan baila o can.</i>	24
<i>Abril, augas mil.</i>	11	<i>O que non chora non mama.</i>	24
<i>Non hai mal que por ben non veña.</i>	10	<i>Nunca chove como trona.</i>	24
<i>Quen mal anda mal acaba.</i>	9	<i>Non hai atallo sen traballo</i>	24
<i>Ollos que non ven, corazón que non sente.</i>	9	<i>A muller e a sartén na cociña están ben.</i>	24
<i>Mans que non dades que esperades.</i>	9	<i>En san Xoán as nove con día dan.</i>	23
<i>Home pequeno, fol de *veneno.</i>	9	<i>En san Xoán a sardiña molla o pan.</i>	22
<i>Dime con quen andas e direiche quen es.</i>	9	<i>En cas do ferreiro, coitelo de pao.</i>	22
<i>Ano de neves, ano de bens.</i>	9	<i>Despois de san Martiño deixa a auga e bebe o viño.</i>	21
<i>A cabalo regalado non se lle mira o dente.</i>	9	<i>Val máis pequeno agudo que grande burro.</i>	19
<i>En maio, a vella queima o tallo.</i>	8	<i>Pola santa Mariña deixa a sacha e colle a fouciña.</i>	19
<i>A muller e a *sartén na casa están ben.</i>	8	<i>Na terra do meu home o que non traballa non come.</i>	19

O que primeiro sorprende na comparanza dos dous índices é que só cadren seis entre as vinte paremias máis frecuentes. Tamén sorprende que o que agora resulta máis frecuente (*En abril, augas mil*) teña máis entradas (84 sobre 4072) cás que tiña o máis frecuente na edición de Ferro (2002), *Xente nova e leña verde toda é fume* (69 sobre 60.000). Pensamos que no refraneiro escolar ou ben houbo alumnos que copiaron refráns dalgún compañeiro ou ben este refraneiro escolar constata unha diminución da memoria paremiolóxica dos avós e pais, informantes dos colectores escolares. Calquera unha desta razóns explicaría ademais a rápida caída da frecuencia, porque se pasa de 84 entradas no refrán máis frecuente, a 39 no segundo e xa 19 no terceiro, mentres que no de Ferro (2002) a caída era menos brusca.

Dada a extensión deste traballo, deixamos para outra ocasión posteriores análises destes datos.

2. Refraneiro escolar do cambio de milenio

A abril tronado, vén bo verán. [2001] (11203).

A auga en abril enche o carro e o carril. [1995-1997] (21117-01021).

2 *A alegría é un tesouro que vale máis có ouro.* [2001] (11203). (45629-2509).

2 *A auga de abril enche o carro e o barril.* [2004] (45625-2117). [2004] (45641-3712).

A auga de abril enche o carro e o carril. [2003] (11677-6319).

A auga de febreiro derrama o viño. [2003] (11677-6310).

A auga de maio non fai dano. [1995-1997] (21124-10316).

A auga de san Xoán leva o viño e non dá pan. [1995-1997] (21116-11352).

- 2** *A auga de san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2003] (11660-4622). [2001] (11203).
- A auga en abril enche o carro e o carril.* [2001] (11203).
- A auga en febreiro fai o palleiro.* [2003] (11677-6311).
- A auga en outono non lle convén ó xornaleiro nin ó seu dono.* [2003] (11661-4702).
- A auga en san Xoán mata viño e non fai pan.* [1995-1997] (21118-04078).
- A auga en san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2004] (40516-0301).
- A auga mañanceira non é duradeira.* [2007] (30640).
- A auga para os peixes, para os homes viño a feixes.* [2003] (11617-0305).
- A auga que non debes beber déixaa correr.* [1995-1997] (21116-11364).
- 4** *A avaricia rompe o saco.* [2003] (11642-2804). [2003] (11646-3203). [2003] (11663-4902). [2007] (30615).
- A barba do home todo o que dá todo o come.* [1995-1997] (21116-11363).
- A barriga chea, corazón contento.* [2007] (30633).
- 2** *A ben comer hai que beber.* [2007] (30639). [2007] (30620).
- A bo adquiridor, bo expedidor.* [2004] (45619-1517).
- A bo allo, bo tallo.* [2004] (45662-5839).
- 2** *A bo entendedor poucas palabras bastan.* [2004] (45666-6204). [2004] (45650-4604).
- 2** *A bo entendedor, poucas palabras.* [2003] (11648-3407). [2004] (45642-3815).
- A bo viño non hai mal bebedor.* [2001] (11203).
- A boa aventura pouco dura; a mala, tarde se acaba.* [1995-1997] (21128-13488).
- A boa correspondencia as *amistades conserva.* [2004] (45662-5844).
- A boa fame non hai pan reseso.* [1995] (41786).
- A boa masa desvía a brasa.* [1995-1997] (21126-11390).
- A boa muller non ha de vir nen ha de ver.* [1998] (17330-23415).
- A boa *hilandeira en inverno acaba a tea.* [2007] (30633).
- A boi bravo, corda longa.* [1998] (17330-08135).
- A bon entendedor poucas palabras bastan.* [1995-1997] (21116-11354).
- A borralla de san Xoán non a salta nin cadela nin can.* [1995-1997] (21127-13475).
- 6** *A cabalo regalado non lle mire-lo dente.* [2007] (30618). [2004] (45678-7403). [2004] (45666-6205). [2004] (45653-4901). [1995-1997] (21116-10328). [2004] (45639-3506).
- 2** *A cabalo regalado non lle mire-los dentes.* [1995] (41798). [1995] (417107).
- 2** *A cabalo regalado non lle mires o dentado/dente.* [2001] (11203). [2001] (11203).
- 6** *A cabalo regalado non lle mires o dente.* [1995-1997] (21123-09265). [2007] (30626). [2003] (11639-2502). [2007] (30615). [2003] (11642-2811). [2004] (45610-0607).
- A cabalo regalado non lle mires os dentes.* [2004] (45625-2101).
- 9** *A cabalo regalado non se lle mira o dente.* [2004] (45692-8801). [2004] (45694-9003). [2003] (11646-3204). [2004] (45622-1807). [1995] (417106). [2004] (45698-9408). [2004] (45630-2604). [2004] (45668-6428). [2003] (11663-4903).
- A cabalo regalado non se lle mira o rabo.* [2004] (45628-2409).
- A cabalo regalado non se lle miran os dentes.* [2004] (456100-9602).
- A cabalo regalao non se lle mira o dente.* [2004] (456101-9711).
- A cabra co vicio bate cos cornos no cu.* [2003] (11636-2239).
- A cabra co vicio bateu cos cornos no cu.* [2004] (45669-6509).
- A cabra co vicio dá co corno no cu* [2003] (11636-2240).
- 2** *A cabra co vicio dá cos cornos no cu ó seu dono.* [2003] (11636-2242). [2003] (11636-2241).
- A cabra co vicio deu cos cornos no cu.* [2004] (45608-0406).
- A cabra co vicio no cu dá cos cornos.* [2003] (11636-2243).
- 4** *A cabra da miña veciña sempre dá máis leite cá miña.* [2004] (45679-7520). [2004] (45647-4306). [2004] (45665-6106). [2004] (45631-2708). [2004] (45615-1110).
- A cabra que moito anda pouco apaña.* [2004] (45662-5816).
- 2** *A cabra sempre tira ó monte.* [2003] (11640-2608). [2004] (45636-3202).
- A cabra sempre tira pró monte.* [2004] (45631-2709).
- A cabra tira ó monte.* [2004] (45639-3508).
- A cabra, a muller e a mula teñen a testa dura.* [2007] (30641).
- A cada paxariño gústalle o seu niño.* [2001] (11203).
- A cada porco chégalle o seu san Martiño.* [2001] (11203).

- A cada porco chégalle o seu san *Martín.* [2003] (11639-2507).
- A cada porco sempre lle chega o seu san *Martín.* [2003] (11676-6208).
- A cada porco *siempre lle chega o seu san Martiño.* [2003] (11658-4409).
- A cada porquiño chégalle o seu san Martiño.* [1998] (17330-25455).
- A calor da brasa logo se pasa.* [2004] (45642-3820).
- A calor de brasa logo se pasa.* [1995-1997] (21121-06136).
- 4** *A can fraco todas son pulgas.* [1995] (41780). [2001] (11203). [2007] (30626). [1995-1997] (21123-09263).
- A can que moito ladra bótalle un óso e verás que logo cala.* [1998] (17330-11193).
- 2** *A can vello non hai cus cus.* [2003] (11636-2244). [2003] (11636-2245).
- A can vello todo son pulgas.* [2004] (45695-9112).
- A can *flaco todo é pulgas.* [2004] (45672-6806).
- A can *flaco todo se lle volve pulgas.* [2003] (11647-3307).
- A can *flaco todo son pulgas.* [2004] (45666-6211).
- A cara é o espello da alma.* [2001] (11203).
- A cara honra a mesa e non a perna tesa.* [1998] (17330-11196).
- A carga ben se leva cando moito non pesa.* [2004] (45662-5854).
- A carga cansa, a sobrecarga mata.* [2004] (45662-5832).
- A carne en outono cómea o seu dono.* [1995-1997] (21122-07194).
- A carne no mes de outono cómea o seu dono.* [1995-1997] (21118-04080).
- A carne, por carne; e o viño, por sangue.* [2007] (30639).
- A carto vai a vaca pero, se non hai carto, non hai vaca.* [2007] (30635).
- Á casa de moitos donos non lle faltan pingueiras.* [2004] (45690-8601).
- Á casa de túa irmán, unha vez á semán.* [2004] (45661-5704).
- A castaña e o besugo en febreiro andan ó zugo.* [2001] (11203).
- A castaña e o besugo no febreiro non ten zugo.* [1995-1997] (21122-06159).
- A castaña e o besugo no febreiro non ten zugo.* [2007] (30639).
- 2** *A castaña no agosto quere beber; e no setembro, comer.* [2007] (30623). [2007] (30628).
- A castaña que cae no camiño é do veciño.* [2004] (45688-8409).
- A castaña que está no camiño é do veciño.* [2007] (30639).
- A castaña ri, a castaña chora, a castaña sai de súa casa a fóra.* [2007] (30616).
- A castaña ten unha maña que vai con quen a apaña.* [2007] (30630).
- A cava vai pola viña.* [2001] (11203).
- A cazador novo, can vello.* [1998] (17330-12202).
- A cepa, tarde ou cedo, sempre dá uvas polo setembro.* [1998] (17330-09148).
- A ciencia quere prudencia e experiencia.* [2004] (45679-7516).
- Á conta do porco aprende o capador.* [2004] (45670-6609).
- A conta dos *gitanos rouban moitos *castellanos.* [2004] (45653-4902).
- A copa sucia debe lavarse na casa.* [2004] (45656-5214).
- A cortesía é de quen a dá e non de quen a recibe.* [1995-1997] (21127-13444).
- A cu escocido, bragas de esparto.* [2004] (45661-5702).
- A chave custa pouco pero vale moito.* [1998] (17330-09153).
- Á chita calando hai quen se vai aproveitando.* [2004] (45661-5701).
- A choiva de san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2007] (30619).
- A choiva en agosto trae bo mosto.* [2004] (45625-2110).
- A choiva en agosto trae bo mosto.* [2004] (45627-2309).
- A choiva en febreiro fai bo palleiro.* [2003] (11660-4620).
- A choiva en san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2004] (45613-0903).
- A choiva no mes de agosto non é choiva, que é mel e mosto.* [2003] (11677-6332).
- A chuvia de agosto non é chuvia, é mel mais/e mosto.* [2001] (11203).
- A chuvia de febreiro fai o palleiro.* [2003] (11677-6312).
- A chuvia de febreiro fai un palleiro.* [2004] (45651-4703).
- A chuvia de san Xoán quita o viño e non dá pan.* [2007] (30627).
- A chuvia do san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2007] (30616).
- A chuvia en febreiro fai o palleiro.* [2003] (11677-6313).

- A chuvia en san Xoán quita viño e non dá pan.* [2007] (30624).
- A chuvia en san Xoán tolle o millo e non dá pan.* [2004] (45685-8110).
- A chuvia en san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2004] (45693-8911).
- A chuvia na semana da Ascensión leva o centeo e deixa o relón.* [2003] (11632-1807).
- A chuvia polo san Cristovo vén co seu caldeiro covo.* [1995] (41797).
- A chuvia que vén en agosto non é chuvia, que é mel mosto.* [2004] (45670-6604).
- 6** *A Deus rogando e co mazo dando.* [2001] (11203). [1995-1997] (21116-09284). [2004] (45641-3701). [2004] (45653-4903). [2004] (45693-8907). [2003] (11636-2251).
- A dúbida é o comenzo da sabedoría.* [1998] (17330-14252).
- A ensalada, ben salgada e ben aceiteada.* [1998] (17330-18317).
- A escote nada é caro.* [1998] (17330-18324).
- A experiencia é a nai da ciencia.* [2003] (11619-0510).
- A facenda do crego entra pola porta e sae polo fumeiro.* [1998] (17330-17306).
- A falta de pan, boas son farangullas.* [1995] (41796).
- 2** *A faneca en xaneiro vale carneiro.* [1995-1997] (21123-09251). [1995-1997] (21122-07176).
- A faneca por xaneiro molla ó carneiro.* [1996] (417119).
- A filla de cabra cabrita é.* [1995-1997] (21126-12413).
- A filla de puta, como é criada; e a estopa, como é fiada.* [2003] (11629-1509).
- A fogaza non estorba nen embaraza.* [1998] (17330-15260).
- A fouce no prado e o boi no arado.* [2004] (45688-8410).
- A gaivota canto máis vella, máis tola.* [2003] (11638-2412).
- A galiña, ben galeada; e a moza, ben aloumiñada.* [1998] (17330-15271).
- A gando bravo, corda longa.* [1998] (17330-15268).
- A grandes males, grandes remedios.* [2004] (45653-4905).
- A grandes males, grandes remedios.* [2004] (45675-7108).
- A honra da muller moito coidadiño quer.* [1998] (17330-21377).
- A honra e o cristal logo se poden quebrar.* [1998] (17330-21375).
- 2** *A horta de outono mantén ao seu dono.* [2007] (30620). [1998] (17330-21380).
- A horta do outono mantén o seu dono e a de san Martiño mantén ó veciño.* [1995-1997] (21129-14504).
- A horta en outono mantén o seu dono.* [2004] (45651-4712).
- A horta no outono mantén o seu dono.* [2004] (45677-7310).
- A inverno chuvioso, verán caluroso.* [2004] (45607-0208).
- A inverno chuvioso, vrao abondoso.* [2007] (30620).
- A laranxa pola mañá é ouro; pola tarde, prata; e pola noite mata.* [2001] (11203).
- A lei nace do pecado e a lei quere castigalo.* [1998] (17330-22402).
- A leña mal feita o lume a endereita.* [1998] (17330-22403).
- A letra con sangue entra.* [2004] (45653-4904).
- A liñaza por san Marcos, nin nada nin no saco.* [2001] (11203).
- A loucura non ten cura.* [1998] (17330-20355).
- A lúa de agosto dá no rostro.* [2007] (30620).
- A lume e a voda vai a aldea toda.* [2004] (45671-6709).
- A mal dicir non hai casa forte.* [2003] (11636-2215).
- A mal tempo, boa cara, que Deus o remediará.* [2004] (45619-1504).
- 6** *A mal tempo, boa cara.* [2003] (11666-5203). [2003] (11651-3706). [1995] (41794). [2004] (45673-6911). [2007] (30633). [2001] (11203).
- A mala veciña dá a agulla sen liña.* [2003] (11651-3702).
- 5** *A mariñeira? Nin casada nin solteira.* [2003] (11618-0410). [2003] (11621-0710). [2003] (11617-0302). [2003] (11626-1210). [2003] (11622-0803).
- 2** *A mellor casa é a miña, anque sexa pequeniña.* [2004] (45690-8602). [2004] (45688-8405).
- A mera no san Xoán leva o viño e mais o pan.* [1998] (17330-19350).
- A metade da moza está na tenda.* [2001] (11203).
- A miña veciña ruín que dure como febreiro.* [1995] (41783).
- A misa e mais o tren non esperan por ninguén.* [2004] (45672-6810).
- A misa e o pensamento son de pouco alimento.* [1998] (17330-19352).

- A mocidade folgada trae a vellice arrastrada.* [1998] (17330-15262).
- A moita confianza trae consigo a mala crianza.* [2004] (45662-5857).
- A moita parola deixa a cabeza tola.* [1998] (17330-24445).
- A moito chover, cruzarse de brazos e vela caer.* [2001] (11203).
- A mosca está no cabalo, se non na cabeza, no rabo.* [2003] (11644-3015).
- A muller e a besta a ningún as emprestes que chas poden foder.* [2003] (11629-1502).
- Á muller e á burra, cada día unha zurra.* [2004] (45661-5707).
- A muller e a gaivota, canto máis vella, máis tola.* [2004] (45689-8508).
- A muller e a gaivota, canto máis vella, máis *loca.* [2004] (45636-3205).
- A muller e a sardiña, á cociña.* [2004] (45608-0405).
- A muller e a sardiña, canto máis pequena, máis fina.* [2003] (11618-0403).
- A muller e a sardiña, canto máis pequena, máis sabrosiña.* [2003] (11653-3909).
- 2** *A muller e a sardiña, canto máis pequena, máis sabrosiña.* [2007] (30638). [2004] (45647-4320).
- A muller e a sardiña, canto máis pequena, máis xeitosiña.* [2003] (11675-6113).
- A muller e a sardiña, canto máis pequeniñas, máis xeitosiñas.* [1995] (41771).
- 4** *A muller e a sardiña, canto máis pequeniña, máis sabrosiña.* [2004] (45633-2904). [2001] (11203). [2003] (11620-0603). [2004] (45617-1314).
- A muller e a sardiña, canto máis pequeniña, máis xeitosiña.* [2004] (45621-1706).
- A muller e a sardiña, canto máis vella, máis fina.* [2003] (11620-0602).
- A muller e a sardiña, p'a cociña.* [2004] (45610-0605).
- A muller e a sardiña, pequeniña.* [2007] (30620).
- 5** *A muller e a sardiña, pola máis pequeniña.* [1995-1997] (21118-04089). [2001] (11203). [1995-1997] (21127-13464). [1995-1997] (21122-07196). [1995-1997] (21116-06122).
- A muller e a *sartén están ben na cociña.* [2003] (11639-2503).
- 8** *A muller e a *sartén na casa están ben.* [2007] (30624). [2001] (11203). [2003] (11628-1406). [2003] (11665-5101). [1995-1997] (21126-12398). [1995-1997] (21116-03052). [2003] (11637-2303). [2007] (30630).
- 2** *A muller e a *sartén na cociña están moi ben.* [2004] (45633-2903). [2004] (45655-5108).
- A muller é como a sardiña, canto máis pequeniña, máis sabrosiña.* [2007] (30621).
- A muller e mais a sardiña, canto máis pequena, máis sabedoríña.* [2003] (11622-0805).
- A muller e o vento cambian de/ó momento.* [2001] (11203).
- A muller e o vento cambian nun momento.* [2003] (11640-2606).
- 2** *A muller e o vento cambian ó momento.* [2003] (11638-2410). [2003] (11658-4408).
- A muller e sardiña, para a cociña.* [2004] (45611-0704).
- A muller ha de falar cando a galiña queira mexar.* [2003] (11629-1505).
- A muller maila sardiña, canto máis pequenas, máis sabrosiñas.* [2004] (45663-5903).
- 3** *A muller moza e *viúda pouco dura, pois déixase comer de madura.* [2003] (11617-0303). [2003] (11623-0901). [2003] (11629-1506).
- A muller que asubía e canta coma o capón, na miña casa non.* [2001] (11203).
- A muller que lle pega ó home, fai ben, se pode.* [1995-1997] (21116-03053).
- A natureza non recoñece ricos nin pobres.* [2001] (11203).
- A necesidade da miña casa ninguén a pasa.* [1998] (17330-23422).
- 3** *A neve febreiriña cómea a galiña.* [1995-1997] (21129-14496). [1995-1997] (21116-06119). [1995-1997] (21127-13459).
- A neve febreiriña pícaa a galiña.* [1995-1997] (21118-04075).
- A neve febreiriña vaise axiña.* [2007] (30620).
- A neve, onde hai fogo, derrétese logo.* [2001] (11203).
- A ninguén lle amarga un doce.* [2001] (11203).
- A non haber pan, boas son tortas.* [1995-1997] (21116-11350).
- A nora pola sogra cagouse na porta.* [2003] (11629-1504).
- A novo rei, nova lei.* [1998] (17330-25463).
- A ocasión fai a fame do ladrón.* [2007] (30626).
- A onde todos van chorando non debes ir cantando.* [1998] (17330-09158).
- A oración pola nosa salvación non necesita vocación.* [1995-1997] (21122-07208).
- A ovella que berra, bocado que perde.* [2003] (11656-4202).
- 2** *A pai aforrador, fillo gastador.* [2001] (11203). [1995-1997] (21116-08245).

- A pais feos, fillos guapos.* [2004] (45635-3122).
- 3** *A palabras necias, oídos xordos.* [2004] (45635-3111). [1995-1997] (21116-10327). [2001] (11203).
- A pan de quinze días, fame de tres semanas.* [1995-1997] (21116-08249).
- A pan de quince días, fame de tres semanas.* [2004] (45607-0205).
- A pan duro, dente agudo.* [2007] (30620).
- A pasiño de galiña chegou a Roma a miña veciña.* [2001] (11203).
- A pedra e o muiño andando ganan.* [1995-1997] (21126-11378).
- Á pota que ferve ningunha mosca se atreve.* [2001] (11203).
- A pouca comida, pouca bebida.* [2007] (30620).
- A primaveira a *sangre altera.* [2003] (11660-4610).
- A primavera a *sangre altera.* [2004] (45643-3902).
- A primavera o sangue altera.* [2004] (45664-6018).
- A primavera *a sangue altera.* [2004] (45650-4618).
- A que a *bo árbore se arrima, boa sombra *lle cobixa.* [1995-1997] (21123-09264).
- A que non cae sendo tentada, esa si que é honrada.* [1998] (17330-21376).
- A quen algo lle pica, allos come.* [2004] (45676-7208).
- A quen bo *árbol se arrima, boa sombra *lle cobija.* [2004] (45668-6414).
- A quen cedo se ergue, logo lle amañece ou logo lle estrelece.* [1998] (17330-12210).
- A quen Deus lla dé, san Pedro lla bendiga.* [1995-1997] (21116-11359).
- 2** *A quen madruga, Deus axuda.* [1998] (17330-26482). [1995] (41773).
- 7** *A quen madruga, Deus lle axuda.* [2004] (45680-7603). [2003] (11646-3201). [2004] (45654-5010). [2004] (45641-3703). [2004] (45675-7110). [2004] (45617-1312). [2004] (45628-2408).
- A quen madruga, Deus o axuda.* [2007] (30615).
- A quen madruga, *Dios axuda.* [2007] (30627).
- A quen madruga, *Dios lle axuda.* [2003] (11663-4904).
- A quen merca e minte, a bolsa llo desminte.* [1995-1997] (21126-11371).
- A quen moito quere saber, dálle o cu a lamber.* [2001] (11203).
- 2** *A quen non lle sobre o pan, que non crie can.* [2007] (30644). [1998] (17330-24439).
- A quen non quere unha canca de caldo, danlle dúas.* [2004] (45640-3608).
- A quen queiras de corazón dálle pares, nones non.* [2004] (45662-5843).
- 5** *A rei morto, rei posto.* [1995] (41765). [2004] (45666-6208). [2004] (45636-3203). [2003] (11638-2413). [2001] (11203).
- 2** *A río revolto, ganancia de pescadores.* [1995] (41781). [1995-1997] (21116-01007).
- A río *revuelto, ganancia de pesca.* [2007] (30634).
- A san Andrés de Teixido hai que ir de morto ou de vivo.* [2001] (11203).
- 3** *A san Andrés de Teixido vai de morto o que non vai de vivo.* [1995-1997] (21123-09272). [2003] (11635-2113). [2003] (11653-3910).
- A santa Mariña vén coa súa reguiña.* [1995] (41775).
- 2** *A sardiña de maio que a parta un raio.* [2001] (11203). [2003] (11677-6340).
- 2** *A sardiña por san Xoán pinga no pan.* [2004] (45680-7610). [2004] (45688-8404).
- A sardiña, canto máis pequena, máis sabrosiña.* [2004] (45635-3120).
- A sombra do agosto é o sol de setembro.* [1995-1997] (21116-08235). [2007] (30644).
- A tea tecida e a muller parida sempre teñen acollida.* [1998] (17330-26487).
- 2** *Á terceira vai a vencida.* [2001] (11203). [2004] (456101-9712).
- A terra sen *abono acaba co seu dono.* [2007] (30640).
- A toda hora hai quen ri e hai quen chora.* [1998] (17330-21379).
- A todo porco chega o seu san Martiño.* [2003] (11665-5104).
- 2** *A todo porco chégalle o seu san Martiño.* [2003] (11638-2407). [2003] (11673-5906).
- 3** *A todo porco lle chega o seu san Martiño.* [2003] (11628-1404). [2007] (30621). [2004] (45653-4907).
- 2** *A todo porquiño lle chega o seu san Martiño.* [2003] (11653-3903). [2004] (45696-9208).
- A tódolos Santos lles chega o seu día.* [1995] (41764).
- A trindade do galego: nabo, nabiza e grelo.* [2001] (11203).
- A túa muller estima polo que valla, non polo que traia.* [2004] (45679-7514).
- 2** *A vaca da veciña dá máis leite cá miña.* [1995-1997] (21122-07175). [1996] (417119).
- A vaca da veciña sempre dá máis leite cá miña.* [1995-1997] (21126-12420).

- A vaca e o boi o que non come antes, cómeo despois.* [1995-1997] (21126-12411).
- A vella non ten cura e se a ten, pouco dura.* [1995] (41789).
- Á vellez, nenez.* [2004] (45639-3503).
- Á vellez, *viruelas.* [1995-1997] (21116-11362).
- A verdura no outono cómaa seu dono.* [2003] (11651-3703).
- A vida dun can dise que son nove anos: tres de bon can, tres de tustús e tres de loubán.* [1995-1997] (21116-03067).
- A vida dun pobre é a vida dun grilo: de día fame e de noite frío.* [1998] (17330-16290).
- 2** *A viña ó pé do camiño ten mal veciño.* [1995-1997] (21116-10332). [1995-1997] (21122-07211).
- Á xusticia, para fodela, obedecela.* [1995-1997] (21126-12422).
- A *amistade coñecela e non perdela.* [1995-1997] (21128-13490).
- A *amistade do gato boa é se non rabuña.* [2004] (45679-7518).
- A *donde ben che queren non vaías moitas veces.* [2003] (11675-6108).
- A *donde fores fai como vires.* [1998] (17330-21387).
- A *dueño [sic] entendedor, poucas palabras.* [2004] (45668-6402).
- A *naranxa pola mañán é ouro, ás dose prata e á noite mata.* [2004] (45670-6614).
- Abade de aldea, moito canta e pouco medra.* [2004] (45683-7901).
- Abade que foi monaguillo ben sabe quen bebe o viño.* [1998] (17330-01001).
- Abriga a neve ó trigo, com'abriga a nai seu fillo.* [2004] (45683-7904).
- Abrigate en febreiro con dúas capas e un sombreiro.* [2004] (45623-1913).
- Abrígate en febreiro con dúas capas e un sombreiro.* [2001] (11203).
- Abrigate en febreiro con dúas capas e un sombreiro.* [2004] (45662-5868).
- Abrígate por febreiro con dúas capas e un sombreiro.* [2007] (30622).
- Abril amoroso, san Xoán ventoso.* [2007] (30620).
- Abril atoldado e pouco mollado.* [2004] (45662-5821).
- Abril comedeiro enche o graneiro.* [2004] (45623-1901).
- Abril choivoso fai a maio bonito e fremoso.* [2004] (45608-0403).
- 2** *Abril chovedeiro enche o cabaceiro.* [2004] (45678-7401). [2003] (11677-6320).
- Abril chuvioso, maio fermoso.* [2001] (11203).
- Abril e maio son as chaves do ano.* [2004] (45662-5822).
- Abril e maio son as chaves do resto do ano.* [1995-1997] (21116-06127).
- Abril e maio, as chaves de todo o ano.* [2001] (11203).
- Abril enche o carro e o carril.* [2004] (45691-8703).
- 2** *Abril esfola pero maio amola.* [2004] (45662-5823). [2004] (45616-1205).
- Abril frío e fornos quentes, alegría para os meus dentes.* [2003] (11651-3704).
- 2** *Abril frío, moito pan e pouco viño.* [2004] (45641-4707). [2001] (11203).
- Abril mollado, o pan vén cargado.* [2004] (45661-5706).
- Abril que non chove deixa o labrego pobre.* [2007] (30622).
- Abril que sae chovendo, a maio chama rindo.* [2001] (11203).
- Abril, abrilete é o mes que a viña mete.* [1995] (41761).
- Abril, abril, de cen en cen anos deberas vir.* [2004] (45662-5824).
- Abril, abril, se por mal quere vir, non deixa as portas abrir.* [2001] (11203).
- Abril, augas mil e todas caben nun barril.* [2004] (45674-7010).
- Abril, auga mil.* [2004] (45631-2703).
- Abril, augas mil e todas caben nun barril.* [2003] (11662-4802).
- Abril, augas mil, coadas por un mandil.* [2003] (11677-6322).
- 11** *Abril, augas mil.* [2004] (45630-2611). [2004] (45627-2303). [2007] (30629). [2004] (45612-0804). [2007] (30615). [2004] (45696-9203). [2003] (11677-6321). [2004] (45684-8003). [2004] (45698-9404). [2004] (45642-3811). [2004] (45660-5603).
- Abril, para ser abril, ten que vir con augas mil.* [2001] (11203).
- Abril, se por mal quere vir, inda as portas non deixa abrir.* [2004] (45662-5820).
- Abril, se por mal quere vir, nin as portas deixa abrir.* [1995-1997] (21125-11345).
- 2** *Acórdate, sogra, de que fuches nora.* [2004] (45695-9102). [2004] (45694-9014).
- Adeus, martes de entroido, adeus, meu queridiño, ata o domingo de pascua non unto máis o fociño.* [2001] (11203).
- Agosto e *vendimia non son cada día.* [1995-1997] (21124-10306).

- Agosto fâiselle maio ó que ten pan sementado.* [2001] (11203).
- Agosto nos farta, agosto nos mata.* [2004] (45662-5835).
- Agosto, frío no rostro.* [2001] (11203).
- Aí vén san Cristovo co seu covo.* [2003] (11677-6329).
- Aí vén santa Mariña coa súa regazadiña.* [2003] (11677-6330).
- Aí vén Santiago co seu canado.* [2003] (11677-6331).
- Aí veñen os entruidos facendo barullo.* [2003] (11625-1113).
- Aínda algúns non van cagar e xa cobizan lamber.* [1998] (17330-11182).
- 2** *Aínda que a mona se vista de seda, mona *se queda.* [2004] (45630-2612). [2004] (45627-2306).
- Aínda que a mona se vista de seda, se mona é mona *se queda.* [2004] (45619-1507).
- Aire que me levas, vento que me traes.* [2003] (11670-5610).
- Aire *villalbés, auga ben a ves.* [1995-1997] (21122-07191).
- Aire *villalvente, nin bon aire nin boa xente.* [1995-1997] (21117-02026).
- Alá vai febreiro, cos seus días vinteito, que se tivera máis catro non quedaba can nin gato.* [2001] (11203).
- Aldeá é a galiña e mais cómena os da vila.* [1995-1997] (21116-05102).
- Algún cego quixérame ver aínda que si fose por vista ter.* [1998] (17330-12213).
- Alta e esvelta me faga Deus, que morena ou rubia fareime eu.* [1995-1997] (21116-08250).
- Alvaríño e caíño son os reis do viño.* [2007] (30619).
- Ama a quen te ama e responde a quen te chama.* [2004] (45661-5705).
- 4** *Amasar e enfiar, festa no lugar.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-03058). [2004] (45642-3829). [2004] (45650-4624).
- Amighiño si, pero a vaquiña polo que vale.* [2004] (45670-6606).
- Amigo de moitos e amigo de ningún é todo un.* [1995-1997] (21127-12434).
- Amigo de moitos e de ningún todo é un.* [1995-1997] (21116-05105).
- Amigo de verba, cabalo de herba e casa de terra todo é merda.* [2004] (45695-9101).
- 3** *Amigo e viño, mellor canto máis amigo.* [2007] (30634). [2007] (30643). [2007] (30623).
- Amigo e viño, o máis antigo.* [2001] (11203).
- Amigo tarambana, quen o perde, iso gaña.* [2004] (45661-5708).
- Amigos que se coñecen dende hoxe se saúdan.* [1995-1997] (21128-13491).
- Amiguíño si, pero a vaquiña polo que vale.* [2004] (45668-6423).
- Amor e celos, irmáns *xemelos.* [1995-1997] (21128-13494).
- Amor mercado dáo por vendido.* [2003] (11636-2234).
- Amor que arde de présa consómese logo.* [2001] (11203).
- Amora madura pica na uva.* [2001] (11203).
- Amor, coitas e diñeiro non se poden ter segredos.* [2003] (11636-2235).
- Amor, o primeiro; e lúa, a de xaneiro.* [2007] (30640).
- Anada á carreira non se pilla.* [2003] (11636-2250).
- Andando faise o camiño.* [2001] (11203).
- Andar para dentro, andar de trenco.* [2003] (11636-2247).
- Andar para fóra, andar que namora.* [2003] (11636-2248).
- Ande eu quente e riase a xente.* [2001] (11203).
- Ano de ameixas, todo son queixas.* [2004] (45662-5837).
- Ano de amores, ano de choras.* [2003] (11652-3808).
- Ano de cereixas, ano de queixas.* [2004] (45673-6908).
- 6** *Ano de herba, ano de merda.* [2007] (30623). [2001] (11203). [2003] (11651-3707). [2007] (30634). [2004] (45685-8115). [2007] (30631).
- Ano de nevadas, ano de fornadas.* [1995-1997] (21118-04073).
- 9** *Ano de neves, ano de bens.* [2003] (11660-4601). [2004] (45673-6910). [2004] (45618-1409). [1995-1997] (21116-03055). [2004] (45650-4611). [2004] (45660-5610). [2003] (11676-6207). [1995] (41782). [2007] (30624).
- Ano de vento, nove cereixas dun cento.* [2007] (30620).
- Ano domingueiro, nin boa meda nin bo palleiro.* [1995] (41785).
- Ano novo, vida nova.* [2004] (45678-7407).
- Anque a mona se vista de seda, mona *se queda.* [2004] (45664-6007).
- Anque a mona se vista de seda, se mona é, mona *se queda.* [1995-1997] (21116-10326).
- Antes birollo que cego de todo.* [1998] (17330-08128).

- Antes cóllese ó mentiroso que a un coxo.* [2007] (30626).
- Antes de casar procura facenda onde traballar.* [2007] (30640).
- Antes de deixar heredade a sobriño bébeo en viño.* [1995-1997] (21116-08247).
- Antes de ser frade fun cociñeiro.* [2007] (30625).
- Antes os meus dentes que os meus parentes.* [1995-1997] (21116-09281).
- Antes que frade, cociñeiro.* [1995] (41779).
- Antroido á raxeira, Pascua na lareira.* [2007] (30644).
- 3** *Antroido á raxeira, Pascuas na lareira.* [1995-1997] (21128-13485). [1995-1997] (21116-08217). [1995-1997] (21121-06135).
- Ao que fere coa boca, curar con ela lle toca.* [1998] (17330-08130).
- Ao que non ten nin pai nin nai Deus lle val.* [2003] (11629-1510).
- Ao raposo durmente non lle *amanece a galiña no dente.* [2003] (11636-2252).
- Aprende a calar para saber falar.* [1998] (17330-11185).
- Aprende máis o que cala que o que fala.* [2001] (11203).
- Aprendede a ben calar para que *sepades ben falar.* [1995-1997] (21116-08248).
- Aprendiz de moitas ciencias, mestre de poucas sabencias.* [2003] (11636-2253).
- Aprendiz de moito, mestre de nada.* [2007] (30625).
- Aquel a Deus rogando e co mazo dando.* [2004] (45650-4606).
- Aquel que se acolle debaixo da folla dúas veces se molla.* [1998] (17330-15265).
- Aqueles medios polvos traen *estos lodos.* [2004] (45656-5213).
- Ara ben fondo e collerás pan abondo.* [2004] (45688-8411).
- Ara fondo e collerás gran abondo.* [2001] (11203).
- Ara fondo e collerás pan abondo.* [2004] (45667-6303).
- Arco da vella ó mediodía, chuvia para todo o día.* [2004] (45647-4313). [2004] (45696-9210).
- Arco da vella ó poñente, ceiba os bois e vente.* [2001] (11203).
- Arco da vella para o raiante, afala os bois para diante.* [2001] (11203).
- Arco de vella ó mediodía, chuvia para todo o día.* [2004] (45684-8008).
- Arma moi quente é fácil que rebente e fira o máis valente.* [1995-1997] (21116-05107).
- Arma moi quente é fácil que rebente e fira o máis valente.* [1995-1997] (21127-12437).
- Armas e diñeiro queren boas mans.* [2004] (45647-4324).
- Arma, remos e larguemos.* [2007] (30620).
- Arrieros somos e no camiño encontraremos.* [2004] (45636-3212).
- As abellas en primaveira *Dios as trae e *Dios as leva.* [2004] (45699-9503).
- As abellas na primaveira *Dios as trae e *Dios as leva.* [2004] (45683-7902).
- As abellas na primavera *Dios as trae e *Dios as leva.* [2004] (45682-7804).
- As castañas por san Martiño teñen sede e queren viño.* [2007] (30619).
- As contas da casa non dan coas da praza.* [2001] (11203).
- As cousas ben feitas requiren tempo.* [2003] (11674-6005).
- 2** *As cousas boas veñen en frascos pequenos.* [2004] (45635-3121). [2003] (11662-4807).
- As chuvias no Nadal non fan mal.* [2003] (11660-4625).
- As estrelas a brillar, norte fresco a soprar.* [2001] (11203).
- Ás linguas malas, tesoiras para cortalas.* [2004] (45662-5874).
- As madrugadas de abril sonche propias para durmir.* [2001] (11203).
- As mañanciñas de abril son moi boas para durmir.* [1998] (17330-20373).
- As mellores inxeccións son os chourizos e xamóns.* [2004] (45650-4609).
- As patacas en febreiro van no cesto e veñen no sombreiro.* [2003] (11619-0507).
- As patacas van no pucho e veñen no caldeiro.* [2001] (11203).
- As raiolas de marzo queiman ás damas no palacio.* [2001] (11203).
- Ás romarías e ás vodas van as loucas todas.* [1998] (17330-20357).
- As silveiras e os valados teñen ás veces orellas.* [2004] (45662-5858).
- As sopas e os amores, os primeiros, os mellores.* [1995-1997] (21128-13493).
- As tardes de agosto mentres que a vella vai ó horto.* [2003] (11654-4008).
- As tormentas en san Xoán quitan viño e non dan pan.* [2004] (45623-1919).

- Ás veces está a carne no prato por falta de gato.* [2001] (11203).
- Ás veces moito ameaza quen de cobarde non pasa.* [2004] (45626-2203).
- Ás *amistades certas, portas abertas.* [1995-1997] (21128-13486).
- Así o mundo vai andando: uns rindo e outros chorando.* [1998] (17330-23417).
- Ata entrar o maio non tire-lo saio.* [2007] (30616).
- Ata mediade de maio non quíte-lo saio.* [2003] (11633-1903).
- Ata o 40 de maio aínda a vella queima o tallo.* [2004] (45650-4605).
- 5** *Ata o 40 de maio non quite-lo saio.* [2004] (40516-0306). [2004] (45642-3804). [2004] (45638-3401). [2004] (45624-2002). [2004] (45662-5872).
- Ata o 40 de maio non quiten o saio.* [2004] (45658-5408).
- 2** *Ata o 40 de maio non saques o saio.* [2004] (45655-5104). [2004] (45618-1416).
- Ata o 40 de maio non te quíte-lo saio.* [1995] (417100).
- 5** *Ata o 40 de maio non te quites o saio.* [2004] (45687-8302). [2001] (11203). [2007] (30632). [2007] (30622). [2004] (45637-3301).
- Ata o 40 de maio, a vella non quita o saio.* [2003] (11616-0208).
- Ata o corenta de maio aínda a vella queima o tallo.* [1995-1997] (21129-14499).
- Ata o corenta de maio non saques o saio.* [2004] (45659-5505).
- Ata o corenta de maio non te quíte-lo saio.* [1995] (41763).
- 4** *Ata o corenta de maio non te quites o saio.* [2007] (30620). [2004] (45666-6201). [1995-1997] (21116-01004). [2007] (30623).
- Ata o día de san Simón non se sabe se hai nabos ou non.* [1995-1997] (21116-03065).
- Ata o trinta de maio non saques o saio.* [2007] (30619).
- Ata o *cuarenta de maio non quites o saio.* [2004] (45619-1505).
- Ata san Martiño, pan e viño; e de san Martiño diante, fame e frío.* [2003] (11635-2112).
- 2** *Atrás de maio vén san Xoán.* [2001] (11203). [2007] (30629).
- 2** *Auga corrente non mata a xente; auga detida é mala bebida.* [2003] (11620-0610). [2003] (11619-0509).
- Auga corrente non mata á xente; auga parada, auga envenenada.* [1995-1997] (21126-12416).
- Auga corrente non mata a xente.* [2007] (30625).
- Auga de agosto, nin nubes nin magosto.* [2003] (11677-6333).
- Auga de febreiro enche o cabaceiro.* [2004] (45667-6307).
- Auga de maio, créceche o pelo e non fai dano.* [2001] (11203).
- Auga de outono mata o seu dono.* [2001] (11203).
- 2** *Auga de san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [1995-1997] (21117-02030). [1995-1997] (21125-10341).
- Auga de san Xoán, a mexada dun can.* [2007] (30640).
- Auga de san Xoán, nin palla nin pan.* [2007] (30620).
- Auga de Santiago fai vir o millo ó agro.* [2001] (11203).
- Auga de xaneiro, cada gota val diñeiro.* [2004] (45651-4702).
- Auga de xaneiro, cada gota vale diñeiro.* [2003] (11677-6307).
- Auga de xaneiro, cada pinga vale diñeiro.* [2004] (45685-8102).
- Auga de xaneiro, todo o ano ten tempeiro.* [2003] (11677-6308).
- 6** *Auga en abril enche o carro e o carril.* [2004] (45617-1302). [2004] (45620-1606). [2003] (11661-4705). [2004] (45679-7509). [2004] (45689-8512). [2004] (45676-7214).
- Auga en maio, pan para todo o ano.* [1995-1997] (21123-09277).
- 2** *Auga en maio, pan todo o ano.* [1995-1997] (21116-09289). *Auga en maio, pan todo o ano.* [1995-1997] (21125-10340).
- Auga en maio, por todo o ano.* [1998] (17330-20366).
- 4** *Auga en outono non lle convén ó xornaleiro nin ó seu dono.* [2004] (45620-1601). [2004] (45679-7526). [2004] (45615-1102). [2004] (45617-1305).
- 2** *Auga en san Xoán mata o viño e non fai o pan.* [2004] (45617-1304). [2004] (45620-1608).
- 2** *Auga no san Xoán dá viño e non dá pan.* [2004] (45650-4628). [2004] (45644-4003).
- Auga no san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [2007] (30644).
- Auga parada non move muiño.* [2003] (11638-2405).
- 2** *Auga pasada non move muiños.* [2007] (30626). [2004] (45618-1401).
- Auga pasada non move o muiño.* [2003] (11673-5902).

- Auga pasada non move os muíños.* [2003] (11653-3908).
- Auga por maio, pan para todo o ano.* [2001] (11203). [2004] (45641-3702).
- 2** *Auga por san Xoán quita o viño e non dá pan.* [1995-1997] (21116-08246).
- Auga que non bebas déixaa correr.* [2004] (45657-5302).
- Auga que non has de beber déixaa correr.* [2003] (11647-3308).
- Auga que non vexas correr non a debes beber.* [2007] (30630).
- Augas pasadas non moven muíños.* [2004] (45635-3110).
- Augas por san Mateo, porcas *vendimias e gordos burros.* [2004] (45609-0507).
- Ave de paso, fungueirazo.* [2007] (30620).
- Avogado, xuíz e *doctor canto máis *lexos mellor.* [1995-1997] (21116-08244).
- Axúdate e axudareite.* [2007] (30633).
- Azótame, miña nai, e non mo *sepa meu pai.* [2004] (45697-9312).
- Bailar ben e bailar mal todo é bailar.* [1995-1997] (21116-05109).
- Barbeiro novo para a barba do meu sogro.* [2004] (45697-9310).
- Barco grande, ande e non ande.* [2004] (45634-3005).
- Bebeu auga do xuncal: sóubolle ben e fixolle mal.* [2004] (45662-5850).
- Ben boa é a auga que non custa e non emborracha.* [1995-1997] (21127-12438).
- Ben boa é a chave que todas as portas abre.* [1998] (17330-09154).
- Ben canta Marta despois de farta.* [2003] (11636-2229).
- Ben canta o castelán se lle dan.* [2003] (11636-2230).
- Ben comeza o que ben remata.* [2004] (45650-4616).
- Ben de cartas, mal de mulleres.* [1995-1997] (21126-12424).
- Ben está o can cando non quere pan.* [2003] (11636-2231).
- Ben pode chorar o que non se pode consolar.* [1998] (17330-09159).
- Ben predica o que ben vive.* [2003] (11636-2232).
- Ben sabe o bocado cando non custa caro.* [1998] (17330-08132).
- Ben se lava o gato despois de farto.* [1998] (17330-16283).
- Ben ve o cego cando el se mira por dentro.* [1998] (17330-09146).
- Bendito mes que empeza con Santos e acaba con san Andrés.* [1995-1997] (21124-10301).
- Bendito mes que empeza por Santos e acaba con san Andrés.* [2004] (45624-2006).
- Besta de herba, besta de merda.* [2003] (11636-2223).
- Besta grande, ande ou non ande.* [2003] (11655-4105).
- Besta mular ou comer ou andar.* [2003] (11651-3705).
- Besta na corte non gana e come.* [2003] (11636-2224).
- Besta parada non fai xornada.* [2003] (11636-2225).
- Besta vella botala ós toxos.* [2003] (11636-2226).
- Besta vella non entra en paso.* [2003] (11636-2227).
- Besta vella, ós toxos.* [2003] (11636-2228).
- Bo abrigo contra o frío é estar ben comido e ben bebido.* [1995-1997] (21127-12429).
- Bo abrigo contra o frío é estar ben comido e ben bebido.* [1995-1997] (21116-05100).
- Bo é beber, pero non *hasta caer.* [2004] (45649-4508).
- Bo outono, ledicia do dono.* [2007] (30620).
- Bo tempo virá que a vella rirá.* [2001] (11203).
- Bo viño e boa tallada e non preocuparse por nada.* [2001] (11203).
- Boa roupa e boa vida fan á rapaza garrida.* [2004] (45678-7411).
- Boa roupa e boa vida fan a vella garrida.* [2003] (11636-2233).
- Boa roupa e boa vida fan a vella garrida.* [1998] (17330-16279).
- Boas palabras e malas obras hainas ás sobras.* [2004] (45662-5865).
- Boca pecha non entra mosca nela.* [2004] (45662-5867).
- Bocado comido xa non fai amigo.* [1998] (17330-13218).
- Boi bravo, rego longo.* [2007] (30634).
- Boi e muller, na túa terra débelos coller.* [2004] (45612-0816).
- Boi e muller, na túa terra débelos ter.* [2004] (45667-6309).
- Boi pequeno, en cornos medra.* [1995] (41797).
- Boi que non vai á feira non pode ter venda.* [1998] (17330-08136).
- Boi vello, pola rilleira.* [2003] (11636-2246).
- Bola do lar, comer e soprar.* [1998] (17330-08137).

- Bolo cru só engorda o cu.* [1998] (17330-08138).
Bolos do lar, comer e a soprar. [2003] (11674-6008).
Bolos do pote, comer a gaiope. [2003] (11674-6007).
Borracheira nos petóns, non pescas nin pions. [2003] (11664-5013).
Bota de bo viño dura pouquiño. [1998] (17330-23429).
3 *Bota esterco ó pan que as terras cho pagarán.* [2003] (11631-1709). [2003] (11632-1806). [2003] (11621-0705).
Bótate a enfermar, xa verás quen te quere ben e quen te quere mal. [1998] (17330-08141).
Brasa trai no seo quen coida fillo alleo. [1998] (17330-08144).
Brazo ruín non se creba. [1998] (17330-08145).
Burro grande, ande ou non ande. [2007] (30634).
Burro son, patas teño, máis burro é quen me está lendo. [1995-1997] (21122-07198).
Burro/Besta/Cabalo grande, ande ou non ande. [2001] (11203).
Ca comida e co diñeiro non xogues, compañeiro. [2007] (30620).
2 *Cabalo grande, ande ou non ande.* [1995-1997] (21116-08213). [2004] (45622-1806).
2 *Cabalo regalado non se lle mira o dente.* [2003] (11616-0101). [2003] (11671-5705).
Cacholas e soás, honra da mesa e proveito pros cas. [1995-1997] (21116-03044).
Cada cabeza a súa sentenza. [2003] (11636-2209).
Cada cal sente frío segundo trai o vestido. [1998] (17330-11180).
Cada cal ten por grande o seu mal. [1998] (17330-11181).
2 *Cada can lambe o seu carallo.* [2004] (45676-7205). [2004] (45694-9006).
Cada cousa ó seu tempo e os nabos ó vento. [2007] (30626).
Cada cousa para o que é, e o zapato para o pé. [2004] (45692-8803).
Cada día de xaneiro perde un allo o alleiro. [2001] (11203).
2 *Cada día que pasa de xaneiro, cada allo que perde o alleiro.* [2004] (45616-1201). [2004] (45677-7301).
Cada día que pasa de xaneiro, seu allo perde o alleiro. [2001] (11203).
Cada galo no seu galiñeiro e cada polo no seu poleiro. [1998] (17330-15273).
Cada moucho, o seu corroucho. [1995-1997] (21117-02042).
3 *Cada ovella,coa súa parella.* [2007] (30629). [2007] (30623). [2004] (45666-6206).
Cada persoa entende o que lle convén e non sempre lle sae ben. [1998] (17330-18319).
Cada pobre enterra o seu pai como pode. [1998] (17330-18320).
Cada quen que lamba o seu carallo. [2004] (456101-9708).
Cada quen que lave o seu carallo. [2004] (45630-2607).
Cada roca, o seu fuso; e cada terra, o seu uso. [1995-1997] (21116-06144).
Cada roca, o seu fuso; cada terra, o seu uso. [1995-1997] (21124-10312).
Cada sardiña ten a súa espiña. [1998] (17330-25469).
*Cada un di da *feria como lle vai nela.* [2003] (11636-2210).
Cada un estende a manta segundo é a cama. [1998] (17330-17297).
Cada un fala da feira asegún lle vai nela. [2003] (11636-2211).
Cada un fala da feira como lle foi nela. [2004] (45687-8310).
Cada un fala da feira según lle vai nela. [2007] (30626).
2 *Cada un fala da feira segundo lle foi nela.* [2004] (45637-3309). [2003] (11636-2212).
Cada un fala da feira segundo lle vai nela. [2003] (11636-2213).
Cada un, na súa casa; Deus, na de todos. [2003] (11626-1208). [2003] (11633-1907).
Cada un, para si; e Deus, para todos. [1998] (17330-26481).
Cada un tira tras do que lle tira. [2004] (45662-5840).
Cae antes un mentireiro que un coxo. [2004] (45650-4620).
Cae antes un mentiroso que un coxo. [2001] (11203).
Café fervido, café perdido. [2001] (11203).
Cambiaches de muiñeiro pero non de ladroiro. [1995-1997] (21117-02039).
Can de palleiro non quere compañeiro. [2004] (45662-5852).
Can de palleiro, nin por eso. [2004] (45636-3208).
Can ladrador que non ten forza, jai se se descoida! [2004] (45662-5841).
39 *Can ladrador, pouco mordedor.* [1996] (417119). [2004] (45692-8802). [2004] (45673-6905). [2007] (30637). [1998] (17330-16285). [1995-1997] (21127-13481). [2004] (45693-8906). [2007] (30632). [2004] (45660-5614). [2004] (45682-7807). [2003]

- (11675-6103). [2003] (11660-4613). [2004] (45650-4613). [2004] (45694-9010). [2004] (45630-2617). [1995] (41789). [2007] (30618). [2004] (45659-5504). [2004] (45635-3119). [2003] (11659-4502). [1995-1997] (21127-13461). [1995-1997] (21123-09262). [2003] (11646-3202). [2003] (11663-4901). [2003] (11657-4304). [2004] (45637-3306). [2004] (45611-0702). [2004] (45699-9502). [2004] (456101-9702). [2004] (45675-7106). [2004] (45642-3802). [2007] (30642). [1995] (41777). [2004] (45698-9401). [2004] (45636-3207). [2003] (11641-2703). [2004] (45631-2702). [2004] (45676-7213). [2007] (30616). [2004] (45617-1311). [1995-1997] (21116-01006).
- Can ladrador, pouco trincador.* [2003] (11647-3305).
- Can ladrador, pouco/non mordedor.* [2001] (11203).
- Can moi ladrador, pouco mordedor.* [2004] (45662-5866).
- Can mordedor, pouco ladrador.* [2007] (30623).
- Can que ladra non morde.* [2007] (30624).
- Can que ladra, coello que perde.* [1995-1997] (21123-09269).
- Can que vai onde non o chaman leva paus.* [2004] (45697-9317).
- Can rabelo e home pequeno, fol de *veneno.* [1995] (41770).
- Can rabelo, pra *jodelo.* [2004] (45632-2809).
- Cando a amora madura xa pinta a uva.* [2004] (45697-9315).
- Cando a Candelaria chora, medio inverno fóra; cando a Candelaria ri, inverno aquí; que chore, que deixe de chorar, *mitá do inverno está por pasar.* [1995-1997] (21124-10315).
- Cando a Candeloiira ri, o inverno está por vir; si a Candeloiira chora, o inverno está fora; que ría e que cante, o inverno para atrás e para adiante.* [2007] (30624).
- 4** *Cando a fame pica, xa sabe ben a bica.* [2004] (45642-3826). [2004] (45644-4001). [1995-1997] (21116-05098). [2007] (30644).
- 2** *Cando a gaivota visita ó labrador, mal lle vai ó pescador.* [2001] (11203). [2001] (11203).
- Cando a pita pica o galo, sinal de pitos para o ano.* [1995-1997] (21126-11365).
- 2** *Cando a pita pica o galo, *señal de pitos para o ano.* [1995-1997] (21116-03066). [1995-1997] (21122-07185).
- Cando a raposa anda ós grilos, mal pola nai e pior polos fillos.* [2007] (30617).
- Cando a rola arrola no arroleiro, xa se pode sementar o liño no bulleiro.* [1995-1997] (21126-12400).
- Cando a rula empeza a rular, colle o cestiño e vai sementar.* [2001] (11203).
- Cando a rula vén rular, colle o sesto e ven sementar.* [2004] (45670-6605).
- Cando as barbas do teu veciño vexas mollar, pon as túas a remollar.* [1995-1997] (21116-11356).
- Cando as candeas choran, inverno fóra; que choren ou que deixen de chorar, *mitad do inverno está por pasar.* [2003] (11670-5602).
- Cando as ghaviotas visitan ó labrador, mal lle vai ó pescador.* [2004] (45670-6610).
- Cando canta a tixola, sinal de que hai encherola.* [2007] (30643).
- Cando canta o cuco, unha hora chove e outra seca.* [2004] (45671-6706).
- Cando cantan as estrelas sempre gañan elas.* [2004] (45662-5864).
- Cando corra o nublao pra Lugo pon a roupa ó enxugo e cando corra pra Meira pon caldeiras á goteira.* [1995-1997] (21127-13467).
- 4** *Cando chove e fai sol, anda o demo por Ferrol.* [2001] (11203). [1995-1997] (21116-06115). [2004] (45678-7410). [2003] (11623-0905).
- Cando chove e fai sol, o demo sae por Ferrol.* [2003] (11627-1307).
- Cando chove e fai sol, sae o demo en Ferrol.* [2003] (11615-0102).
- Cando chove e fai sol, sae o demo por Ferrol.* [2003] (11630-1602).
- Cando chove e fai vento, cerra a porta e estate dentro.* [2004] (45649-4511).
- Cando chove e fai vento, non vaías a casa que perdes o tempo.* [2007] (30622).
- Cando chove e fai vento, pecha a porta e estate dentro.* [2007] (30618).
- Cando chove e mais fai sol, anda o demo por Ferrol, cargadiño de *alfileres para picarlles o cu ás mulleres.* [2001] (11203).
- Cando chove e mais fai sol, van os demos para Ferrol.* [2004] (45617-1317).
- Cando chove e quente o sol, anda o demo por Ferrol.* [1995-1997] (21124-10307).
- Cando chove e quente o sol, é tempo de requexón.* [1995-1997] (21127-13445).
- Cando chove e quente o sol, van as meigas pa Ferrol.* [2003] (11664-5016).

- Cando chove e quente o sol, van as meigas pra Ferrol.* [2003] (11660-4602).
- Cando chove e vai sol, anda ledo o caracol.* [1995-1997] (21127-13472).
- Cando chove e vai sol, anda o demo por Ferrol, cunha cesta de *alfileres, por picarlle o cu as mulleres.* [1995] (41771).
- Cando chove e vai sol, é tempo de requexión.* [1995-1997] (21116-06114).
- Cando chove e vai sol, van os demos para Ferrol.* [1995-1997] (21117-02027).
- 3** *Cando chove e vai vento, pecha a porta e métete dentro.* [2007] (30628). [2007] (30643). [2007] (30623).
- Cando chove e vai vento, pecha a porta e queda dentro.* [2007] (30640).
- Cando chove en febreiro, todo o ano é tempereiro.* [2003] (11677-6314).
- Cando chove ou ventea, aínda o inverno se principia.* [1995] (417108).
- Cando chove polo agosto, chove mel e mosto.* [2007] (30622).
- Cando chove por agosto, chove mel e mosto.* [2007] (30639).
- Cando chove por febreiro, todo o ano é tempereiro.* [2003] (11677-6315).
- Cando chove por febreiro, todo o ano é temporeiro.* [2004] (45678-7408).
- Cando chove, nunca chove a gusto de todos.* [2004] (45678-7406).
- Cando é moita a cera na igrexa, está o abade de festa.* [1998] (17330-09149).
- 2** *Cando en marzo maiea, en maio marcea.* [2004] (45687-8301). [2007] (30627).
- Cando está chea a garganta, nen chía nen canta.* [1998] (17330-16278).
- Cando fores por camiño, non fales mal do teu inimigo.* [1998] (17330-11191).
- Cando hai fame, non hai pan duro/podre.* [2001] (11203).
- Cando hai vento, hai mal tempo.* [2007] (30620).
- Cando manda Aznar, xente á par.* [2003] (11666-5204).
- Cando manda Franco, todos ó banco. Cando manda Felipe, todos a pique.* [2003] (11672-5801,5802).
- 2** *Cando marzo maiea, maio marcea.* [1995-1997] (21124-10304). [2001] (11203).
- 2** *Cando marzo retorxe o rabo, non deixa ovella nen pastor *sano.* [1998] (17330-19343). [2001] (11203).
- Cando non chove en febreiro, nin bo prado nin bo centeo.* [2003] (11677-6316).
- Cando non hai pan, cómese bica.* [2007] (30632).
- Cando non o dan os campos, non o dan os santos.* [1998] (17330-11192).
- Cando o corvo corvexa, o lobo rastrexo.* [2007] (30639).
- Cando o cuco marcha, colle a manta.* [2003] (11660-4623).
- Cando o gato quente o traseiro, escusas regalo lameiro.* [2004] (45646-4209).
- Cando o home se levanta, o galo canta.* [2003] (11630-1607).
- Cando o mal vai en Vilela, vai por toda terra.* [2007] (30630).
- Cando o marzo maiea, o maio marcea.* [2004] (45667-6308).
- Cando o moucho mouchea, nin chove nin xea.* [2004] (45623-1908).
- Cando o Pico ten capelo non vaia ó monte sen mantelo.* [1995] (41793).
- 3** *Cando o río soa, auga leva.* [2007] (30632). [2007] (30633). [2004] (45639-3501).
- Cando o río soa, é porque auga leva.* [2003] (11660-4606).
- 5** *Cando o río soa, é que auga leva.* [1998] (17330-25466). [2004] (45658-5410). [2004] (45668-6407). [2001] (11203). [2003] (11648-3405).
- Cando o río soa, porque auga leva.* [2004] (45635-3114).
- Cando o río *sona, auga leva.* [2004] (45680-7602).
- Cando o río *sona, auga leva.* [1995-1997] (21118-04083).
- Cando o río *sona, augha leva.* [2004] (45624-2010).
- 3** *Cando o río *sona, é porque auga leva.* [2004] (45636-3201). [2003] (11657-4305). [2003] (11658-4407).
- Cando o río *sona, é que auga leva.* [2004] (45638-3417).
- Cando o ruín fai señor, non hai coitelo peor.* [1998] (17330-26476).
- Cando o sol ten barbas, vento e augas.* [2001] (11203).
- Cando o trigo vai louro, o muxo vale ouro.* [2001] (11203).
- Cando o trigo vai louro, o peixe branco vale ouro.* [1995-1997] (21123-09253).
- Cando o trigo vai louro, o peixe vale ouro.* [1995-1997] (21122-07178).
- Cando oias a rula rular, colle o cestiño e vai sementar.* [2001] (11203).

- Cando oias o cuco cucar, o teu millo has de botar.* [2001] (11203).
- Cando os golfiños saltan, vento traen ou a calma espantan.* [2003] (11677-6338).
- Cando quedes sen traballo, non seménte-lo allo.* [2003] (11630-1606).
- Cando queiras ceba-lo cocho, pon en agosto o entrecosto.* [1995-1997] (21116-06150).
- Cando rifan os compadres, saberse as verdades.* [1998] (17330-13220).
- Cando un amigo pide, non hai mañá.* [2004] (45662-5842).
- Cando un non quere, dous non rifan.* [1998] (17330-25460).
- Cando vén o cuco, vén o pan ó cuco.* [2004] (45614-1005).
- Cando vesas o veciño afeitare, poñe as barbas a remolla.* [2003] (11615-0111).
- Cando vexas as barbas do teu veciño afeitare, vai poñendo as túas a remollar.* [2003] (11638-2414).
- Cando vexas ó teu veciño afeitare, pon as túas barbas a remollar.* [2004] (45653-4906).
- Cando *junio chega, afía a *hoz e *limpia a *era.* [2004] (45643-3906).
- Cando *seas pai, comerás ovos.* [2004] (45679-7537).
- Canta máis prèsa, máis vagar.* [2003] (11656-4203).
- Cántaro que moitas veces vai á fonte ou deixa no camiño a asa ou a fronte.* [1998] (17330-11194).
- Canteiriño, canteirete, moi alegrete pero pouco cartete.* [2001] (11203).
- Canto máis burro, máis peixe.* [2003] (11632-1803).
- Canto máis burro, máis peixe.* [2003] (11631-1703).
- Canto máis burro, máis peixe.* [2007] (30620).
- Canto máis doce é o mel, máis zugan as abellas nel.* [2003] (11677-6302).
- Canto máis doce é o mel, máis zugan as abellas nel.* [2004] (45697-9304).
- Canto máis grande, máis burro.* [2007] (30642).
- Canto máis lle dan ó tolo, máis o tolo quere.* [2004] (45697-9303).
- Canto máis prima, máis se lle arrima.* [2004] (45664-6002).
- Canto máis rico, máis porco.* [2004] (45621-1701).
- Canto máis se folga, máis preguiza se ten.* [1998] (17330-15263).
- Canto máis se ten, máis se quer.* [1998] (17330-26490).
- Canto máis un se agacha, máis o cu se lle ve.* [2007] (30642).
- Canto tes, canto vales.* [2007] (30641).
- Cantos máis días pasan de xaneiro, máis allos perde o alleiro.* [2007] (30617).
- Cara de beato e uñas de gato.* [1998] (17330-11195).
- Carto ganado, carto papado.* [2001] (11203).
- Casa con dúas portas mala é de gardar.* [2004] (45618-1405).
- Casa por renda e muller sen facenda atópase onde se queira.* [2004] (45690-8603).
- Casa sen lume e sen labrada semella corpo sen alma.* [2004] (45690-8610).
- Casa sen xente, niño de ratos.* [2004] (45688-8406).
- Casamento con foguetes acaba sempre a cachetes.* [2003] (11674-6011).
- Casar e compadraz, cada cal co seu igual.* [1998] (17330-21384).
- 2** *Cásate con el si che deixa o anel.* [2003] (11615-0104). [2004] (45663-5902).
- Cásate Xan, que Deus dará pan.* [2004] (45697-9311).
- Casa, a que vivas; terras, as que labres; viñas, as que plantes.* [2003] (11632-1809).
- Casa, na que vives; e terra, a que viras.* [2003] (11670-5605).
- Castañas en Nadal saben ben e parten mal.* [2004] (45678-7412).
- Castañas no Nadal saben ben e pártense mal.* [1995-1997] (21122-07170).
- Castañas no Nadal saben ben e prestan mal.* [2003] (11660-4624).
- Castañas, noces e viño fan as ledicias do san Martiño.* [2007] (30644).
- Castañas, noces e viño fannos ledicias de san Martiño.* [1995-1997] (21121-06137).
- Castañas, viño novo e chourizos no mes de santos son viciños.* [2007] (30619).
- 2** *Cava miúdo e fondo, terás colleita dabondo.* [2004] (45683-7903). [2004] (45682-7805).
- Cávame tarde, arréndame cedo e xa che pagarei o que che debo.* [1995] (417118).
- Cazador e troiteiro non ten boa meda nen bo palleiro.* [1998] (17330-12203).
- Cazador e troiteiro, nin meda nin palleiro.* [1995-1997] (21118-04088).
- Cazadores, xastres e zapateiros son os máis mentireiros.* [2007] (30623).

- Cazadores, xastres e zapateiros son os máis mentireiros.* [2007] (30643).
- Cebada e regalo fan o bon cabalo.* [1998] (17330-12205).
- Ceguei e casei, que se non cegara non casaba.* [1998] (17330-12212).
- 2** *Centavo aforrado, centavo gañado.* [2004] (45660-5607). [2004] (45618-1413).
- 2** *Centeo alto ou baixo: en marzal, todo espigado; en maio, todo granado.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08218).
- Ceo aguado, herba no prado.* [1998] (17330-09151).
- 2** *Ceo empedrado, solo mollado.* [2004] (45612-0809). [1995-1997] (21126-11383).
- Ceo empedrao, *suelo mollaio.* [1995-1997] (21116-06121).
- Ceo escamado, vendaval ó rabo.* [2003] (11635-2110).
- Ceo escamado, vendaval seguro.* [2001] (11203).
- Ceo ovellado, en tres días mollado.* [1998] (17330-09152).
- 3** *Coa lúa de xaneiro vese a formiga no carreiro.* [2004] (45625-2112). [2004] (45623-1909). [2007] (30627).
- Coa medida que midas tamén serás medido.* [1998] (17330-19348).
- Coa muller e co diñeiro non xogues, compañeiro.* [2007] (30632).
- Coa muller e co diñeiro non xogues, compañeiro.* [2007] (30617).
- 6** *Coas bragas enxoiatas non se pillan as troitas.* [2004] (45665-6107). [2004] (45684-8014). [2004] (45647-4307). [2003] (11672-5804). [2004] (45689-8510). [1996] (417119).
- Coas bragas enxoiatas non se pillan troitas.* [2004] (45679-7515).
- Coas glorias fóronse as memorias.* [2004] (45662-5862).
- Coas mans enxoiatas non se pillan as troitas.* [2004] (45617-1310).
- Coas pernas enxoiatas non se pillan as troitas.* [1995-1997] (21117-02035).
- Cociña quente, inverno ledó.* [2004] (45690-8605).
- 3** *Coidan os namorados que os demais teñen os ollos pechados.* [2004] (45647-4323). [2003] (11661-4703). [2004] (45679-7517).
- Colle fama e bóatate a durmir.* [2004] (45675-7104).
- 4** *Cóllese antes a un mentireiro cá un coxo.* [2003] (11616-0203). [2004] (45676-7206). [2003] (11671-5706). [2007] (30631).
- Cóllese primeiro a un mentireiro que a un coxo.* [2003] (11648-3404).
- Cóllese primeiro a un mentiroso que a un coxo.* [2003] (11667-5306).
- Cóllese primeiro un mentireiro que un coxo.* [2003] (11673-5905).
- Come máis un día de sol en febreiro que cantos cabalos ten o reino.* [2003] (11677-6317).
- Come para vivir, non vivas para comer, que podes perder.* [1998] (17330-13214).
- Comer e rañar todo é empezar.* [2004] (45664-6001).
- Comer e rañar todo é empezar.* [2004] (45633-2901).
- Comer e rañar todo é empezar.* [2004] (45644-4007).
- Comer e rascar todo é empezar.* [2007] (30626).
- Comerás do porco e xa verás como mudas de acordo.* [2003] (11636-2214).
- Comezar mal e acabar ben poucos ollos o ben.* [1998] (17330-13215).
- Comida fría e bebida quente nunca fixeron bo ventre.* [1998] (17330-13217).
- Como chove na casa do pobre!* [2001] (11203).
- Como sementares e estercares, así collerás cando segares.* [2003] (11632-1811).
- Compra a quen herdou, que non sabe o que custou.* [2001] (11203).
- Con bon sol abre os cornos o caracol.* [1998] (17330-12198).
- Con cacho de pan e viño andas o camiño.* [2007] (30641).
- Con caracois, figos e brevas, auga non bebas.* [1998] (17330-12199).
- Con dous que se queiran, con un que coma basta.* [1995] (41786).
- Con o viño xa un home anda en camiño.* [2003] (11669-5510).
- Con paciencia e saliva non hai cousa que non se consiga.* [1998] (17330-23432).
- Con pan e con viño ándase o camiño.* [2004] (45686-8212).
- Con pan e viño ándase ben o camiño.* [2007] (30644).
- 5** *Con pan e viño ándase o camiño.* [2004] (45654-5017). [2004] (45641-3705). [1995-1997] (21116-03060). [1995-1997] (21116-01009). [2003] (11652-3806).
- 2** *Con pan e viño xa se anda o camiño.* [1995] (41771). [2001] (11203).
- Con pan e viño xa un home anda en camiño.* [2003] (11668-5410).

- Con pequena brasa quéimase unha casa.* [1998] (17330-08143).
- Con peras, viño bebas.* [2007] (30639).
- Con quen paces e non con quen naces.* [2007] (30639).
- Con quen ten muíño que coidar non te poñas a enredar.* [2004] (45662-5863).
- Con virtude e bondade adquirese autoridade.* [2004] (45629-2513).
- Consello que non é pedido non será ben recibido.* [1995-1997] (21122-07189).
- Consello que non toma o que o dá, pouco eficaz será.* [1995-1997] (21122-07188).
- Contra a morte non hai home forte.* [2004] (45695-9104).
- Conversación con persoa lida é media vida, coa non lida é aburrída.* [1998] (17330-13228).
- Corazón sinxelo non precisa coitelo.* [1998] (17330-13230).
- Corpo que moito se cura pouco dura.* [1998] (17330-13232).
- Corta cardos en abril e de cada un naceránche mil.* [2004] (45662-5825).
- Corvo agoreiro, vaite lixeiro, que nesta porta non hai carne morta.* [1995-1997] (21127-13476).
- 2** *Costa abaixo tódolos santos axudan.* [2001] (11203). [2004] (45697-9307).
- Costureira das albañás cose de balde e pon as liñas.* [1996] (417119).
- 3** *Costureira sen dedal cose pouco e cose mal.* [2003] (11652-3805). [2004] (45650-4610). [2003] (11641-2705).
- Costureira sen dedal cose pouco e faino mal.* [1996] (417119).
- Costureira sen dedal cose pouco e iso mal.* [2007] (30625).
- Costureira sen dedal cose pouco e mal.* [2003] (11655-4110).
- Costureira sen dedal cose pouco, cose mal.* [2003] (11674-6002).
- Coucear contra un aguillón só o fai un pasmón.* [2007] (30640).
- 3** *Cousas veredes que pasmaredes.* [2004] (45642-3808). [2004] (45668-6409). [2004] (45658-5411).
- 4** *Cría corvos e sacaranche os ollos.* [2003] (11646-3210). [2004] (45623-1916). [2007] (30626). [2003] (11642-2807).
- Cría corvos que che quitarán os ollos.* [1995] (417103).
- Cristo gañado, Cristo papado.* [2007] (30633).
- Cuando as barbas do teu veciño vexas pelar, pon as túas a remollar.* [2007] (30626).
- Cuando o río soa, auga leva.* [2007] (30626).
- Cuando o taberneiro vende a bota ou sabe a peixe ou está rota.* [2007] (30626).
- Cuco a cantar, boi a temblar.* [2004] (45614-1003).
- Cuco a cantar, sembrador a sembrar.* [2004] (45614-1004).
- Cumple co teu deber aínda que teñas que perder.* [1995] (417111).
- Cura, avogado e doutor, canto máis lonxe mellor.* [2004] (45689-8509).
- Chegando a san Martiño, trompos no camiño.* [2003] (11619-0506).
- Chegar e encher non sempre pode ser.* [1998] (17330-09155).
- Choiva abril e maio aínda que non choiva todo o ano.* [2004] (45646-4208).
- Choiva por san Xoán quita viño e non dá pan.* [1995] (41785).
- Choiva por san Xoán tolle o viño e non dá pan.* [1996] (417119).
- Choros de vellas fan chorar as pedras.* [1998] (17330-09160).
- Choupín torgallo, a tixola con beluga e allo.* [2004] (45632-2806).
- Choupín, choupeiriño, dime onde está o teu compañeiro.* [2003] (11615-0106).
- 2** *Choupín, choupiñeiro, dime onde está o teu compañeiro.* [2004] (45632-2803). [2004] (45663-5904).
- Chova por abril e maio e non chova en todo o ano.* [2003] (11677-6327).
- Chove e fai sol, vai o demo pra Ferrol: cargado de *tenedores pra pegarllas ós señores e cargado de culleres pra pegarllas ás mulleres.* [1995-1997] (21122-07190).
- Chove, chove na casa do pobre.* [2004] (45690-8604).
- Chuvia con sol, marchan as meigas para Ferrol.* [2003] (11618-0404).
- Chuvia de abril enche o carro e o carril.* [2003] (11677-6323).
- Chuvia de outubro, seis lúas cubre.* [2001] (11203).
- Chuvia en agosto, nin bo Nadal nin bo magosto.* [2007] (30624).
- Chuvia en febreiro, bon prado e bon centeo.* [1998] (17330-09161).
- Chuvia en marzo, nin o mexo dun rato.* [2003] (11677-6318).

- 4** *Chuvia na mar e vento na ría, auga para todo o día.* [2007] (30623). [2007] (30643). [2007] (30628). [2007] (30640).
- 2** *Chuvia polo agosto é mel e mosto.* [1995-1997] (21116-06116). [1995-1997] (21127-13446).
- Da boa nai busca a filla e da boa cepa enxerta a viña.* [2001] (11203).
- Dá Deus nozes a quen non ten dentes.* [1998] (17330-23427).
- Da flor de xaneiro ninguén enche o celeiro.* [1995-1997] (21128-13483).
- 2** *Da flor de xaneiro ninguén enche o celeiro.* [1995-1997] (21116-08214). [1995-1997] (21121-06128).
- Da muller e da pescada, a máis adiantada.* [2001] (11203).
- Da ocasión vén a tentación.* [2003] (11662-4803).
- Da panza sai a danza.* [2007] (30626).
- Da Pascua á Ascensión, corenta días son.* [2001] (11203).
- Da rapa á rebola veña o demo e os colla.* [2003] (11659-4505).
- Dalas duras e comelas maduras.* [2004] (45662-5806).
- Dálle ó rabo o can non por ti, senón polo pan.* [2007] (30644).
- Dálle unha trincadura á fruta que esté madura.* [2003] (11630-1608).
- Dáme pan e chámame can.* [1995] (417112).
- Dáme pan e dáme viño e serei un bo amigo.* [2004] (45661-5709).
- 2** *Dar é de señor e pedir de servidor.* [2004] (45644-4004). [2004] (45650-4621).
- Dar é de señor e pedir é de servidor.* [2004] (45642-3827).
- 2** *Dar é de señor, pedir é de servidor.* [1995-1997] (21116-01015). [2007] (30644).
- Dar, prestar e fiar todo é dar.* [1995-1997] (21127-13447).
- Das carnes, o carneiro; das aves, a perdiz e, sobre todo, a codorniz.* [2004] (45638-3419).
- De amigo reconciliado e de home disimulado garda o teu lado.* [1998] (17330-21394).
- De ben nacidos é ser agradecidos.* [2003] (11633-1908).
- De Lugo, nen boa festa nen bo burro, mais montadores, os mellores.* [1998] (17330-20364).
- De malas fadas logo se enchen as casas.* [1998] (17330-17309).
- De marco a marco non hai arco.* [1998] (17330-19337).
- 2** *De media pataca nace unha pataqueira.* [2004] (45627-2305). [2004] (45625-2122).
- De morrer ninguén se escapa, nen o rei nen o papa.* [1998] (17330-24443).
- De namorado a louco vai moi pouco.* [1998] (17330-23420).
- 3** *De neno, rei; de mozo, capitán; de casado, burro; e de vello, can.* [1995-1997] (21126-12403). [2001] (11203). [2004] (45695-9109).
- De onde se quita e non se pon, logo se chega ó fondo.* [1998] (17330-25454).
- De Pascua a Ascensión corenta días son.* [2004] (45638-3405).
- De pequeniño verás que boi terás.* [1995] (41776).
- De pequeno, capitán; de casado, burro; e de vello, can.* [1995-1997] (21116-10334).
- De san Pedro a san Xoán, cinco días van.* [2001] (11203).
- De san Xoán a san Pedro cinco días van no medio.* [2003] (11677-6303).
- De Santos a Nadal é inverno natural.* [2004] (45651-4713).
- 2** *De Santos a Nadal, inverno natural.* [2004] (45615-1105). [2004] (45670-6618).
- De Santos a Natividade é inverno de verdade.* [2007] (30644).
- De Santos á Natividade é inverno de verdade.* [1995-1997] (21116-08242).
- De Santos a *Navidá é inverno de verdá.* [2007] (30620).
- De sembrar e de casar consello non queiras dar.* [2004] (45623-1912).
- 7** *De tal pao, tal *astilla.* [2004] (45662-5881). [2004] (45627-2301). [2004] (45625-2103). [2004] (45664-6014). [1998] (17330-23423). [2004] (45673-6903). [2003] (11648-3402).
- 5** *De tal pau, tal *astilla.* [2007] (30626). [2003] (11668-5403). [2004] (45639-3502). [2004] (45612-0803). [2003] (11669-5503).
- De tal ver, tal esperar: de pais cochos, fillos marraos; de pais tortos, fillos tropezoños.* [1995-1997] (21126-11380).
- De xogador a ladrón non hai un escalón.* [2007] (30620).
- De *donde non hai, nada se pode sacar.* [2003] (11615-0101).
- Debaixo da manta o mesmo é a preta que a branca.* [1998] (17330-20368).
- Debaixo de mel hai moitas veces fel.* [1998] (17330-14240).
- Decembro, mes dos santos, neve nos altos.* [1995-1997] (21129-14506).

- Deica pasa-lo corenta de maio, ningunha vella quita o saio.* [2004] (45683-7906).
- Deitarse sen débada e erguerse con ela, non é boa aquela.* [1995-1997] (21127-13449).
- Deixa a carne un mes que ela a ti deixaratate tres.* [2004] (45662-5831).
- Deixa o vicio por un mes e el che deixará por tres.* [2004] (45634-3015).
- Deixa que despois de maio vén san Xoán.* [2004] (45642-3825).
- Deixa vir maio, deixa vir xuño, heiche de dar cereixas coma puños.* [2001] (11203).
- Dende que teño ouvellas e crías, todos me dan os bos días.* [2004] (45665-6108).
- 4** *Dende que teño ovellas e crías todos mandan os bos días.* [2003] (11672-5806). [2004] (45647-4308). [2004] (45679-7510). [2003] (11661-4704).
- Denosiña picando, campás tocando.* [2004] (45612-0801).
- Desconfía e acertarás.* [2004] (45682-7809).
- Desde arriba no monte o mar parece unha fonte.* [2003] (11620-0612).
- Desde que entra *Navidá se non te mato hoxe, mátoe mañá.* [1995-1997] (21122-07187).
- Desde que os outros comen non fan falta *cucharas.* [2007] (30642).
- Despois da Peregrina vén o inverno axiña.* [2001] (11203).
- Despois da tempestade vén a calma.* [1998] (17330-26486).
- 3** *Despois de san Martiño deixa a auga e bebe o viño.* [1995-1997] (21116-01002). [1995-1997] (21116-09290). [1995-1997] (21117-02028).
- Despois de san Martiño deixa a auga e bebe viño.* [2004] (45623-1910).
- Despois do san Martiño deixa a auga e bebe o viño.* [1995] (41777).
- Despois do san Martiño deixa a auga, bebe o viño.* [1995-1997] (21125-10342).
- Detrás do maio vén san Xoán.* [2004] (45650-4603).
- Detrás do traballo vén o pago.* [2004] (456100-9610).
- Detrás virá quen bon me fará.* [1995] (41786).
- Deus ama o pobre e axuda o rico.* [1995-1997] (21116-09286).
- 2** *Deus aberta pero non afoga.* [2004] (45668-6405). [2003] (11626-1204).
- Deus aperta pero non afoga.* [2007] (30633).
- Deus axuda a quen madruga.* [2004] (45676-7207).
- Deus axuda a quen moito madruga.* [2001] (11203).
- Deus bendiga quen non me faga perder tempo.* [1995-1997] (21116-10323).
- Deus castiga sen pan e sen pedra.* [2004] (45612-0805).
- 5** *Deus dálle pan a quen non ten dentes.* [2004] (45694-9001). [2004] (45666-6202). [2004] (45692-8810). [2004] (45647-4314). [2004] (45623-1905).
- Deus é grande e o mundo pequeno.* [1995-1997] (21127-13450).
- Deus nos teña de man, nos saque do inverno e nos meta no verán.* [2007] (30619).
- Dezasete de xaneiro, san Antonio verdadeiro e o día 13 de san Xoán a súa festa lle fan.* [1995-1997] (21122-07209).
- Día da Candelaria, inverno fóra; se chove ou venta, aínda entra.* [2003] (11660-4617).
- Día de Entroido e día de Pascua cada larpeiro na súa casa.* [1995-1997] (21118-04074).
- 3** *Día de moito, vispera de nada.* [1995-1997] (21127-13458). [1995-1997] (21124-10311). [1995-1997] (21116-06143).
- Día de Nicolás está a neve de pau en pau e senón no chan.* [1995-1997] (21116-09288).
- Día de san Nicolao, anda a néboa de pao en pao e senón no chao.* [2004] (45642-3818).
- Día de san Nicolao, está a neve de pao en pao e senón no chao.* [2007] (30644).
- Día de san Nicolás, está a neve de pau en pau e senón no chan.* [1995-1997] (21125-10339).
- Día de santa Lucía mengua a noite e crece o día.* [1995-1997] (21116-03064).
- Días de maio, días de amargura, tan pronto *amanece como é noite escura.* [2007] (30619).
- Diga a miña veciña e teña o meu fol fariña.* [2003] (11636-2216).
- 2** *Diga o que diga a mala veciña, que o meu fol teña fariña.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-03056).
- Digo e redigo que a bola non é pantrigo.* [1995-1997] (21116-06117).
- Digo e redigo que a man é para o trigo.* [1995-1997] (21127-13452).
- Digocho filla, enténdeme nora.* [2004] (45668-6413).
- 17** *Dime con quen andas e direiche quen *eres.* [2004] (45650-4626). [2003] (11638-2416). [1995-1997] (21117-02031). [1995-1997] (21116-11351). [2007] (30643). [2004] (40516-0310). [1995-1997] (21116-06124). [2004] (45658-5409). [2004] (45660-5612). [2004] (45635-3101). [2003] (11673-

- 5901). [2004] (45686-8206). [2003] (11647-3303). [2007] (30629). [2003] (11648-3406). [2004] (45648-4417). [1995-1997] (21127-13460).
- 9** *Dime con quen andas e direiche quen es.* [2007] (30633). [2007] (30626). [2004] (45621-1707). [2007] (30642). [2004] (45668-6412). [2004] (45649-4505). [2004] (45672-6807). [2004] (45675-7102). [2001] (11203).
- Dime con quen andas e eu che direi quen eres.* [2003] (11662-4804).
- Dime con quen andas e eu direiche quen eres.* [2003] (11660-4607).
- Dime con quen andas e eu direiche quen es.* [1995-1997] (21119-05111,21616,21617).
- Dime con quen vas e direiche a onde irás.* [1998] (17330-21388).
- Dime con quen vas e direiche quen es.* [1995] (41785).
- Dime de *lo que presumes e eu direiche do que careces.* [2007] (30634).
- Dime do que presumes e direiche do que careces.* [2007] (30623).
- Discuten dous se un quere.* [2007] (30642).
- Ditoso mes que comeza con Santos e termina con san Andrés.* [1995-1997] (21116-08241).
- Ditoso mes que comeza con Santos e termina con santo André.* [2007] (30644).
- Ditoso o mes que comeza por Santos e remata en san Andrés.* [1996] (417119).
- Ditoso o mes que entra con Santos e remata con san Andrés.* [2001] (11203).
- Do arbo caído, todos fan leña.* [2007] (30626).
- Do diñeiro a verdade, a metade da metade.* [2007] (30626).
- Do dito ó feito hai moito treito.* [1995] (41785).
- Do dito ó feito vai un gran *pleito.* [2004] (45623-1906).
- Do mar, o salmón; e da terra, o lacón.* [1998] (17330-19336).
- Do mellor amigo, a peor pedrada.* [2004] (45635-3102).
- Do monte sae o que o monte queima.* [2004] (45695-9105).
- Do murmurador *huirás: alábate por diante e burlase por detrás.* [1995-1997] (21122-07193).
- Do que non sabes, non fales.* [2001] (11203).
- Do que se perde non se ve gozo.* [1995-1997] (21116-09296).
- Do que vén dado non se pode dicir que é pouco e malo.* [1995-1997] (21127-12431).
- Do ver nace o querer e do non ver nace o esquecer.* [2007] (30639).
- Doce galiñas e un galo comen máis que un cabalo.* [2001] (11203).
- Dormir e gardar a leira, non hai maneira.* [1998] (17330-14249).
- Dos homes que coñecín só Adán tivo xuicio: casou con muller sin nai e viviu no paraíso.* [2003] (11617-0304).
- Dos teus fillos *solo esperes o que con teus pais fixeres.* [2003] (11626-1205).
- Dous médicos e o cura, morte segura.* [1995-1997] (21122-07204).
- Dous non pegan se un non quere.* [2004] (45634-3023).
- Dous non pelexan si un non quere.* [2003] (11618-0414).
- Dous non rin se un non quere.* [2003] (11650-3607).
- Dous non riñen, se un non quere.* [2003] (11621-0704).
- 3** *Dous non riñen, si un non quere.* [2003] (11633-1905). [2003] (11622-0810). [2003] (11631-1702).
- Dous que dormen nun xergón vólvense da mesma opinión.* [1998] (17330-14248).
- 4** *Dun erro faise un enterro.* [2003] (11617-0308). [2003] (11618-0409). [2003] (11630-1604). [2003] (11623-0902).
- Durmir cun ollo aberto e outro pechado.* [2004] (45684-8016).
- Duro con duro non fan bo muro.* [2004] (45661-5710).
- É de ben marido [sic] ser agradecido.* [2003] (11665-5106).
- É de ben nacido ser agradecido.* [2003] (11628-1410).
- É de ben nacidos ser agradecidos.* [2003] (11638-2417).
- É mellor comer un ovo que pasar sin dous.* [2004] (45634-3018).
- É mellor estar *solo que mal acompañado.* [2004] (45634-3007).
- É mellor malo coñecido que bo por coñecer.* [2004] (45639-3507).
- É moi *bellaco quen axuda ó forte contra o fraco.* [2004] (45626-2205).
- É peor o remedio cá enfermidade.* [2004] (45668-6421).
- E se o grande é agudo poñe o pequeno no cu dun burro.* [2003] (11674-6004).
- É unha boa empanada a vida do que non ten nada.* [1998] (17330-18315).
- En abril abre a porta ao gando e déixao ir.* [2007] (30635).

- 2** *En abril abre a porta ó gando e déixao saír.* [1995-1997] (21123-09254). [1995-1997] (21122-07179).
- En abril ábrelle a porta ó gando e déixao ir.* [2004] (45662-5826).
- En abril berra o porco no cubil.* [2003] (11660-4621).
- En abril déixame durmir que en maio de meu me caio.* [2003] (11651-3708).
- En abril déixame durmir.* [2003] (11643-2903).
- En abril inda está o porco no cubil.* [2004] (45662-5827).
- 2** *En abril sae o cuco do cubil.* [2001] (11203). [2004] (45697-9320).
- En abril, a chuvia enche o carro e mais o barril.* [2003] (11677-6324).
- En abril, a sardiña val pernil.* [2003] (11677-6336).
- En abril, a sardiña vale pernil.* [1995-1997] (21122-06161).
- 2** *En abril, augas a mil.* [2004] (45687-8303). [2007] (30620).
- En abril, augas mil e en maio enche o carro o carril.* [2001] (11203).
- 2** *En abril, augas mil e todas collen nun barril.* [2004] (45645-4102). [2001] (11203).
- En abril, augas mil pero todas caben no barril.* [1995] (41791).
- En abril, augas mil, veñan as mil e non veñan as de abril.* [1995-1997] (21118-04090).
- 84** *En abril, augas mil.* [2004] (40516-0303). [1995-1997] (21117-01017). [2004] (45668-6406). [2003] (11621-0701). [2003] (11638-2401). [2004] (45650-4617). [2004] (45653-4909). [2004] (45673-6901). [2003] (11640-2601). [2004] (45617-1315). [2003] (11622-0806). [2003] (11675-6101). [2007] (30631). [2003] (11663-4908). [2003] (11643-2901). [2004] (45641-3706). [2007] (30630). [2004] (45681-7705). [2003] (11660-4603). [2003] (11625-1104). [2003] (11667-5301). [2003] (11649-3503). [1995] (41764). [2004] (45686-8209). [2004] (45680-7601). [2003] (11619-0503). [2003] (11644-3005). [2003] (11647-3311). [2004] (45622-1809). [2003] (11624-1002). [2003] (11657-4302). [2003] (11658-4403). [2003] (11645-3107). [2004] (45663-5908). [1998] (17330-22405). [2003] (11642-2801). [2004] (45611-0701). [2004] (45654-5005). [2004] (45693-8909). [2004] (45692-8806). [2004] (45610-0601). [1995-1997] (21122-07180). [2003] (11664-5002). [2004] (45682-7802). [2004] (45694-9013). [2003] (11666-5201). [2003] (11632-1801). [1995] (41760). [2007] (30632). [2003] (11631-1704). [2003] (11641-2701). [2004] (45640-3605). [2003] (11655-4103). [2004] (45619-1502). [2003] (11669-5501). [2003] (11618-0401). [2004] (45613-0906). [2003] (11650-3602). [2004] (45638-3413). [2004] (45607-0201). [2004] (45658-5407). [2003] (11676-6205). [2003] (11646-3208). [2004] (45648-4403). [2004] (45659-5503). [2004] (45675-7101). [2003] (11627-1304). [1995-1997] (21125-11346). [2003] (11668-5401). [2007] (30623). [2004] (45672-6803). [2003] (11659-4508). [2007] (30639). [2007] (30619). [2007] (30636). [2007] (30621). [2007] (30638). [2007] (30622). [2007] (30618). [1995-1997] (21129-14498). [2003] (11630-1601). [2003] (11626-1201). [2004] (45676-7201). [2001] (11203).
- En abril, cada pedra mil.* [2003] (11654-4006).
- En abril, cada pinga val por mil.* [2003] (11677-6325).
- En abril, espigas mil.* [2004] (45651-4708).
- En abril, o salmón para min; no maio, para o criado; e no san Xoán, para o can.* [2004] (45697-9321).
- En abril, patacas ó terril.* [2001] (11203).
- En agosto aínda o mel é mosto.* [2001] (11203).
- En agosto beber e en setembro arder.* [2004] (45613-0910).
- En agosto faise o entrecosto.* [1995-1997] (21129-14502).
- En agosto marcha/escapa o sol coma un lostro.* [2001] (11203).
- En agosto secan montes e en setembro secan fontes.* [2007] (30624).
- En agosto trae o rostro.* [2003] (11649-3506).
- En agosto, sol baixo, sol posto.* [1995] (41792).
- En agosto, sol posto, noite conosco.* [2007] (30620).
- En agosto, sol posto, noite conosco.* [1995-1997] (21116-01013).
- En agosto, sol posto, noite *conozco.* [2004] (45643-3908).
- En agosto, sol posto, noite *conozo.* [2004] (45650-4622).
- En agosto, viño mosto.* [2004] (45662-5836).
- En boca cerrada non entran moscas.* [2001] (11203).
- 2** *En boca pechada non entran moscas.* [2004] (45619-1512). [2004] (45666-6209).
- En bragas enxoiatas non se collen troitas.* [1995-1997] (21116-10322).
- En can vello todo son pulgas.* [2001] (11203).
- 5** *En decembro, descansar; en xaneiro, traballar.* [2004] (45670-6620). [2004] (45647-4318). [2004] (45615-1106). [2004] (45620-1604). [2004] (45617-1307).
- En febreiro comerá máis o sol que tódolos cabalos do reino.* [2004] (45683-7908).

- En febreiro mete obreiro, pan che comerá pro traballo che fará.* [2007] (30620).
- En febreiro mite o obreiro.* [2007] (30619).
- En febreiro saca o boi do centeo.* [2004] (45662-5869).
- En febreiro sae o oso do oseiro.* [2004] (45662-5871).
- En febreiro, a verza vale carneiro.* [1995-1997] (21122-07206).
- En febreiro, cada suco seu regueiro.* [2007] (30630).
- En febreiro, un día de sol e outro de braseiro.* [2001] (11203).
- En guerra e amores, por un pracer cen dolores.* [2004] (45659-5507).
- En guerra e amores, por un pracer cen dores.* [2004] (45626-2202).
- En inverno e verán, gandeiro e hortelán.* [2001] (11203).
- En Lestrove, nin bo porco nin bo home.* [2004] (45624-2008).
- En maio aínda a auga corre atrás do arado.* [2003] (11649-3508).
- En maio aínda a vella arde o tallo, se o ten seco ou mollado.* [2003] (11659-4509).
- En maio aínda a vella non sacou o saio.* [2004] (45696-9206).
- En maio aínda a vella queima o saio e si se achega moito e ben, quéimalle as pernas tamén.* [2007] (30620).
- En maio aínda a vella queima o tallo, aínda que *sea de carballo.* [1998] (17330-22404).
- En maio aínda a vella queima o tallo; e a miga que lle quedou, para san Xoán a deixou.* [2001] (11203).
- 19** *En maio aínda a vella queima o tallo.* [2003] (11649-3504). [2004] (45681-7706). [2003] (11640-2602). [1995-1997] (21122-07181). [2004] (45617-1303). [2004] (45693-8904). [2004] (45631-2704). [2004] (45691-8705). [2001] (11203). [2004] (45620-1607). [2003] (11652-3801). [2003] (11641-2702). [2003] (11660-4611). [2003] (11658-4405). [2004] (45682-7801). [2003] (11654-4003). [2003] (11668-5402). [2003] (11655-4102). [2003] (11664-5008).
- En maio corre a auga por detrás do arado.* [2004] (45659-5506).
- 2** *En maio de meu me caio.* [2003] (11643-2904). [2001] (11203).
- En maio de sono me caio.* [2001] (11203).
- En maio inda a vella queima o saio.* [2004] (45646-4202).
- 3** *En maio inda a vella queima o tallo.* [2004] (45684-8006). [2004] (45676-7212). [2004] (45685-8117).
- En maio inda o boi bebe no agro.* [1995] (41790).
- En maio non quites o saio.* [2007] (30633).
- En maio non te quites o saio.* [2003] (11660-4608).
- En maio saca o saio.* [2004] (45627-2304).
- En maio xa a vella queima o tallo.* [2004] (45663-5909).
- En maio, a auga detrás do arado.* [2004] (45654-5006).
- 3** *En maio, a vella aínda queima o tallo.* [2003] (11669-5502). [2003] (11644-3008). [1995-1997] (21117-02023).
- En maio, a vella queima o saio.* [2004] (45622-1808).
- En maio, a vella queima o talo.* [2004] (45673-6902).
- 8** *En maio, a vella queima o tallo.* [2003] (11642-2803). [2004] (456100-9604). [2003] (11676-6204). [2003] (11618-0402). [2003] (11617-0309). [2003] (11667-5302). [2003] (11623-0903). [2003] (11643-2902).
- En maio, a vella quéimalle os pés ó tallo.* [1995-1997] (21116-10320).
- En maio, anque corra a auga detrás do arado.* [2004] (40516-0307).
- En maio, calquera besta é cabalo.* [2004] (45651-4710).
- En maio, carril e carro.* [2001] (11203).
- En maio, millo sementado, cal enxoiro, cal mollado.* [2004] (45677-7305).
- En maio, o millo sementado cal enxoiro, cal mollado.* [2007] (30619).
- En maio, toda a auga coma o mexo dun rato.* [2001] (11203).
- En mallo, aínda a vella queima o tallo.* [2004] (45672-6804).
- 5** *En martes, nin te cases nin te embarques.* [2001] (11203). [2007] (30632). [2004] (45618-1408). [2004] (45680-7605). [2004] (45640-3601).
- En martes, non te cases nen te embarques.* [1998] (17330-19342).
- 2** *En martes, non te cases nin te embarques.* [2004] (45681-7707). [2004] (45612-0812).
- En marzo aínda a vella anda cos coiriños debaixo do brazo.* [2003] (11664-5009).
- En marzo aínda bebe o boi no prado.* [2007] (30635).
- 2** *En marzo e abril sae o cuco do cubil.* [2003] (11658-4406). [2003] (11657-4303).

- 2** *En marzo e abril sempre foron revoltas as augas do Sil.* [1995-1997] (21116-08220). [2007] (30644).
- En marzo e abril *sale o cuco do cubil.* [2003] (11676-6206).
- En marzo espigas catro, en abril espigas mil.* [2004] (45688-8412).
- En marzo marzolo, trebón e raiolo.* [2003] (11617-0310).
- En marzo non quere molla-lo rabo o gato.* [1995-1997] (21116-06149).
- En marzo tes que podar e cavar, se queres colleitar.* [2001] (11203).
- En marzo, a *veleta nin dúas horas está quieta.* [2001] (11203).
- En marzo, auga canta mexa un rato.* [2004] (45693-8908).
- En marzo, espigas catro; e en abril, espigas mil.* [2004] (45680-7608).
- En marzo, espigas catro; en abril, espigas mil; e en maio, todo espigado.* [2001] (11203).
- En marzo, merenda e descanso.* [2003] (11649-3505).
- En marzo, nin rabo de gato mollado.* [1995-1997] (21118-04079).
- En marzo, podar e cavar, se queres colleitar.* [2004] (45651-4706).
- En marzo, tanta auga como mexa un rato.* [2004] (40516-0304).
- En novembro cavar non se che lembre; a aixada de cavar emprégaa en aburutar.* [2001] (11203).
- 5** *En novembro cavar non che me lembro.* [2004] (45617-1306). [2004] (45615-1104). [2004] (45665-6102). [2004] (45647-4316). [2004] (45620-1602).
- En outono bota as patacas e garda cedo ás vacas.* [2004] (45688-8413).
- En primavera, *a sangue se altera.* [2003] (11634-2005).
- En san Andrés colle o porco polos pés.* [2001] (11203).
- En san Blas, o xurelo da p'atrás.* [2003] (11639-2509).
- En san Martiño abre o teu viño.* [2004] (45618-1415).
- 2** *En san Martiño mata o teu porquiño.* [2004] (45691-8708). [2004] (45680-7606).
- En san Martiño proba o teu viño.* [2004] (45680-7607).
- 2** *En san Martiño, trompos ó camiño.* [2004] (45650-4608). [2004] (45680-7604).
- En san Miguel, a *borracheira sabe a mel.* [2003] (11630-1610).
- En san Xoán aínda a vella ten tres días para cardar lan.* [2001] (11203).
- 17** *En san Xoán, a sardiña molla o pan.* [2004] (45686-8210). [2004] (45664-6004). [2003] (11675-6102). [2004] (45650-4607). [2003] (11640-2610). [2004] (45645-4104). [2003] (11633-1904). [2003] (11643-2905). [2003] (11622-0807). [1995-1997] (21124-10303). [2003] (11634-2003). [2004] (45617-1318). [2007] (30620). [2004] (45693-8910). [2003] (11631-1708). [2003] (11644-3006). [2003] (11621-0708).
- En san Xoán, a sardiña pinga no pan.* [1995] (41779).
- 2** *En san Xoán, as dez con día dan.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08225).
- En san Xoán, as doce con día dan.* [2003] (11663-4906).
- 2** *En san Xoán, as nove con día dan.* [1995-1997] (21118-04076). [2001] (11203).
- En san Xoán, as nove día dan.* [2003] (11618-0412).
- En san Xoán, pouco queixo e moito pan.* [2007] (30620).
- En san Xoán, tanto queixo como pan.* [2004] (45677-7306).
- En Santa Lucía mingua a noite e medra o día.* [2001] (11203).
- 2** *En sardiñas e terneiras, as galegas son as primeiras.* [2004] (45612-0815). [2004] (45667-6305).
- En setembro colle o viño e non durmas no camiño.* [2007] (30620).
- En setembro como e vendo; pero non sexa tanto o comer que non deixes para vender.* [1995-1997] (21125-11344).
- En setembro como e vendo; pero non sexa tanto o comer que non deixes que vender.* [1995-1997] (21123-09279).
- En setembro como e vendo; pro non sexa que tanto comer non deixes pra vender.* [1995-1997] (21122-07207).
- 2** *En setembro e outono bebe o viño vello e deixa o novo.* [2004] (45665-6101). [2003] (11661-4701).
- 2** *En setembro non hai vella que non treme.* [1995-1997] (21116-08237). [2007] (30644).
- En setembro non hai vella que treme.* [1995-1997] (21121-06138).
- En setembro ou caen pontes ou arden montes.* [1998] (17330-25453).

- En setembro ou secan as fontes ou levan as pontes.* [2001] (11203).
- 2** *En tempos de fame non vin a ninguén comer merda.* [2004] (45691-8702). [2004] (45696-9202).
- En tempos de guerra voan mentiras por mar e por terra.* [2004] (45626-2201).
- En terra de lobos ouvea coma todos.* [1998] (17330-22410).
- 2** *En terra de lobos, hai que ouvear coma todos.* [2001] (11203). [2007] (30618).
- En xaneiro busca a lebre co cu no bulleiro.* [2001] (11203).
- En xaneiro mete o can e cu no palleiro.* [1995] (41772).
- En xaneiro mete obreiro.* [2001] (11203).
- En xaneiro o home vive a carón do caldeiro.* [2004] (45651-4701).
- En xaneiro planta o teu alleiro.* [2001] (11203).
- En xaneiro pon os pés no braseiro.* [2001] (11203).
- En xaneiro saben as verzas a carneiro.* [2007] (30620).
- En xaneiro sobe ó outeiro: se ves negrexar ponte a bailar, se ves verdexar ponte a chorar.* [1995] (41767).
- En xaneiro vive o home a carón do caldeiro.* [2007] (30620).
- En xaneiro vrao, nin palla nin grao.* [2007] (30620).
- 2** *En xaneiro xa a abella pon os pés no salgueiro.* [1995-1997] (21122-07182). [1995-1997] (21123-09256).
- 2** *En xaneiro, a faneca vale carneiro.* [2004] (45699-9508). [2004] (45681-7709).
- 3** *En xaneiro, a raia sabe a carneiro.* [2003] (11632-1810). [2003] (11621-0707). [2003] (11644-3011).
- En xaneiro, mellor carballo que castiñeiro.* [2007] (30620).
- En xaneiro, se non neva polo san Xulián, neva polo san Vicente, que é o seu irmán.* [2001] (11203).
- En xaneiro, sete lobos no carreiro.* [1995-1997] (21118-04071).
- En xaneiro, sete lobos ó carreiro.* [2001] (11203).
- En xaneiro, un pouco ó sol e outro ó fumeiro.* [1995-1997] (21124-10300).
- En xulio arder e patacas coller.* [2007] (30620).
- En xuño se pica o sol, nin muller nin caracol.* [2001] (11203).
- Encarnado ó mar, bois a arar; encarnado ó monte, bois á corte.* [2003] (11670-5603).
- Ensinando é como se aprende.* [1998] (17330-18318).
- Enterro sen choros e romaría sen gaita non ten gracia.* [2004] (45695-9108).
- Entre ergue-los brazos e dobla-los codos quita a gana de brincar a todos.* [1995-1997] (21127-13469).
- Entre maio e san Xoán, quince días para cardar.* [2001] (11203).
- Entre marido e muller ninguén se debe meter.* [1998] (17330-19338).
- Entre marzo e abril sae o cuco do codril.* [2003] (11669-5508).
- Entre marzo e abril sae o cuco do cubil, e entre san Xoán e a Sega marcha o cuco para a súa terra.* [1995-1997] (21123-09260).
- 12** *Entre marzo e abril sae o cuco do cubil.* [2004] (45689-8511). [2003] (11647-3314). [2001] (11203). [2003] (11672-5805). [1995] (417120). [2003] (11638-2408). [2003] (11664-5003). [2004] (45631-2710). [2004] (45611-0706). [1995-1997] (21124-10319). [1995-1997] (21117-02022). [2004] (45679-7511).
- Entre marzo e abril sae o cuco do seu cubil.* [1995-1997] (21116-10321).
- Entre marzo e abril se non vén o cuco, quere vir a fin.* [2004] (45662-5828).
- 2** *Entre marzo e abril *sae o cuco do cubil.* [2003] (11668-5408). [2004] (45614-1002).
- Entre marzo e abril, si o cuco non vén, o mundo dá fin.* [2004] (45614-1006).
- Entre noivos e irmáns non metas as mans.* [1995-1997] (21122-07203).
- Entre parentes non metas os dentes.* [1998] (17330-24444).
- Entre primos e irmáns que *nadie meta as mans.* [2004] (45653-4910).
- Entre san Xoán e a sega vaixe o cuco para a súa terra.* [1995-1997] (21116-06153).
- Entre Santos e Nadal arriero non vaias ó sal.* [2007] (30631).
- Entre Santos e Nadal, inverno carcoal.* [2007] (30615).
- Entre Santos e Natal, arreeiriño non vaias ó sal.* [2007] (30636).
- Entre Santos e Natal, inverniño carcoal.* [2007] (30616).
- Entre xaneiro e febreiro abre o salgueiro e que marche o canteiro.* [2001] (11203).
- Erreiro dunha besta, cesteiro dunha cesta e pescador dunha cana perden máis ca gañan.* [2007] (30619).

- Escoita ben á vella e rite da súa consella.* [1998] (17330-18323).
- Escribáns e ameixeiras libremos Deus da miña leira.* [1998] (17330-18326).
- Esquece a quen che esquece que ben cho merece.* [1998] (17330-18333).
- Está un morrendo e aínda aprendendo.* [2004] (45665-6109).
- Está un morrendo e inda aprendendo.* [2004] (45684-8020).
- Estaba a noite como a boca dun lobo.* [1995-1997] (21123-09270).
- Estar como rato encima do queixo.* [2007] (30641).
- Estarricar a perna ata onde a manta deixa.* [2004] (45662-5814).
- Esterco de feito, grao polo peito. Esterco de folla, grao pola trola. Esterco de palla, grao pola barba. Esterco de silva, grao pola crisma.* [1998] (17330-17299-02).
- Esterco do meu corral lewareiche á feira e vendereiche por un real.* [2003] (11645-3101).
- Estudiante enamorado nunca chega ó aprobado.* [2003] (11646-3206).
- Estudiante namorado nunca chega ata o aprobado.* [2003] (11659-4501).
- 4** *Facendo e desfacendo vai a nena aprendendo.* [2004] (45668-6403). [2004] (45658-5401). [2004] (45642-3824). [2004] (45669-6504).
- Fachenda de montaña, nada na eira e fame na casa.* [1998] (17330-17308).
- Fágase o milagre, faga ou non o demo.* [2004] (45618-1407).
- 6** *Fai ben e non mires a quen.* [2007] (30642). [1995] (41790). [2004] (45637-3310). [2003] (11647-3309). [2007] (30628). [1995-1997] (21123-09259).
- Fai máis o que quere que o que pode.* [2003] (11634-2007).
- Fai o ben e non mires a quen.* [2004] (45641-3707).
- Fai o que eu che diga e nunca fagas o que eu faga.* [2007] (30642).
- Fala moito de caza e mércaa na praza.* [1998] (17330-12201).
- Falando enténdese a xente.* [2004] (45642-3809).
- Falar pouco e mal si de fungos tes que falar.* [2004] (45669-6508).
- Falas da caza e mércalas na praza.* [2004] (45662-5811).
- Falten augas mil e non falten en abril.* [2003] (11677-6326).
- Fame que agarda fartura, non é fame ningunha.* [1995] (41786).
- Fas mal? Espera outra cousa igual.* [1998] (17330-17307).
- Febreiriño corto, cos seus días vinteoito; se dura máis catro, non para can nin gato.* [2001] (11203).
- Febreiriño curto cos seus días 28 o que ben *sepa contar 29 lle ha de dar.* [2003] (11643-2906).
- Febreiriño tolo si dura máis catro non queda nin can nin gato.* [2007] (30639).
- Febreiro camiseiro, nin boa meda nin bo palleiro.* [2001] (11203).
- Febreiro camiseiro, nin meda nin bo palleiro.* [2004] (45685-8103).
- Febreiro cos seus vinteoito, non deixa pouco nin moito.* [2001] (11203).
- Febreiro curto cos seus 28 ou 29, se durara máis ou catro non quedaban can nin gato.* [2007] (30631).
- Febreiro curto cos seus vinteoito, se tivera máis catro non quedaría can nin gato, nin ratiño no burato, nin corniñas ó carneiro, nin as orellas ó pregoeiro.* [1995-1997] (21125-10343).
- Febreiro espadeiro, nen boa meda nen bo palleiro.* [1998] (17330-18331).
- Febreiro mete obreiro.* [2001] (11203).
- Febreiro quente trae un demo no ventre.* [2004] (45651-4704).
- Febreiro uvas dá, se non as dá, xa as dará.* [2003] (11660-4619).
- Febreiro, cada suco, seu regueiro.* [2007] (30629).
- Febreiro, cebadeiro.* [2007] (30639).
- Febreiro, febreirín, o máis curto e o máis ruín.* [1995] (417116).
- Febreiro, febreiriño, cos teus días vinteoito se duraran máis catro non duraba nin can nin gato.* [2007] (30619).
- Febreiro, sempre ó cu quente do pucheiro.* [2001] (11203).
- 4** *Febreiro, xeada na leira e cachopo na lareira.* [2004] (45615-1109). [2004] (45647-4322). [2004] (45617-1308). [2004] (45662-5870).
- Feita a lei, feita a trampa.* [1998] (17330-22401).
- Ferro e pau, pouco na mau.* [2003] (11677-6334).
- Festas e vodas, poucas e boas.* [1995-1997] (21126-12399).
- Filla deshonrada, nen *viúda nen casada.* [1998] (17330-15256).

- Fillo de cabra cabrito ha de ser.* [2004] (45648-4420).
- Fillo de lobo lobito é.* [1998] (17330-22411).
- Fillo es e pai serás, como o fixeches así o terás.* [1995] (41775).
- Fillo non temos e nome poñémoslle.* [2003] (11667-5303).
- Fillos criados, traballo cobrado.* [2003] (11672-5810).
- Fillos criados, traballos cobrados.* [2003] (11666-5202).
- Fillos criados, traballos dobrados.* [1995-1997] (21126-11388).
- Fillos criados, traballos dobrados; e casados, multiplicados.* [2004] (45647-4321).
- Fillos criados, traballos dobrados.* [2004] (45684-8019).
- 3** *Fillos criados, traballos dobrados.* [2004] (45665-6110). [2004] (45689-8515). [2001] (11203).
- Fío e agulla é media vestidura.* [1998] (17330-15257).
- Flores de outono, fame para o ano novo.* [2001] (11203).
- 2** *Flores en outono, fame en Ano Novo.* [2003] (11661-4711). [2004] (45679-7525).
- Fogo, muller e mar fan o home *peligrar.* [2003] (11675-6109).
- Folión, foliote que anda o rabo do porco no pote.* [1998] (17330-15266).
- Froita cara non é sana.* [2007] (30620).
- 2** *Fun a Lalin e como fun, vin.* [1995-1997] (21122-07171). [1996] (417119).
- Fuxe da ocasión e non terás desazón.* [1998] (17330-15267).
- Fuxir do perigo é cordura e non temelo é *locura.* [1998] (17330-24450).
- Gaiola feita, paxaro morto.* [2007] (30632).
- Gaitas e camiños dánnos amigos.* [2004] (45662-5845).
- Gaivota á terra, mariñeiros á merda.* [2004] (456101-9707).
- Gaivotas a porto, tempo revolto.* [2003] (11638-2404).
- 14** *Gaivotas a terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11628-1401). [2003] (11653-3904). [2004] (45616-1214). [2003] (11655-4101). [2003] (11676-6209). [2003] (11627-1308). [2003] (11639-2504). [2003] (11649-3510). [2004] (45630-2614). [2003] (11635-2109). [2003] (11647-3301). [2004] (45694-9004). [2003] (11625-1108). [2004] (45634-3002).
- Gaivotas á terra, mariñeiros á merda.* [2004] (45642-3812).
- Gaivotas na horta, treboada na costa.* [2004] (45688-8402).
- Gaivotas na terra, mariñeiros para merda.* [2003] (11650-3605).
- 4** *Gaivotas no porto, tempo revolto.* [2003] (11649-3509). [2003] (11667-5305). [2003] (11626-1206). [2003] (11650-3604).
- Galga saída, a lebre parida.* [2004] (45656-5215).
- Galgo que vai tras dúas lebres, sen ningunha volve.* [2004] (45656-5201).
- 2** *Galiña en casa rica, sempre pica.* [2004] (45656-5202). [2004] (45692-8805).
- Galiña gorda e por pouco diñeiro non pode ser, compañeiro.* [2007] (30635).
- Galiña gorda por pouco diñeiro non poder ser, compañeiro.* [2003] (11635-2104).
- 2** *Galiña poñedora e muller silenciosa valen calquera cousa.* [2004] (45656-5204). [2001] (11203).
- Galiña vella fai un bo caldo.* [2004] (45656-5216).
- Galiña xentil, botada en marzo e sacada en abril.* [2004] (45656-5203).
- Galo no poleiro non quere compañeiro.* [1995-1997] (21123-09266).
- Galo que canta algo ten na garganta.* [2004] (45656-5206).
- Galope do meu cabalo non leva, no corpo queda.* [2004] (45656-5207).
- Ganancia inocente non a verás facilmente.* [2004] (45629-2514).
- Gaña agora que eres xove para que poidas disfrutalo de vello.* [2004] (45656-5217).
- Gaña pouco pero gaña sempre.* [2004] (45656-5205).
- Garda sempre que comer pero nunca gardes que facer.* [2004] (45623-1911).
- Gasta en festa e viño o que has de deixar ós sobriños.* [2007] (30618).
- Gasta en festas e viño o que has de deixar ó sobriño.* [2007] (30640).
- Gastar e non ter non pode ser.* [1998] (17330-16280).
- Gato con luvas, pouco cazador.* [2004] (45608-0404).
- Gato enratado non quere pescado.* [2004] (45656-5208).
- Gato escaldado á auga fría lle ten medo.* [2007] (30632).
- Gato escaldado, auga fría lle pon medo.* [2003] (11647-3306).
- Gato farto non é larpeiro.* [2007] (30636).

- Gato maullador, nunca bo cazador.* [2004] (45656-5209).
- Gato mirador nunca foi bon cazador.* [1998] (17330-16284).
- Gato sen rabo non é gato.* [2004] (456101-9701).
- Gato sen rabo non é un gato.* [2004] (45630-2605).
- Gato sin rabo non é gato.* [2004] (45694-9009).
- Gatos e mulleres boas uñas teñen.* [2004] (45656-5210).
- Gomo de marzo non vai ó cabazo.* [2007] (30619).
- Gran de trigo non fai graneiro pero axuda ó compañeiro.* [2003] (11667-5309).
- Grande tamén é o demo e ninguén o quere.* [2004] (45681-7702).
- Guiso requentado e amigo reconciliado dálles de lado.* [2004] (45656-5212).
- Gusto segredo non é gusto enteiro.* [2004] (45656-5218).
- Hai que gardar das risas para as choras.* [2001] (11203).
- Hai tantos homes bos coma corvos brancos.* [2001] (11203).
- Haxa pombas no pombal que pombas no faltarán.* [1998] (17330-12207).
- Herba mala nunca morre.* [2007] (30642).
- Home a quen moitos temen, a moitos ten que temer.* [1998] (17330-16295).
- Home avisado vale por dous.* [2004] (45662-5856).
- 3** *Home casado, muller é.* [2003] (11636-2220). [2004] (45695-9111). [2004] (45699-9511).
- Home casado nin muller é.* [2003] (11636-2221).
- Home casado, burro amolado.* [2003] (11625-1111).
- Home casado, burro escarallado.* [2003] (11636-2218).
- Home casado, burro estropeado.* [2003] (11636-2219).
- Home coxo e can rabelo desconfía deles coma do demo.* [1995-1997] (21116-03050).
- 2** *Home chorón, home fodón.* [2004] (45634-3013). [2004] (45657-5301).
- Home peludo, home forzado.* [2003] (11638-2411).
- 2** *Home peludo, valente forzado.* [2003] (11657-4301). [2003] (11658-4401).
- Home pequeno, fol de veneno.* [2007] (30632).
- 9** *Home pequeno, fol de *veneno.* [1995] (41766). [2004] (45657-5305). [1995-1997] (21118-04085). [2007] (30630). [2003] (11656-4201). [2004] (45632-2808). [2004] (45623-1902). [1995-1997] (21122-07192). [2007] (30641).
- Home pequeno, largo barreno.* [1995-1997] (21126-12397).
- Home que fía, muller que asubía, a galiña que non pon, na miña casa non.* [2007] (30640).
- Home que fía, muller que asubía, ghaliña que canta como o capón, na miña casa non.* [2004] (45670-6611).
- Home refraneiro, home de pouco diñeiro.* [1996] (417119).
- Home seco e man de fame librate que non te agarre.* [1995-1997] (21118-04087).
- Home solteiro, home gaiteiro.* [2003] (11625-1112).
- Home troiteiro, mala meda e mal palleiro.* [2001] (11203).
- Home troiteiro, nin boa meda nin bo palleiro.* [2007] (30620).
- Home xastre e muller costureira, nin boa meda nin bo palleiro.* [2001] (11203).
- Hórreo no camiño, alegre o peregrino.* [2001] (11203).
- Horta, muller e muiño queren uso continuo.* [2001] (11203).
- Hoxe fermosura e mañán sepultura.* [1998] (17330-21382).
- Imos vivindo, ora andando, ora tropezando.* [2004] (45679-7538).
- Inda que o negro tome baño, non se fai branco.* [2003] (11661-4709).
- Ir por a *lana e saír *trasquilado.* [2007] (30626).
- Labrador barallán nin colle viño nin pan.* [2004] (45697-9305).
- Labrador barallán non colle viño nen pan.* [1998] (17330-21391).
- Labrador barallán non colle viño nin pan.* [2007] (30619).
- Labrador lacazán non ten callos na man.* [2001] (11203).
- 3** *Labrador sen horta, fame á porta.* [2004] (45697-9306). [2004] (45680-7609). [2004] (45688-8415).
- Labradores novos, o pan polas silveiras.* [1995-1997] (21116-06123).
- Labradores novos, pan polas silveiras.* [1995-1997] (21126-11382).
- Ládreme quen queira mentras eu teña cartos na faltriqueira.* [1998] (17330-22395).
- Ladrón que rouba a ladrón ten cen anos de perdón.* [1998] (17330-22396).
- Lancha nova todo é peixe.* [2003] (11667-5304).
- Lareira, como sexa, é mellor tela.* [2004] (45688-8407).
- Lareira, como sexa, pero o mellor é tela.* [1995-1997] (21116-09291).

- Leva o teu fío ó concello e uns diranche que é branco e outros que é negro.* [1998] (17330-13225).
- Libro fechado non fai letrado.* [1998] (17330-22407).
- Limpa e arranxa a eira cando está agosto á beira.* [1998] (17330-14254).
- Lingua murmuradora nunca falta e sempre sobra.* [1998] (17330-22409).
- Liño bo, liño malo, todo florece en maio.* [2001] (11203).
- Lúa con risco, chuvia e ventisco.* [2001] (11203).
- Lúa no crecente, cornos polo oriente.* [1998] (17330-20359).
- Lúa no mingunte, cornos para adiante.* [1998] (17330-20360).
- Lúa nova con treboada, trinta días á mollada.* [2001] (11203).
- Lúa nova con treboada, trinta días de mollada.* [1998] (17330-20361).
- Maceira na horta, rapaces na porta.* [1996] (417119).
- Maceiras na horta, rapaces á porta.* [2004] (45697-9314).
- Maceiro na horta, rapaces á porta.* [1995-1997] (21122-07173).
- Maceiros na horta, rapaces á porta.* [2004] (45662-5879).
- Maio e xuño, cereixas nun puño.* [1995] (41761).
- Maio fai o trigo e agosto, o viño.* [1998] (17330-20367).
- Maio hortelán dá moita folla e pouco pan.* [2007] (30643).
- Maio hortelán dá moita talla e pouco pan.* [2007] (30623).
- Maio hortelán, moita folla e pouco gran.* [2004] (45662-5838).
- Maio louro e san Xoán claro como o ollo do galo.* [2007] (30633).
- Maio louro e san Xoán claro vale máis cós bois e o carro.* [2007] (30627).
- Maio louro e san Xoán claro valen máis cós bois e o carro.* [2007] (30636).
- Maio louro, ollo de touro.* [2007] (30631).
- Maio maiolo é o mes que vén *solo.* [2003] (11647-3312).
- 2** *Maio maiolo, o peor pode se-lo mes que vén logo.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08223).
- Maio pardo e san Xoán claro.* [1995] (41760).
- Maio pardo, san Xoán claro.* [1995-1997] (21117-02025).
- 3** *Maio ventoso, para o labrego, fermoso; e para o mariñeiro, penoso.* [1995-1997] (21121-06133). [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08222).
- Maio, a auga tras o arado e a beber o boi no prado, no principio ou no acabo.* [2004] (45645-4103).
- 3** *Máis fai o querer que o poder.* [2003] (11673-5904). [2003] (11664-5001). [2007] (30627).
- Máis mantén pan duro que figo maduro.* [1998] (17330-20369).
- Máis ou menos toda la ten pelos.* [1998] (17330-21389).
- Máis que ningún bolo quero o que se fai no forno.* [1998] (17330-08139).
- Máis sabe o demo por vello que por demo.* [2007] (30615).
- Máis sabe o díaño por vello que por díaño.* [1998] (17330-26491).
- Máis ten o rico cando empobrece que o pobre cando enriquece.* [1998] (17330-18316).
- Máis val calar que mal falar.* [2007] (30620).
- Máis vale a liberdade con pobreza que cadea con riqueza.* [1998] (17330-22406).
- Máis vale calar que con tercos disputar.* [2004] (45652-4802).
- 2** *Máis vale calar que mal falar.* [2004] (45607-0206). [2001] (11203).
- Máis vale cheirar de vivo a merda que de morto a incenso e cera.* [1998] (17330-09157).
- Máis vale lamber que morder.* [1998] (17330-22399).
- 2** *Máis vale malo *conocido que bo por *conocer.* [2004] (45628-2403). [2004] (45626-2207).
- Máis vale malo *conosido que bo por *conoser.* [2004] (45687-8309).
- 2** *Máis vale maña ca forza.* [2004] (45668-6418). [2003] (11642-2812).
- 5** *Máis vale maña que forza.* [2004] (45673-6912). [2003] (11650-3603). [2004] (45641-3715). [1998] (17330-20371). [2001] (11203).
- Máis vale o malo *conocido que o bo por *conocer.* [2004] (45660-5604).
- Máis vale o ruín que o bo sen coñecer.* [2004] (45625-2114).
- Máis vale pan con amor que galiñas con dor.* [2004] (45648-4405).
- 2** *Máis vale paxaro en man ca cen voando.* [2007] (30618). [1995-1997] (21127-13453).
- Máis vale paxaro en man que cen voando.* [2004] (45641-3711).

- 5** *Máis vale paxaro en man que cento voando.* [1995-1997] (21116-11353). [2007] (30625). [2004] (45692-8804). [2004] (45618-1403). [2004] (45642-3806).
- Máis vale paxaro en man que un cento voando.* [2004] (45676-7209).
- Máis vale paxaro en mao ca cen voando.* [2007] (30631).
- Máis vale páxaro en *mano, que cento voando.* [2004] (45660-5609).
- 2** *Máis vale paxaro na man que cen voando.* [2001] (11203). [2004] (45649-4507).
- 3** *Máis vale paxaro na man que cento voando.* [2004] (45617-1319). [2004] (45687-8305). [2004] (45673-6904).
- 3** *Máis vale paxaro na man que centos voando.* [2004] (45658-5412). [2004] (45639-3504). [2004] (45668-6417).
- Máis vale pequeno e aghudo que ghrande e burro.* [2004] (45624-2004).
- Máis vale pequeno e aghudo que grande e burro.* [2004] (45681-7703).
- 6** *Máis vale pequeno e agudo que grande e burro.* [2004] (45631-2705). [1998] (17330-16296). [2003] (11648-3403). [2001] (11203). [2004] (45699-9504). [2004] (45634-3009).
- Máis vale pouco e ben gañado que moito e mal logrado.* [1998] (17330-25457).
- 2** *Máis vale pouco pecar que moito confesar.* [1995-1997] (21126-12407). [1995-1997] (21127-13456).
- Máis vale pouco que nada.* [2001] (11203).
- 2** *Máis vale previr que curar.* [2004] (45675-7109). [2007] (30633).
- 2** *Máis vale previr que lamentar.* [2004] (45612-0808). [2004] (45668-6416).
- Máis vale previr que logo lamentar.* [2004] (45648-4402).
- Máis vale quedar torto que morto.* [2001] (11203).
- Máis vale ruín coñecido que bo por coñecer.* [1995] (417102).
- Máis vale só que mal acompañado.* [2001] (11203).
- 6** *Máis vale tarde que nunca.* [2007] (30625). [2007] (30633). [2004] (45639-3511). [2004] (45657-5303). [2007] (30615). [2004] (45655-5101).
- 2** *Máis vale ter que desexar.* [2004] (45633-2907). [2004] (45664-6010).
- Máis vale ter que *desear.* [2003] (11618-0413).
- Máis vale ter un bo enemigo que ter un mal veciño.* [2003] (11635-2102).
- Máis vale un amigo na praza que diñeiro na arca.* [2001] (11203).
- Máis vale un en man que cento voando.* [2004] (45675-7105).
- Máis vale un hoxe que dez mañáns.* [2004] (45648-4407).
- Máis vale un mal concerto que un bon preito.* [1998] (17330-13226).
- Máis vale un meigo que cen meigas.* [2004] (45662-5878).
- 2** *Máis vale un paxaro na man que cento voando.* [1998] (17330-24448). [1995] (41760).
- Máis vale un pequeno e agudo que un grande e burro.* [2003] (11645-3106).
- Máis vale unha colorada que cen descoloridas.* [2004] (45618-1404).
- Máis vale unha na man que cen voando.* [2007] (30615).
- Máis vale unha segura que dúas a dúbida.* [1998] (17330-25473).
- Máis vale volta de chave ca consello de frade.* [2007] (30619).
- Máis vale *solo que mal acompañado.* [2004] (45682-7811).
- Máis vale *sudar que *estornudar.* [2004] (45648-4408).
- Máis *chuletas e menos *servilletas.* [2004] (45648-4406).
- Mal acaba o que mal anda.* [1998] (17330-27497).
- 2** *Mal amigo é o que come o meu comigo e o seu consigo.* [1995-1997] (21127-12432). [1995-1997] (21116-05103).
- Mal ano agardo se por febreiro anda en mangas de camisa o xornaleiro.* [1995] (417117).
- Mal de moitos, consolo de bobos.* [2004] (45634-3020).
- Mal lle vai ó rato se non sabe máis dun burato.* [1998] (17330-25464).
- Mal por mal non se debe dar.* [2004] (45662-5873).
- Mal tempo, boa cara.* [2004] (45648-4415).
- 4** *Mala herba nunca morre.* [2004] (45637-3308). [2004] (45624-2003). [2004] (45612-0817). [2004] (45629-2501).
- Man lavada, saúde ben gardada.* [2001] (11203).
- Mandar rapaces á vendima é causa perdida.* [2004] (45662-5875).
- 9** *Mans que non dades que esperades.* [2004] (45668-6408). [1995-1997] (21116-03059). [2007] (30644). [2004] (45650-4627). [2004] (45642-3807). [2004] (45666-6203). [2003] (11671-5708). [2004] (45658-5402). [2003] (11616-0202).

- Marido na cama, fame na casa.* [2004] (45690-8606).
- Mariñeiro que dorme peixes non colle.* [1998] (17330-19341).
- Martes, nin te cases nin te embarques.* [2004] (45692-8807).
- Marzal marzal, pola mañá cara de rosa e pola tarde cara de can.* [2003] (11619-0508).
- Marzo amola e abril esfolo.* [2004] (45651-4705).
- Marzo chuvioso e abril ventoso.* [2004] (45685-8105).
- Marzo enganador: un día malo e outro peor.* [2001] (11203).
- Marzo famento, máis opulento.* [1995] (417118).
- 2** *Marzo florido e abril chuvioso fan a maio florido e fermoso.* [2003] (11617-0312). [2003] (11622-0802).
- Marzo marzadas, treboadas, sol e saraibadas.* [2007] (30622).
- Marzo marzal, pola mañá boa cara, pola tarde cara de can.* [2004] (45672-6802).
- Marzo marzal, pola mañá cara de can: ás doce unha raiña, pola noite corta como unha fouciña.* [1995] (41775).
- Marzo marzal, pola mañá cara de risa, pola tarde cara de can.* [1995-1997] (21129-14497).
- Marzo marzal, pola mañá cara de rosa e pola tarde cara de can.* [2003] (11664-5007).
- Marzo marzal, pola mañá cara de rosa, pola tarde cara de can.* [1995-1997] (21127-13466).
- Marzo marzal, pola mañá cariña de rosa, pola tarde cariña de can.* [2007] (30639).
- Marzo marzal, pola mañán cara de can e pola tarde gran barrigal.* [2003] (11654-4005).
- Marzo marzal, pola mañán cara de rosas e pola tarde cara de can.* [2004] (45689-8503).
- Marzo marzal, pola mañán cara de rosa, pola tarde cara de can.* [2003] (11653-3907).
- Marzo marzal, pola mañán cariña de rosas e pola tarde cara de can.* [2004] (45616-1202).
- Marzo marzán, á mañá cara de risa e á noite cara de can.* [2004] (45617-1309).
- Marzo marzán, á mañá cara de risa e á noite cara de can.* [2004] (45646-4201).
- Marzo marzán, á mañán cara de rosa e á noite cara de can.* [2004] (45685-8111).
- Marzo marzán, cara de can, a mediodía sol de raiña i-a noite corta coma unha fouciña.* [2007] (30629).
- Marzo marzán, cara de can; "cala, que aí vén o meu irmán abril e cos coiros á feira t'ha de fairir".* [2007] (30633).
- 3** *Marzo marzán, cara de can.* [2007] (30631). [2007] (30619). [2007] (30630).
- Marzo marzán, pola mañá cara de can, pola tarde cara de vran.* [2003] (11649-3502).
- 2** *Marzo marzán, pola mañá cara de rosa e pola tarde cara de can.* [1995-1997] (21124-10317). [2004] (45610-0608).
- 2** *Marzo marzán, pola mañá cara de rosas, pola noite cara de can.* [1995-1997] (21125-10338). [1995-1997] (21116-15001).
- Marzo marzán, pola mañá cariña de rosa e pola tarde cara de can.* [2007] (30620).
- Marzo marzán, pola mañá cariña de rosa, pola tarde cara de can.* [2003] (11660-4614).
- Marzo marzán, polo día cara de rosa e pola noite cara de can.* [2004] (45613-0904).
- Marzo marzoco, pola mañá cara de porco e ó mediodía mellor o facía.* [1995-1997] (21117-01020).
- Marzo marzolas, treboadas e raiolas.* [2004] (45677-7303).
- 6** *Marzo marzolo, trebón e raiolo.* [2003] (11672-5803). [2004] (45620-1605). [2004] (45617-1301). [1995] (41778). [1995] (41785). [2001] (11203).
- Marzo venteiro, abril chuvisqueiro secan as fontes e arden os montes.* [2004] (45655-5109).
- Marzo ventoso e abril chuvioso fan a maio florido e fermoso.* [2003] (11675-6105).
- Marzo ventoso e abril chuvioso fan o ano/un maio máis florido e fermoso.* [2001] (11203).
- Marzo ventoso e abril chuvioso fan vir o maio florido e fermoso.* [2007] (30616).
- 2** *Marzo ventoso e abril chuvioso sacan a maio florido e fermoso.* [2007] (30615). [2007] (30639).
- Marzo ventoso e abril chuvioso sacan a maio frorido e fermoso.* [2007] (30622).
- Marzo ventoso e abril chuvoso traen a maio florido e fermoso.* [1996] (417119).
- Marzo ventoso, abril chuvoso.* [1996] (417119).
- Marzo ventoso: para o labrador, fermoso e para o mariñeiro, desastroso.* [2001] (11203).
- Marzo, iguarzo.* [2007] (30615).
- Marzo, marzán, á mañá cara de rosa e á tarde cara de can.* [2001] (11203).
- Marzo, marzán, de día cara de risa, de noite cara de can.* [2001] (11203).
- Marzo, pelarzo.* [1995] (41772).

- Maula mercar e maula vender calquer o sabe facer.* [1998] (17330-19344).
- Mellor o rogo dun amigo que o ferro dun inimigo.* [1998] (17330-25468).
- 2** *Mellor só que mal acompañado.* [2003] (11641-2709). [2004] (45650-4619).
- Menea a cola o can non por ti, senón polo pan.* [1995-1997] (21122-07199).
- Mentir non costa cartos.* [2004] (45648-4404).
- Mentres ande na leira o xugo, que ande na casa o fuso.* [2001] (11203).
- Mentres capo non asubío.* [1995] (41780).
- Mentres se capa, non se asubía.* [2001] (11203).
- Mes bonito que comeza con Santos e remata por san Andrés.* [1995] (41760).
- Meu pai manda a miña nai, miña nai mándame a min e eu mando a miña irmá porque primeiro nacín.* [2003] (11659-4506).
- Mil e mil son cento vinte, dezanove e tres son quince, quen de nove saca dez, tódalas contas van ó revés.* [1995-1997] (21122-07210).
- Millo/mainzo raro, espigas ó carro; millo/mainzo mesto, nin ó carro nin ó cesto.* [2001] (11203).
- Miña nai e maila túa van xuntas á romería, a miña nai vén borracha pero a túa xa non se tiña.* [2004] (45645-4109).
- Miña nai e maila túa van xuntas a san Cibrán, deixan as portas abertas e levan as chaves na man.* [2004] (45645-4108).
- Moi mal me quer o que nun compromiso me quixo meter.* [1998] (17330-13222).
- Moita chuvia en xaneiro, mala anada.* [2003] (11677-6309).
- Moitas olas ó lume e un garvanzo a cocer.* [2004] (45647-4304).
- Moitas olas ó lume e un garvanzo a cocer.* [2004] (45679-7533).
- Moito come o tolo e máis tolo é quen llo dá.* [1995-1997] (21127-13443).
- Moito e ben non fai ninguén.* [2004] (45649-4501).
- Moito e ben non hai quen.* [2004] (45612-0813).
- Moito gañou o que noutro escarmentou.* [2004] (45662-5859).
- Moito gasta o hóspede que vén pero máis gasta o que o mantén.* [1998] (17330-21381).
- 2** *Moito tes que saber para cogomelos comer.* [2003] (11615-0108). [2004] (45663-5910).
- Moitos durmindo fan máis que moitos oíndo.* [2004] (45662-5877).
- Moitos oficios ten Pericón e ningún bon.* [2003] (11636-2254).
- 2** *Moitos parentes hai para aconsellar, mais para non remediar.* [2004] (45641-3717). [2004] (45625-2120).
- Moitos poucos fan un moito.* [2004] (45662-5834).
- 3** *Monte duro, pan seguro.* [1998] (17330-19353). [2004] (45679-7502). [2003] (11672-5809).
- Morren os gatos e alégranse os ratos.* [1998] (17330-23414).
- Morreu o can, acabouse a rabia.* [2004] (45664-6012).
- 2** *Mosca soa non fai verán.* [2004] (45679-7503). [2004] (45647-4310).
- Mula que fai "hin" e muller que charla latín non se fixeron para min.* [1998] (17330-16294).
- Muller bonacha non ten conta da súa conacha.* [2003] (11673-5907).
- Muller costureira e home troiteiro, nin boa meda nin bo palleiro.* [2001] (11203).
- Muller delgada, ben enconada.* [2003] (11629-1511).
- Muller doente, muller pra sempre.* [2007] (30621).
- Muller e forno con un hai abondo.* [2003] (11617-0306).
- Muller fraca, cona de vaca.* [2003] (11615-0105).
- Muller lareira ou puta ou meiga.* [2004] (45694-9011).
- Muller lareira, puta ou meiga.* [2004] (456101-9714).
- Muller larmeira ou puta ou meiga.* [2004] (45695-9103).
- Muller morta non fala.* [2001] (11203).
- 5** *Muller morta, sete á porta.* [2004] (45630-2616). [2004] (45698-9409). [2004] (456101-9703). [2003] (11640-2609). [2004] (45694-9005).
- Muller morta, sete na porta.* [2003] (11651-3709).
- Muller peluda, muller forzada.* [2004] (45634-3011).
- Muller peluda, na cama cogonuda.* [2004] (45634-3012).
- Muller prosmeira, ou puta ou meiga.* [2003] (11629-1508).
- Muller que asubía e galiña que canta coma o capón, na miña casa non.* [2004] (45646-4206).
- Muller riseira, ou puta ou peideira.* [1995-1997] (21126-12427).
- 2** *Muller *flaca, cona de vaca.* [2003] (11629-1512). [2003] (11633-1902).
- Mulleres salameira, puta ou meiga.* [2003] (11626-1207).

- Muller, vento e ventura axiña mudan.* [2001] (11203).
- 2** *Na casa de ferreiro, coitelo de pau.* [1995] (41784). [1995-1997] (21116-05094).
- Na casa do abade comede e bebede.* [1998] (17330-01002).
- Na casa do ferreiro, coitelo de pau; e na do carpinteiro, sentarse no chao.* [2001] (11203).
- 2** *Na casa do ferreiro, coitelo de pau.* [2004] (45623-1903). [2004] (45621-1702).
- Na casa do ferreiro, coitelo de pau; e na do carpinteiro, sentarse no chau.* [2007] (30632).
- 4** *Na casa do ferreiro, coitelo de pau.* [2004] (45675-7107). [2004] (45670-6607). [2007] (30625). [2004] (45666-6210).
- 2** *Na casa do ferreiro, *cuchillo de pau.* [2003] (11664-5005). [2003] (11634-2006).
- Na casa do que anda a traballar pode ronda-la fame, mais non pode entrar.* [2004] (45662-5861).
- Na guerra do amor o que foxe é o vencedor.* [2003] (11636-2236).
- Na lúa de xaneiro vese a formiga no carreiro.* [2001] (11203).
- Na minguante de xaneiro corta o teu madeiro.* [2001] (11203).
- Na moita necesidade coñécese o amigo de verdade.* [2001] (11203).
- Na primavera, o sangue altera.* [2004] (45607-0207).
- Na sepultura amolece ata a carne máis dura.* [1998] (17330-26478).
- 2** *Na terra de lobos, hai que ouvear coma todos.* [1995-1997] (21127-13471). [2007] (30640).
- Na terra do home o que non traballa non come.* [2004] (45650-4602).
- Na terra dos lobos, hai que ouvear coma todos.* [1995-1997] (21123-09271).
- 2** *Na terra do meu home o que non traballa non come.* [2003] (11652-3810). [2003] (11656-4205).
- Na terra do meu home quen non traballa, non come.* [1996] (417119).
- Na terra e no mar afoga o que non sabe nadar.* [2004] (45688-8401).
- 3** *Na terra, galo; e no mar, galiña.* [2003] (11635-2108). [2003] (11665-5109). [2004] (45695-9106).
- Nadal mollado e xaneiro ben mollado.* [2004] (45615-1108).
- Nadal mollado, xaneiro ben xeado.* [2004] (45616-1210).
- Nadal mollado, xaneiro xeado.* [2001] (11203).
- Nadal mollado, xaneiro xiado.* [2007] (30620).
- Nas ponlas das arboriñas chían merlos e andoriñas.* [2004] (45611-0707).
- Nas unllas e nos pés has imitar a quen es.* [1995-1997] (21126-12417).
- Nas uñas ou nos pés has de tirar a quen es.* [2004] (45664-6015).
- Néboa de setembro trae o sur no ventre.* [2001] (11203).
- Néboa no Miño, a auga vén de camiño.* [2001] (11203).
- Nen a viña ó pé do camiño, nen a casa á beira do río.* [1998] (17330-26495).
- Nen herba no trigo, nen sospeita no amigo.* [1998] (17330-18322).
- Nen ola a lume sen touciño, nen comida na mesa sen viño.* [1998] (17330-25456).
- Nen voda sen canto, nen enterro sen pranto.* [1998] (17330-08134).
- Nenas, barbas de home, canto dá, canto come.* [1995-1997] (21126-12406).
- Neve febreiriña pica a galiña.* [2007] (30620).
- 3** *Neve febreiriña tarde vén e logo camiña.* [2004] (45650-4625). [2004] (45642-3819). [1995-1997] (21116-05097).
- Nin casa á beira do río, nin viño ó pé do camino.* [2007] (30634).
- Nin de vello nin de novo sentes o cu no coio.* [1995-1997] (21126-12405).
- Nin o cura nin o Papa: de cagar ninguén se escapa.* [2001] (11203).
- Ningún mono ve o seu rabo.* [2007] (30632).
- Ningún pote sen caldiño e ningún xantar sen bo viño.* [1995-1997] (21116-09294).
- No agosto nin muller, nin viño, nin mosto.* [2001] (11203).
- No agosto nin viños, nin muller, nin mosto.* [2004] (45677-7308).
- No camiño de Santiago tanto anda o coxo coma o sano.* [2003] (11677-6306).
- No camiño de Santiago, tanto anda o coxo coma o san.* [1995-1997] (21123-09267).
- No Carballiño hai moita auga e pouco viño.* [2001] (11203).
- No Carballiño, bo pan e bo viño.* [2001] (11203).
- No día de san Martiño abulla o teu viño.* [2004] (45697-9318).
- 2** *No día de san Xoán, a sardiña molla o pan.* [2003] (11624-1008). [2003] (11625-1105).
- No día trece, nin te cases nin te embarques.* [2007] (30637).
- No entroido cura o coiro.* [2001] (11203).

- No estercar e no sachar, non debes reparar se queres colleitar.* [1998] (17330-17298).
- No magosto, castañas con mosto.* [2007] (30632).
- No maio aínda a vella queima o tallo.* [2004] (45686-8207).
- No maio de meu caio.* [2007] (30615).
- No mal de morte non hai médico que acerte.* [2003] (11637-2307).
- No martes, non te cases nin te embarques, nin o teu porquiño mates.* [2004] (45664-6013).
- No marzo pola mañán trémelle a boca ó can, a mediodía enxamea a colmea e á noite chove e escarpetea.* [2007] (30636).
- No mes de abril fai queixos a mil.* [2001] (11203).
- No mes de maio, a vella queima o saio.* [2003] (11627-1309).
- No mes de maio, a vella queima o tallo.* [2003] (11630-1603).
- 2** *No mes de maio, María queima o saio.* [2003] (11619-0501). [2003] (11624-1006).
- No mes de marzo e abril sae o cuco do cubil.* [1995-1997] (21116-10331).
- No mes de Nadal, cada ovella ó seu corral.* [2004] (45674-7005).
- No mes de outono sementa o trigo, Ramón.* [1995-1997] (21116-06154).
- No mes de outono, a carne cómea o seu dono.* [1995-1997] (21117-01019).
- No mes de san Martiño pon para el e para o veciño.* [1995] (41770).
- No mes de san Xoán, a sardiña molla o pan.* [2003] (11642-2802).
- 2** *No mes de san Xoán, as sardiñas mollan o pan.* [2003] (11663-4910). [2003] (11646-3209).
- No mes de san Xoán, auga canto mexa un can.* [2004] (45638-3404).
- No mes de Santos sacha a horta e capa o rancho.* [2001] (11203).
- No mes de xaneiro e cos pés no braseiro.* [2007] (30620).
- No mes de xaneiro non se dan os bos días nin se quita o sombreiro.* [2001] (11203).
- No mes de xaneiro sube ó outeiro: se ves verdexar, ponte a chorar; e se ves terrexar, ponte a cantar.* [2001] (11203).
- No mes de xaneiro súbete ó outeiro; se velos terrexar, ponte a cantar.* [2004] (45679-7522).
- No mes de xaneiro súbete ó outeiro; se ves terrear, ponte a cantar; e se ves reverdear, ponte a chorar.* [1995-1997] (21116-06147).
- No mes de xaneiro súbete ó outeiro: se velos teus campos verdexar, ponte a chorar; se os ves terrexar, ponte a cantar.* [2004] (45665-6105).
- No mes de xaneiro, cada surco seu regueiro.* [2007] (30641).
- 2** *No mes de xaneiro, sete lobos ó carreiro.* [1995-1997] (21129-14495). [1995-1997] (21116-08212).
- No mes dos mortos, mata os porcos.* [2004] (45688-8416).
- No mingunte de xaneiro corta o teu madeiro.* [2004] (45688-8417).
- No nacer e no morrer todos iguais temos que ser.* [1998] (17330-23419).
- No que outro toca, nin poñas man nin abras boca.* [2003] (11675-6114).
- No san Blas, dúas horas máis.* [2004] (45686-8211).
- 2** *No san Martiño mata o teu porquiño.* [2004] (45654-5002). [2004] (45612-0811).
- No san Martiño xa podes matar o teu porquiño.* [2004] (45620-1603).
- No san Martiño, antes morto que sen viño.* [2007] (30621).
- No san Martiño, trompos ó camiño; e en san Amaro, trompos ó faiado.* [2007] (30621).
- No san Martiño, trompos ó camiño.* [2004] (45654-5001).
- No san Xoán aínda veñen dez días para cardar lan.* [2001] (11203).
- No tempo de cuco na mañá me mollo e na tarde me enxougo.* [2007] (30623).
- No tempo do cuco pola mañá me mollo e pola tarde me enxougo.* [2007] (30628).
- No tempo dos figos non hai amigos.* [1998] (17330-17314).
- No tomar e dar é fácil berrar.* [1995-1997] (21127-13448).
- No trato e en ovellas, non méta-lo que teñas.* [1995-1997] (21126-11384).
- No venres non cases a filla nin tezas a tea.* [2007] (30637).
- No xaneiro súbete o outeiro; se ves verdexar, bótate a chorar; se ves secar, bótate a cantar.* [2007] (30624).
- No xaneiro, a raia sabe a carneiro.* [2003] (11619-0505).
- Noites alegres, mañáns tristes.* [2007] (30632).
- Non amanses poldros se queres ter ben os ósos.* [2007] (30635).
- Non as fagas, non as temas.* [2003] (11675-6115).

- Non busques a moza na romaría, búscala na casa coa roupa de cada día.* [2004] (45689-8504).
- Non comer por ter comido non che é mal perigo.* [2003] (11629-1507).
- Non deitarás sen saber algo máis.* [1995] (41786).
- Non deixes pa mañán o que poidas facer hoxe.* [2004] (45635-3112).
- 2** *Non deixes para mañá o que poidas facer hoxe.* [2004] (45637-3307). [2003] (11662-4810).
- Non deixes para mañán o que poidas facer hoxe.* [2004] (45641-3714).
- Non deixes pra mañá o que poidas facer hoxe.* [1995-1997] (21122-07184).
- Non é limpo o que limpa, senón o que non lixa.* [1998] (17330-22408).
- Non é máis rico o que máis ten, senón o que menos necesita.* [2004] (45686-8201).
- 3** *Non é ouro todo o que reloce.* [2004] (45682-7810). [1995] (417101). [1998] (17330-19349).
- Non é ouro todo o que reluce.* [2003] (11663-4907).
- Non é pobre o que ten pouco, senón o que cobiza moito.* [1998] (17330-24452).
- Non é sempre mellor o camiño máis curto.* [2004] (45648-4419).
- Non é só de nós a eira, nela malla quen queira.* [1996] (417119).
- Non é só de nós a eira, pois malla nela quen queira.* [1995-1997] (21127-13474).
- Non fala mellor quen máis voces dá.* [2004] (45648-4409).
- Non firmes carta que non leas, non bebas agua que non vexas.* [1998] (17330-15258).
- Non firmes sen ler, nen bebas sen comer.* [1998] (17330-15259).
- 3** *Non hai atallo, sen traballo.* [2007] (30620). [2001] (11203). [2004] (45678-7409).
- Non hai ben que por mal non veña.* [1995-1997] (21118-04092).
- Non hai bo que non poida ser mellor nin malo que non poida ser peor.* [2004] (45625-2121).
- Non hai cousa pequena que o seu valor non teña.* [1998] (17330-14234).
- Non hai dúas sen tres.* [2004] (45630-2606).
- Non hai mal que cen anos dure, nin corpo que o resista.* [1995-1997] (21127-13455).
- 4** *Non hai mal que cen anos dure.* [1995] (41762). [2003] (11618-0406). [2004] (45619-1506). [2004] (45633-2909).
- Non hai mal que dure cen anos, nin corpo que o resista.* [1995] (41786).
- 10** *Non hai mal que por ben non veña.* [2004] (45622-1803). [1995-1997] (21127-13454). [2004] (45619-1516). [2004] (45629-2504). [2003] (11618-0405). [2004] (45686-8205). [2004] (45668-6410). [2004] (45612-0807). [2001] (11203). [2004] (45642-3830).
- Non hai mellor bocado que o furtado.* [1998] (17330-08133).
- Non hai mellor lotería que o traballo de cada día.* [2004] (45689-8507).
- Non hai moito que non se acabe, nin pouco que non chegue.* [1995-1997] (21123-09257).
- Non hai muller máis esbarrigada cá dos tres meses embarazada.* [1995-1997] (21126-12414).
- Non hai nin moito que non chegue, nen moito que non remate.* [2004] (45619-1509).
- Non hai palleiro sen palla.* [2003] (11656-4210).
- Non hai pedra por dura que sexa que non amoleza.* [1998] (17330-24449).
- Non hai pega sen mancha negra.* [2001] (11203).
- Non hai peor cego que o que non quere ver.* [2004] (45650-4615).
- Non hai peor cuña que a da mesma rama.* [2004] (45664-6016).
- 3** *Non hai pouco que non chegue nin moito que non se acabe.* [2001] (11203). [1995-1997] (21122-07183). [1995-1997] (21126-12408).
- 2** *Non hai quinto malo.* [2004] (45630-2610). [2004] (456101-9710).
- 3** *Non hai refrán que non diga unha verdade.* [2004] (45679-7539). [2004] (45647-4303). [2004] (45670-6601).
- Non hai sabado sin sol e María sen amor.* [2004] (45674-7003).
- Non hai segredo que o tempo non descubra.* [1998] (17330-26474).
- Non hai tres sen catro.* [2004] (45628-2407).
- Non hai vida que non sexa reñida.* [2001] (11203).
- Non lle pidas o mal ó veciño que vén polo camiño.* [2001] (11203).
- Non lle pidas peras ó olmo.* [2004] (45649-4503).
- 2** *Non pidas a quen pediu, nin sirvas a quen serviu.* [2003] (11652-3807). [1995-1997] (21116-09285).
- Non pode pecar de gula quen nunca tuvo fortuna.* [1998] (17330-16291).
- 2** *Non por moito madrugar amañece máis cedo.* [2001] (11203). [2004] (45616-1203).
- Non por moito madrugar amence máis cedo.* [1995-1997] (21126-11377).
- Non por moito madrugar amence máis pronto.* [2004] (45650-4612).

- Non por moito madrugar amence máis *temprano.* [2003] (11644-3016).
- Non por moito madrugar ó día has de apurar.* [1995] (41773).
- 2** *Non por moito madrugar te levantas máis *temprano.* [2003] (11669-5505). [2003] (11668-5405).
- Non por moito madrugar *amanece máis cedo.* [2004] (45641-3704).
- Non por moito rezar te has de salvar.* [1998] (17330-25465).
- Non por moito madrugar *amanece máis cedo.* [2003] (11632-1804).
- Non queiras para *nadie o que non queiras para ti.* [2004] (45662-5884).
- Non queres caldo, dúas tazas.* [2004] (45631-2713).
- Non sabe gobernar o que non sabe negar.* [1998] (17330-16287).
- Non se agarran as troitas coas bragas enxoitas.* [2007] (30641).
- Non se fai o palleiro sin palla.* [2004] (45665-6104).
- 3** *Non se fai palleiro sen palla.* [2004] (45684-8012). [2001] (11203). [2001] (11203).
- Non se gaña o pan sen afán.* [1998] (17330-16276).
- Non se gañou Zamora nunha hora.* [2003] (11676-6203).
- 2** *Non se pescan as troitas coas pernas enxoitas.* [1995-1997] (21123-09261). [1996] (417119).
- Non se pode estirar o pé máis cá manta.* [2001] (11203).
- Non sintas o tempo perdido, senón o que poidas perder.* [1995-1997] (21116-09283).
- Non sirvas a quen serviu e non pidas a quen pediu.* [2001] (11203).
- Non sirvas a quen serviu, nen mandes a quen mandou.* [1998] (17330-26480).
- Non sirvas a quen serve, nen pidas a quen pide.* [2004] (45654-5009).
- 2** *Non te arrimes ós señores, nin ás varandas dos corredores.* [2004] (45627-2308). [2004] (45625-2119).
- Non te deitarás sen saber algo máis.* [2004] (45684-8021).
- Non te deitarás sen saber unha cousa máis.* [2004] (45623-1918).
- Non te fies da cara, que ata ó pai o fillo engana.* [2001] (11203).
- Non te fies do ceo estrelado nin do amigo reconciliado.* [2001] (11203).
- Non te fies, nen confíes, nin prestes e vivirás coma as xentes.* [1998] (17330-17313).
- Non te ilusiones, eres de barro e pronto romperás como un cacharro.* [2004] (45652-4803).
- Non te rías do mal do veciño, que vén o teu polo camiño.* [2001] (11203).
- 2** *Non ter lume nin fume.* [2004] (45684-8009). [2004] (45615-1103).
- Non ter máis que o día e a noite.* [1995-1997] (21127-13479).
- Non todo o que reloxe é ouro.* [2004] (45624-2007).
- 2** *Non todo o que reluce é ouro.* [2003] (11644-3012). [2004] (45640-3610).
- Non todos os días son martes de Entroido.* [1995-1997] (21126-12415).
- Non vendas a pel do oso sen antes darlle caza ó oso.* [1995-1997] (21116-10325).
- Non vendimes uva mollada e quítallo ó pobre se o ten.* [2004] (45625-2109).
- Noras e xenros todo son remendos.* [2004] (45623-1914).
- Noreste de serán, vendaval pola mañá.* [2001] (11203).
- 3** *Norte escuro, vendaval seguro.* [2003] (11651-3710). [2001] (11203). [1998] (17330-23426).
- Nos días de gloria esquecense as memorias.* [1998] (17330-16286).
- Novembro tronado, malo po pastor, peor po gando.* [2004] (45671-6703).
- Novembro, que *dichoso é este mes, que entra con Santos e remata con san Andrés.* [1995-1997] (21129-14505).
- Nubes á montaña, vellas á borralla; nubes á ribeira, vellas á raxeira.* [2001] (11203).
- Nubes a nacente, choiva de repente.* [2004] (45659-5508).
- 2** *Nunca crego caeu de carballo.* [1995] (41770). [1995] (417113).
- 2** *Nunca chove a ghusto de todos.* [2004] (45673-6909). [2004] (45687-8308).
- Nunca chove a gusto de todos.* [2004] (45676-7210).
- Nunca chove como trona.* [2007] (30632).
- Nunca chove ó gusto de todos.* [2004] (45612-0806).
- Nunca choveu que non arraiara.* [2004] (45639-3509).
- 6** *Nunca choveu que non escampara.* [2007] (30636). [2004] (45619-1503). [2004] (45616-1213). [2007] (30633). [2004] (45675-7103). [2007] (30632).

- Nunca choveu que non escampase.* [2001] (11203).
- Nunca digas desta *agua non beberei.* [2004] (45664-6005).
- 2** *Nunca é tarde cando a *dicha é boa.* [2003] (11644-3002). [2004] (45629-2506).
- Nunca faltou un roto para un descosido.* [2001] (11203).
- Nunca moito custou pouco.* [1998] (17330-23428).
- Nunca mordas a man que te alimenta.* [2007] (30625).
- Nunca o can morde á cadela.* [1998] (17330-19354).
- Nunca pidas a quen pediu, nin sirvas a quen serviu.* [2007] (30617).
- Nunca sirvas a quen sirveu, nin pidas a quen pideu.* [2004] (45664-6008).
- Nunca te deitarás sen saber algo máis.* [2004] (45691-8709).
- 2** *Nunca te deitarás sen saber unha cousa máis.* [1995-1997] (21116-03054). [2004] (45635-3104).
- Nunca te deitarás sin saber unha cousa máis.* [2003] (11662-4805).
- Nunca te *acostarás sen saber unha cousa máis.* [2004] (45619-1511).
- Nunca un lobo come a outro.* [2004] (45662-5847).
- O abril que non chove deixa o labrego pobre.* [2004] (45616-1204).
- O abril que non chove deixa ó labrego pobre.* [2004] (45677-7304).
- 2** *O aforrar non é por moito traballar, senón por moito gañar e pouco gastar.* [1995-1997] (21127-12430). [1995-1997] (21116-05101).
- 2** *O amigo e o bo tempo múdanse co vento.* [2001] (11203). [2001] (11203).
- 2** *O amigo leal e franco ese é un merlo branco.* [1995-1997] (21116-05104). [1995-1997] (21127-12433).
- O amigo verdadeiro vai ó Pico o vinte de xaneiro.* [2001] (11203).
- O amor e a lúa se non medra, recúa.* [2004] (45683-7907).
- O amor é fogo, pero con el non se coce o cazolo.* [1995-1997] (21128-13492).
- O amor e o viño sacan o home de liño.* [2004] (45697-9319).
- O bo comer e o bo vivir xuntos non *solen vir.* [2003] (11675-6106).
- O bo nome vale máis que toda a riqueza para un home.* [1998] (17330-23425).
- O bo repartido chega a moitos.* [2004] (45634-3021).
- O bo taberneiro antes de vender o viño bautízao primeiro.* [1995-1997] (21122-07165).
- O bo taberneiro bautiza o viño primeiro.* [2007] (30625).
- O bo viño trae a venda consigo.* [2003] (11677-6304).
- O boi ceibo lámbese por calquera lado e preso por ningún costado.* [1995-1997] (21116-06152).
- O boi, onde paze; e o home, onde nace.* [1998] (17330-23431).
- O bon compañeiro fai o camiño máis lixeiro.* [1998] (17330-13221).
- O bon esmoleiro non debe ser bullangueiro nen pregoeiro.* [1998] (17330-18330).
- O bon estudante, morto de sono e farto de fame.* [1998] (17330-17305).
- O bon ladrón que entra na casa, primeiro mira a saída cá entrada.* [1998] (17330-22397).
- O cabalo na cuadra, coma ou non, paga.* [1995-1997] (21123-09275).
- O caldeiro no lameiro e o pote no trasfugueiro.* [1998] (17330-11187).
- O calor ó remate do mes, volta outra vez.* [2004] (45683-7905).
- O can no palleiro nunca quere compañeiro.* [2001] (11203).
- O capón que se fai galo, azoutalo.* [2004] (45662-5853).
- O cárcere e a cuaresma para os pobres se fixeron.* [1998] (17330-12200).
- O cardo non mata aínda que o mande a estaca.* [1998] (17330-13231).
- O caro é ás veces barato e o barato adoita saír caro.* [1995-1997] (21127-13442).
- O caro é ás veces barato e o barato adoita ser caro.* [1995-1997] (21116-06113).
- 2** *O casado casa quere.* [2003] (11656-4208). [2007] (30632).
- O castiñeiro é moi pillo, por unha risada perdeu a añada.* [1995] (41777).
- O cebo é o que engana, non o pescador nen a cana.* [1998] (17330-12208).
- O coello polo san Xoán e a perdiz por *Navidá.* [1995-1997] (21122-07163).
- O coello por san Xoán e a perdiz polo Nadal.* [2003] (11660-4626).
- O coello por san Xoán e a perdiz por Navidade.* [2004] (45662-5855).
- O comer e cozar o mal está en comezar.* [1998] (17330-13216).

- O comer non fai fame e o beber non fai sede.* [1995] (41770).
- O cuco no abril vive e no maio revive.* [2004] (45662-5829).
- O de novo baila dereito e o de vello aínda lle dá xeito.* [2003] (11644-3014).
- O de que novo non traballa, de vello durme na palla.* [2004] (45669-6503).
- O derradeiro, ou moi cargado ou vai baldeiro.* [2003] (11670-5601).
- O dez de agosto é san Lourenzo e vén co seu caldeiro penzo.* [2001] (11203).
- O dezaoitto de xullo é santa Mariña e vén coa súa regazadiña.* [2001] (11203).
- O día de calor arrúpate mellor.* [1998] (17330-11190).
- O día de Candelaria se chove ou venta aínda o inverno entra e se flora xa vai fóra.* [2004] (45617-1316).
- O día de san Xoán créballe a primeira raíz ó pan.* [2007] (30620).
- O día de santa Lucía mengua a noite e crece o día.* [1995-1997] (21124-10298).
- O día dous de febreiro é a Candelaria: se a Candelaria chora, inverno fóra; se ri, inverno aquí; que chore que deixe de chorar, mitá do inverno está de pasar.* [1995-1997] (21116-03063).
- O diñeiro do pobre aínda que queira acougar non pode.* [1998] (17330-14245).
- O diñeiro é para contalo e as chaves para gardalo.* [1995-1997] (21127-13451).
- O diñeiro é para contalo, as chaves para gardalo.* [1995-1997] (21116-06118).
- O escribán nunca escribe en van.* [1998] (17330-18325).
- O escudeiro cando non ten que comer colle a viola e ponse a tanxer.* [1998] (17330-18327).
- O exemplo é a mellor *enseñanza.* [2007] (30626).
- Ó feito, peito.* [2007] (30621).
- O fungo bo pronto deixa de selo.* [2004] (45669-6506).
- O galgo que moitas lebres levanta algunha mata.* [1998] (17330-15270).
- O galo de xaneiro vale un carneiro.* [2007] (30635).
- O galo, cando canta, é que é día.* [2001] (11203).
- O gando de pico non fai ó dono rico.* [2004] (45688-8414).
- O gato de escaldado ten medo á auga fría.* [1995-1997] (21117-02040).
- O gato escaldado da auga fría escapa.* [2001] (11203).
- O hábito non fai ó monxe.* [2004] (45633-2906).
- O home cazador ten fama de comedor.* [2007] (30616).
- O home é lume e a muller estopa, vén o demo e sopra.* [1998] (17330-17304).
- O home e o can van a onde lle dan.* [2004] (45636-3206).
- 3** *O home e o oso, canto máis feo, máis fermoso.* [2001] (11203). [1995-1997] (21118-04082). [1995-1997] (21122-07200).
- O home e o oso, canto máis peludo, máis fermoso.* [1995-1997] (21116-10324).
- O home falador nin por eso é máis cazador.* [2004] (45623-1915).
- O home propón, Deus dispón e a muller todo o descompón.* [2001] (11203).
- O home que ten fame e frío facilmente é sometido ó seu inimigo.* [1995-1997] (21116-05099).
- O inferno está cheo de bos desexos; e o ceo, de boas obras.* [2004] (45697-9308).
- O inimigo non vale de testigo.* [1998] (17330-21386).
- O inverno non pasou ata que abril non se acabou.* [2007] (30620).
- O labor comenzado que non cho vexa sogro nen cuñado.* [1998] (17330-21390).
- Ó levar a fama, levar o proveito.* [2004] (45664-6011).
- O liño que se sembra por san Marcos, nin vén nado nin no saco.* [2004] (45670-6613).
- O louco e o ar deixádeos pasar.* [1998] (17330-20358).
- O lume de fóra, nin quenta nin chora.* [1995-1997] (21126-12409).
- O lume do ladrón arde por baixo e por riba non.* [1998] (17330-20365).
- O maio louro e san Xoán claro vale máis que os bois e o carro.* [2007] (30617).
- 4** *Ó mal tempo, boa cara.* [1995-1997] (21117-01018). [2007] (30636). [2004] (45668-6415). [2003] (11660-4605).
- O malo vaia e veña, e o bo nunca se perda.* [1998] (17330-19345).
- O malo, amalo.* [2003] (11636-2237).
- O mar desde os montes parecen fontes.* [2003] (11635-2111).
- O marido ámao como amigo e témeo como inimigo.* [1998] (17330-19340).

- O marido ten que ter prudencia e a muller paciencia.* [1998] (17330-19339).
- 2** *O martes, nin te cases nin te embarques.* [2003] (11619-0504). [2003] (11625-1114).
- O martes, non te cases nin te embarques.* [2003] (11624-1003).
- Ó matar os porcos, praceres e xogos; ó comer as morcillas é risas, e ó pagar os diñeiros, dores choriqueiros.* [2004] (45679-7536).
- O medo é libre, cada un ten o que quere.* [2004] (45636-3210).
- O mellor amigo non é o veciño.* [2004] (45662-5846).
- O mellor da mosedá está na tenda.* [2004] (45670-6608).
- O Miño leva a fama e o Sil leva a auga.* [1995-1997] (21122-07197).
- O moito estirar fai ás veces quebrar ou rachar.* [1998] (17330-17303).
- O moito folgar tamén chega a cansar.* [1998] (17330-15264).
- 2** *O morto e o arrimado, ós tres días apestan.* [2004] (45618-1411). [2004] (45660-5608).
- O nabo é serión e un ano está debaixo do torrón; a liñaza, aferventada, ós tres días está nada.* [1995-1997] (21126-12425).
- O namorado non quere ser aconsellado.* [1998] (17330-23421).
- O neno é como a cera, faise del o que se queira.* [2004] (45629-2510).
- O neno e o can van según os afán.* [1995-1997] (21126-11379).
- O neno e o can, según o afán.* [1995-1997] (21122-07201).
- O nome dura máis có home.* [1998] (17330-23424).
- O norte a chover é como o borracho a beber.* [2003] (11648-3408).
- O ollo do amo engorda ó cabalo.* [2001] (11203).
- O ollo do dono engorda ó cabalo.* [1995] (41786).
- O outono a chegar, porco a cebar.* [2003] (11655-4107).
- O pan ben arrendado é chelle a eira ó seu amo.* [2001] (11203).
- O pan de millo mantén a fame na casa.* [2001] (11203).
- 2** *O pan de trigo ou de centeo, máis vale no bandullo que no seo.* [2004] (45642-3817). [1995-1997] (21116-01008). [2007] (30644).
- O pan que foi ben sachado enche o hórreo do seu amo.* [2001] (11203).
- O pan que non se vende despois de ir á feira é coma fariña que non se peneira.* [2007] (30644).
- O pan que non se vende despois de ir á feira é como fariña que non se peneira.* [1995-1997] (21116-01014).
- 6** *Ó pan, pan; e ó viño, viño.* [2007] (30636). [2004] (45698-9403). [2004] (45660-5613). [2004] (45692-8808). [2004] (45654-5012). [2004] (45642-3822).
- Ó pan, pan; ó viño, viño e ó gazpacho, boi pepiño.* [2004] (45661-5703).
- O pan, *polo cor e o viño, polo sabor.* [2007] (30639).
- 2** *Ó pasa-lo carrameiro, ten coidado, mariñeiro.* [1995-1997] (21122-07177). [1995-1997] (21123-09252).
- O pastor no mes de san Xoán come tanto queixo coma pan.* [1995-1997] (21116-06125).
- O patrón é o patrón e sempre ten razón, queiras ou non.* [2003] (11635-2107).
- O paxaro cando chove mete o rabo na silveira, así fai unha moza cando non ten quen a queira.* [2004] (45658-5406).
- O pecado calado, medio perdoado.* [2004] (45607-0203).
- O peixe de maio a quen cho pide dállo.* [2003] (11677-6341).
- O peixe de maio que o parta un raio.* [2004] (45651-4711).
- O pequeno e o can é según o afán.* [1995-1997] (21117-02032).
- O piollo na camisa lavada corre que traspón.* [2007] (30629).
- Ó pisa-lo carrameiro ten coidado mariñeiro.* [1996] (417119).
- O pito de xaneiro vale por un carneiro.* [1995] (41788).
- O primeiro de abril van os burros onde non deben de ir.* [2007] (30638).
- O primeiro de maio van os burros ó ensaio.* [2007] (30638).
- O primeiro millo é dos paxaros.* [2007] (30620).
- O que a bo árbore se arrima, boa sombra che cobixe.* [2003] (11647-3302).
- O que a ferro mata, a ferro morre.* [1998] (17330-17311).
- O que a lonxe vai casar, chata leva ou vai buscar.* [1995-1997] (21116-03062).
- O que a *bo árbore se arrima, boa sombra *lle cobixa.* [1995-1997] (21117-02034).
- 2** *O que algo quere, algo lle costa.* [2004] (45634-3010). [2004] (45640-3607).

- 3** *O que algo quere, algo lle custa.* [2004] (45622-1805). [2004] (45662-5860). [2001] (11203).
- O que ás doce do día está na praza ou non ten que xantar ou non ten casa.* [1998] (17330-25458).
- O que atope tallada de carne que a coma e que cale.* [1998] (17330-26484).
- Ó que bebe viño, chéirallo o fociño.* [2001] (11203).
- 3** *O que ben vai, ben parece.* [2003] (11641-2704). [2003] (11674-6001). [2003] (11652-3802).
- O que cala fastidia a quen fala.* [2004] (45644-4008).
- O que cala, ben fala.* [1998] (17330-11186).
- O que canta seu mal espanta.* [2007] (30636).
- O que come de pé nunca cheo é.* [2004] (45672-6808).
- O que compra e minte na súa bolsa o sinte.* [2004] (45618-1406).
- O que con auga se cura, pouco dura.* [2004] (45662-5851).
- O que con cans se deita con pulgas se levanta.* [1995-1997] (21117-02033).
- O que con ferro mata, co ferro morre.* [2003] (11670-5607).
- O que con ferro mata, con ferro morre.* [2004] (45621-1704).
- O que con pequenos se deita, cagado se levanta.* [1995-1997] (21126-11385).
- O que con rapaces se deita, cagado se levanta.* [2004] (45625-2102).
- O que con rapaces se deita, cagao se levanta.* [2007] (30634).
- O que con rapaces se deita, caghado se levanta.* [2004] (45640-3603).
- O que con rapaces se deita, mexado se levanta.* [2003] (11642-2809).
- O que che dan dado non debes desprezalo.* [1998] (17330-14236).
- O que che é burro, tanto é aquí coma en Lugo.* [2007] (30640).
- O que che é burro, tanto e eiquí coma en Lugo.* [2007] (30618).
- 2** *O que chega tarde, nin oe misa nin come carne.* [2004] (45623-1917). [2003] (11655-4108).
- O que chora non mama.* [2004] (45617-1320).
- O que dá consellos non dá diñeiro.* [2003] (11635-2101).
- O que dá de último dá dúas veces.* [2003] (11641-2710).
- O que de cogumelos se farta non lle ten medo á morte.* [2004] (45669-6507).
- O que de mozo non traballa de vello dorme en palla.* [2004] (45650-4601).
- 3** *O que de mozo non traballa de vello dorme na palla.* [2004] (45641-3716). [2004] (45625-2106). [1995-1997] (21127-13468).
- O que de noite asubía polo demo pía.* [2003] (11642-2805).
- O que de novo non aforra un misto, de vello non ten un cristo.* [2001] (11203).
- 7** *O que de novo non traballa, de vello dorme na palla.* [2004] (45644-4005). [2004] (45668-6404). [1995-1997] (21117-02036). [2004] (45658-5403). [2004] (45643-3901). [2004] (45672-6801). [2001] (11203).
- O que de novo non traballa de vello durme na palla.* [2004] (45642-3803).
- O que de si mesmo se esquece, sete tundas ó día merece.* [1998] (17330-18332).
- 4** *O que de vello queira folgar, de novo ten que traballar.* [2004] (45643-3910). [2007] (30644). [2004] (45644-4002). [1995-1997] (21116-01010).
- O que de vello quere folgar, de novo ten que traballar.* [2004] (45672-6805).
- O que debía e pagou, tiña dor e sanou.* [1998] (17330-14241).
- O que deixa aberto o seu caixón convida ó ladrón.* [1998] (17330-11184).
- O que desexa o mal do veciño, o seu ben en camiño.* [2004] (45664-6006).
- O que dorme o día de Asunción é todo o ano dormiñón.* [2004] (45613-0909).
- O que é do común é de todos e non é de nengún.* [1998] (17330-13224).
- O que en agosto non dá cebada en san Xoán non fai xornada.* [1998] (17330-12206).
- 2** *O que en maio se molla, en maio se enxuga.* [2001] (11203). [2004] (45647-4326).
- O que en marzal non poda a súa viña perde a vendima.* [1995-1997] (21122-06160).
- O que en marzo defende, compra máis do que vende.* [2001] (11203).
- O que en si confía erra cada día.* [1998] (17330-13227).
- O que enredou a meada que saiba desenredala.* [1998] (17330-19346).
- O que fai un cesto fai un cento, se lle dan vergas e tempo.* [1995-1997] (21123-09268).
- O que fala sen *freno fala o seu e o *axeno.* [1995-1997] (21116-09282).
- O que foi a Castela perdeu a *silla.* [2007] (30615).

- O que foi a León *perdió o *sillón.* [2003] (11618-0415).
- O que foi señor séntalle mal ser servidor.* [1998] (17330-26479).
- 2** *O que ha de ser casado, a todo ha estar preparado!* [2003] (11618-0411). [2003] (11617-0301).
- O que ha de ser casado, a todo ha estar prestado.* [2003] (11622-0804).
- O que lonxe vai casar ou tacha leva ou tacha vai buscar.* [2001] (11203).
- O que lonxe vai casar trampa leva ou vai buscar.* [1995-1997] (21126-11366).
- O que lonxe vai casar, chata leva ou vai buscar.* [1995] (41777).
- O que lle pide mal para o veciño vénlle o seu polo camiño.* [2004] (45612-0802).
- O que lle rouba a un ladrón ten cen anos de perdón.* [2004] (45657-5308).
- 4** *O que madruga Deus lle axuda.* [2003] (11644-3001). [2004] (45668-6424). [2003] (11645-3108). [2003] (11669-5506).
- Ó que madruga Deus lle axuda.* [2007] (30636).
- O que madruga Deus o axuda.* [2007] (30626). [2001] (11203).
- 2** *O que madruga *Dios lle axuda.* [2003] (11668-5406). [2003] (11620-0606).
- 2** *O que máis dá non é o que máis ten.* [2003] (11674-6013). [2003] (11652-3804).
- 2** *O que mal anda, mal acaba.* [2004] (45657-5304). [2003] (11670-5606).
- O que mata unha abella paga cen anos pena; e quen mata un abellón, ten cen días de perdón.* [2004] (45683-7910).
- O que mata unha ovella ten cen anos de pena.* [2004] (45662-5818).
- O que mellora a Ramiro, a Xoán séntalle coma un tiro.* [2001] (11203).
- O que moito come nunca a lexos chega.* [2004] (45636-3209).
- O que moito dá logo se cansa.* [1998] (17330-14239).
- O que moito fala enfada.* [1998] (17330-17310).
- O que naceu para trapo nunca chegará a ser toalla.* [2003] (11637-2306).
- 2** *O que nada non afoga.* [2007] (30627). [2003] (11659-4503).
- 2** *O que no caldo bota viño de vello faise mociño.* [1995-1997] (21122-07167). [1998] (17330-11188).
- O que non aforra auga nin leña non aforra cousa que teña.* [2004] (45625-2115).
- O que non aforra un misto non aforra un cristo.* [2004] (45672-6809).
- O que non bima, non vendima.* [2001] (11203).
- O que non cava a terra non sabe o que hai nela.* [2001] (11203).
- O que non corre *vola.* [2003] (11667-5310).
- 11** *O que non chora non mama.* [2003] (11644-3004). [2004] (45627-2302). [2003] (11634-2008). [1998] (17330-22413). [2004] (456100-9601). [2003] (11656-4204). [2004] (45625-2124). [2004] (45639-3505). [2004] (45692-8809). [2004] (45657-5306). [2004] (45694-9002).
- O que non é delgado de fame, non hai gordo que lle gane.* [2004] (45668-6420).
- O que non fuma nin bebe, o demo llo leva por outro camiño.* [2003] (11670-5608).
- O que non garda non ten.* [2007] (30620).
- O que non herda non medra.* [1998] (17330-16293).
- O que non leva o ladrón aparece nun *rincón.* [2004] (45634-3022).
- 3** *O que non mata engorda.* [2001] (11203). [2003] (11655-4109). [2004] (45668-6419).
- 2** *O que non pasa nun ano pasa nun día.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08240).
- O que non queira ser criticado que non dea a ocasión.* [2004] (45635-3108).
- Ó que non quere unha cunca, dánselle dúas.* [2004] (45635-3107).
- O que non quere, por que o queres?* [2003] (11667-5311).
- O que non sabe podar, non sei para qué á viña vai.* [2001] (11203).
- O que non tapa a goteira terá que face-la casa enteira.* [2004] (45690-8607).
- O que non ten carro nin bois ten que ir antes ou despois.* [2004] (45625-2104).
- O que non ten cu non pode cagar.* [2003] (11629-1503).
- O que non ten esforzo non merece xantar nen almorzo.* [1998] (17330-18328).
- O que non ten mañas non come castañas.* [2001] (11203).
- O que non ten pan xa ceou.* [2003] (11650-3609).
- O que non xoga nin perde nin gana.* [2007] (30620).
- O que o médico erra, encóbreo a terra.* [1998] (17330-19347).
- O que organiza o seu traballo non precisa pregoalo.* [2004] (45679-7501).

- O que ós 20 anos non casa, ós 30 non ten casa e ós 40 non é rico, é un borrico.* [2004] (45641-3713).
- O que ós seus cria, boa tea fia.* [2001] (11203).
- O que ós trinta non é home, ós corenta non casou, para rapazas casadeiras ese paxaro voou.* [2004] (45658-5405).
- O que outro usou a min pouco me durou.* [2007] (30632).
- O que paga o que debe desempeña o que ten.* [2003] (11632-1812).
- O que parte e reparte lévase a mellor parte.* [1995-1997] (21117-02038).
- O que perde a noite o gaña o día.* [2007] (30637).
- O que podes facer hoxe non o deixes para mañá.* [2003] (11644-3003).
- O que poidas facer hoxe non o deixes pa mañá.* [2003] (11631-1707).
- O que poidas facer hoxe non o deixes para mañán.* [2003] (11647-3310).
- 2** *O que poidas facer hoxe non o deixes para mañán.* [2003] (11632-1802). [2003] (11621-0702). [2003] (11626-1202).
- O que poidas facer hoxe non o deixes pra mañá.* [2003] (11620-0607).
- O que pola noite asubía polo demo pía.* [2003] (11659-4504).
- O que polo seu gusto morre ata a morte lle sabe.* [2007] (30621).
- O que por san Silvestre vai e alí dorme, en un ano chega e noutro volve.* [2004] (45609-0510).
- O que queira peixe que molle os pés.* [2004] (45640-3609).
- O que queira ser rico que tome o carabullo polo pico.* [1998] (17330-11197).
- 6** *O que queira troitas que molle os pés.* [2004] (45625-2123). [2004] (45628-2401). [2004] (45684-8013). [2004] (45642-3805). [2004] (45668-6429). [2004] (45687-8307).
- Ó que quere a sardiña achégalle a brasiña.* [2007] (30642).
- 2** *O que quita e non pon logo chega ó fondón.* [1995-1997] (21116-06145). [1995-1997] (21124-10313).
- O que roe as duras ben pode roer as maduras.* [1998] (17330-14251).
- 2** *O que rouba a un ladrón ten cen anos de perdón.* [2004] (45655-5102). [2007] (30636).
- O que rouba a un ladrón ten mil anos de perdón.* [2004] (45682-7806).
- O que sabe chegar e bicar non se pode queixar.* [1998] (17330-09156).
- O que se abriga debaixo da folla dúas veces se molla.* [2003] (11647-3304).
- O que se abriga debaixo das follas dúas veces se molla.* [2004] (45635-3109).
- O que se abriga debaixo dunha folla dúas veces se molla.* [2004] (45628-2402).
- O que se abriga debaixo dunha folla dúas veces se molla.* [2004] (45687-8304).
- O que se conforma coa súa sorte é feliz ata a morte.* [2007] (30624).
- O que se deixa chincar deixarase montar.* [1998] (17330-09162).
- O que se fai pola noite pola mañá aparece.* [2004] (45619-1515).
- O que se levanta cedo repara o seu e mais o alleo.* [1998] (17330-12211).
- O que se muda *Dios o axuda.* [2003] (11650-3610).
- 2** *O que se pica allos come.* [2004] (45639-3510). [2003] (11670-5604).
- O que se pica é porque allos come.* [2003] (11659-4507).
- 4** *O que sementa e cria tanto gaña de noite como de día.* [2004] (456100-9608). [2004] (45689-8514). [2003] (11661-4707). [2004] (45647-4311).
- O que tarde chega de pé se queda ou non se senta.* [1998] (17330-26477).
- O que tarde vendima cómenlle as uvas e cáganlle na viña.* [1995] (417118).
- O que ten a lingua aguda ten a costela dura.* [2004] (45622-1802).
- O que ten a lingua aguda ten que ter a costela segura.* [2001] (11203).
- 2** *O que ten a *lingua aguda ten a *costilla dura.* [2004] (45633-2911). [2004] (45631-2706).
- O que ten boca se equivoca.* [2004] (40516-0302).
- 2** *O que ten burro e vai a pé ben burro é.* [1995-1997] (21127-12435). [1995-1997] (21116-05106).
- 4** *O que ten cu ten medo.* [2007] (30641). [2003] (11631-1705). [2003] (11633-1901). [1998] (17330-14235).
- O que ten dúbida sempre acerta.* [1998] (17330-14253).
- O que ten fame e non come é porque non pode.* [2001] (11203).
- O que ten mala sorte ata polo cu lle vén a morte.* [1995-1997] (21126-12423).
- O que ten mañá sempre apaña.* [1998] (17330-20372).
- O que ten mulleres, cabras e bestas sempre ten novidades frescas.* [2004] (45689-8506).

- O que ten rabo de palla ten medo que lle arda.* [2001] (11203).
- 2** *O que ten tenda que a atenda e se non que a venda.* [1995-1997] (21116-06141). [1995-1997] (21124-10309).
- O que ten unha cabra e a vende, ben se entende.* [1995-1997] (21116-03045).
- O que vive da labranza vive da esperanza.* [1998] (17330-21392).
- O que vive pobre e morre rico é ben borrico.* [1995-1997] (21127-12440).
- O que xaxúa en san Xoán ou é parvo/tolo ou non ten pan.* [2001] (11203).
- O que *rie de último, *rie *mejor.* [2003] (11663-4905).
- 2** *O que *rie último, *rie mellor.* [2004] (45633-2908). [2003] (11646-3205).
- Ó raposo durmente non lle amence a galiña no dente.* [1995-1997] (21126-11386).
- Ó rico empréñalle a besta e maila vaca; e ó probe, a muller e a gata.* [2004] (45667-6301).
- O río cando *sona auga leva.* [2003] (11638-2406).
- 2** *O río cando *sona, a auga leva.* [2003] (11665-5107). [2003] (11628-1409).
- O san Antón verdadeiro é o dezasete de xaneiro.* [2001] (11203).
- O sol de marzo mata a dama no palazo.* [2007] (30629).
- 2** *O sol de xaneiro non ten compañeiro.* [2001] (11203). [2007] (30622).
- O sol en marzo queima á raiña no pazo.* [2001] (11203).
- O sol madrugador volve o can ó palleiro.* [1995-1997] (21118-04084).
- 2** *O sol madrugueiro mete o can no palleiro.* [1995-1997] (21116-01003). [1995-1997] (21117-02043).
- O sol madrugueiro mete o can ó palleiro.* [1995-1997] (21124-10308).
- O tempo contado logo para.* [2003] (11636-2201).
- O tempo dáo Deus de balde.* [2003] (11636-2202).
- O tempo de facer os queixos bos é no tempo das nabizas.* [1995-1997] (21116-04069).
- O tempo e o diñeiro corren a paso lixeiro.* [2003] (11636-2203).
- O tempo é ouro.* [2004] (45678-7404).
- O tempo fai culleres.* [2003] (11636-2204).
- O tempo non agarda por ninguén.* [2003] (11636-2205).
- O tempo non anda para atrás.* [2003] (11636-2206).
- O tempo todo o cubre e todo o descubre.* [2003] (11675-6107).
- O tempo trai lado.* [2003] (11636-2207).
- O tendeiro e a muller sempre teñen que facer.* [1998] (17330-26489).
- O traballo nunca loce se a ganancia é pouca.* [1998] (17330-20362).
- O un de abril van os burros onde non deben ir.* [2007] (30615).
- O vagar fai culleres.* [2003] (11636-2208).
- O vello mal falado fai ó neno desvergoñado.* [1995] (41786).
- O verán de san Martiño son tres días máis un pouquiño.* [2001] (11203).
- O verao de san Martiño en cuanto un can pasa o camiño.* [2007] (30624).
- O viño de cepas vellas quenta as orelas.* [1995] (41767).
- O viño do Ribeiro fai andar ó lixeiro.* [2001] (11203).
- O viño e a uva, canto máis pinta, máis madura.* [1995-1997] (21126-12419).
- O viño e o señor hai que recibilos con honor.* [2004] (45677-7309).
- O viño que é chispeiro non precisa pregoeiro.* [1995] (41767).
- O viño que oe canta-lo peixe árdelle o eixe.* [1995] (417118).
- O viño, bebelo a modiño, gotiño a gotiño.* [2001] (11203).
- O Xoán come a carne e deixa o pan.* [2007] (30638).
- Obra empezada, medio acabada.* [2003] (11667-5307).
- Ola sin touciño ou é de estudante ou é de mesquiño.* [1998] (17330-23430).
- 4** *Ollo á mexada, si fungos da muña, van na empanada.* [2003] (11617-0307). [2003] (11615-0109). [2004] (45669-6501). [2004] (45632-2802).
- Ollo de ferreiro, gramil de carpinteiro.* [2003] (11677-6342).
- Ollo de xastre e compás de carpinteiro.* [2003] (11677-6343).
- 2** *Ollo por ollo, dente por dente.* [2004] (45660-5605). [2004] (45662-5883).
- Ollos que non ven, corazón que non doe.* [2003] (11670-5609).
- 9** *Ollos que non ven, corazón que non sente.* [2003] (11669-5511). [2001] (11203). [2004] (45644-4006). [1995-1997] (21126-11376). [2003] (11660-4609). [2007] (30618). [2007] (30639). [2003] (11662-4801). [2003] (11666-5205).

- 3** *Ollos que non ven, corazón que non sinte.* [2003] (11647-3315). [2003] (11622-0808). [1995-1997] (21117-02037).
Ollos que non ven, golpe que levas. [2007] (30628).
- 3** *Once meses piden pan e só no agosto llo dan.* [1995-1997] (21121-06139). [1995-1997] (21116-08236). [2007] (30644).
Onde entra o beber, sae o saber. [2007] (30639).
Onde fogo se fai, fume sae. [1998] (17330-15261).
Onde hai abellas, hai o mel delas. [1998] (17330-16292).
Onde hai bocadiño, alí está o bacoriño. [1998] (17330-08131).
- 3** *Onde hai galo, non canta a galiña.* [2003] (11655-4106). [2003] (11656-4207). [2003] (11652-3803).
Onde hai galo, non canta galiña. [1998] (17330-15272).
Onde hai gana, hai maña. [1998] (17330-15274).
Onde hai ouro, busca o tesouro. [2004] (45668-6427).
- 6** *Onde hai patrón, non manda mariñeiro.* [2003] (11665-5108). [2004] (45634-3004). [2003] (11635-2106). [2001] (11203). [2003] (11652-3809). [2007] (30625).
Onde hai querer, todo se fai ben. [2003] (11636-2238).
Onde hai, calquera goberna. [1998] (17330-16288).
Onde houbo lume, sempre cinsa queda. [1995-1997] (21116-09292).
Onde menos se pensa, salta a lebre. [1998] (17330-22400).
Onde nada hai, nada se saca. [2003] (11634-2010).
Onde non hai can, o zorro é capitán. [2004] (45625-2105).
Onde non se perde, algunha cousa se gaña. [1998] (17330-16277).
Onde non vexas burro, non botes carga. [2007] (30632).
Onde o boi pace, o home nace. [2001] (11203).
Onde o gasto é máis que o proveito, dá o trato por desfeito. [1998] (17330-16282).
Onde se saca e non se pon, logo se chega ó fondón. [2001] (11203).
Onde viven cen, vive ti tamén. [1995-1997] (21126-11387).
Onte vaqueiro, hoxe cabaleiro. [2004] (45634-3016).
Orellas, cuncos e pantorras escáldaas pra que non morras. [2004] (45632-2807).
- Os arroaces brincan no mar, forte norte vai dar/entrar.* [2003] (11677-6339).
Os bens do sacristán por onde veñen, van. [2001] (11203).
Os contos non enchen. [2003] (11650-3601).
Os de Palmeira beben caña pola cunca da vieira. [2001] (11203).
Os de Sanguñedo, nin vergoña nin medo. [2007] (30615).
Os días de san Xoán non sei por onde se van; en cambio os de outono teñen para todo. [2001] (11203).
Os días nones son os peores. [2001] (11203).
Os días por san Blas, hora e media máis. [2004] (45654-5008).
- 3** *Os enxamios de san Xoán se se quedan, logo se van.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08224). [1995-1997] (21121-06130).
Os mares desde os montes parecen fontes. [2003] (11665-5110).
*Os palotes de rebusco teñen *doble gusto.* [2004] (45663-5906).
Os palotes do rebusco teñen dobre gusto. [2004] (45632-2804).
*Os palotes rebusco teñen *doble gusto.* [2004] (45669-6502).
Os pementos de Padrón, uns que pican, outros non. [1995] (41760).
Os pitos de xaneiro debaixo das aas levan o diñeiro. [2007] (30620).
Os porcos de xaneiro en maio non dan diñeiro. [2001] (11203).
*Os que cabra non teñen e cabritos venden, de *donde lles veñen?* [2004] (45625-2118).
Os que han ser casados han ser imitados. [1995-1997] (21122-07202).
Os que ós 20 non casan, ós 30 non ten casa e ós 40 non é rico, é un borrico. [2004] (45625-2116).
Os rapaces e leña verde todo é fume. [2007] (30641).
Os ríos non crecen con auga limpa. [2004] (45629-2515).
Os troncos de abril enchen carro e carril; e os de maio, carril e carro. [2001] (11203).
Os viños e os amores canto máis vellos, mellores. [1998] (17330-26494).
Ou nas mans ou nos pés has parecete a quen es. [1995] (417104).
Ou nas uñas ou nos pés, has de imitar a quen es. [2001] (11203).
Outono cegar, porco cebar. [2007] (30620).

- 3** *Outono quente trae o demo no ventre.* [2004] (45625-2111). [2007] (30620). [2004] (45627-2310).
Outono quente, inverno doente. [2007] (30622).
Ouvella que bala, bocado que perde. [2004] (45629-2505).
Ouvella que berra, bocado que perde. [2004] (45673-6906).
- 3** *Ovella que bala, bocado que perde.* [2007] (30637). [2007] (30628). [2007] (30642).
- 7** *Ovella que berra, bocado que perde.* [2004] (45633-2902). [2004] (45642-3801). [2001] (11203). [2003] (11628-1403). [2007] (30643). [1995-1997] (21116-03048). [2001] (11203).
- Ovella que fala, bocado que perde.* [2003] (11639-2506).
- Pa un roto, un descosido.* [2004] (45668-6411).
Paga o que debes e saberás de que padeces. [1998] (17330-24433).
Paga o que debes e sanarás do mal que tes. [1995-1997] (21126-11370).
Pagando pouco a pouco pódese ir pagando todo. [1995-1997] (21126-11372).
Pai ganador, fillo gastador. [2003] (11620-0601).
Pais traballadores, fillos perguizáns. [2007] (30629).
- 2** *Palabra e pedra solta non ten volta.* [2004] (45607-0202). [1998] (17330-24435).
- Pallas ó palleiro e galiñas no galiñeiro.* [1998] (17330-24438).
- 3** *Pan con fartura e viño con mesura.* [2004] (45642-3828). [2007] (30644). [2004] (45650-4623).
- 2** *Pan de panadeiro e viño de taberna nin farta nin goberna.* [1995-1997] (21116-01012). [2007] (30644).
- Pao de coxo, pao de neno.* [1995-1997] (21126-12410).
- Pao do coxo, pao do demo.* [2001] (11203).
- 2** *Papas e bolos, comida de todos.* [2003] (11641-2707). [2003] (11674-6006).
- Papas ó home de oficio? Pape o diaño a quen as fixo.* [1995-1997] (21126-12418).
- Para a gana de comer non hai pan reseso.* [1998] (17330-15275).
- 2** *Para a túa casa, o madeiro córtao sempre en xaneiro.* [1995-1997] (21128-13484). [1995-1997] (21116-08215).
- Para dar boas claudias o claudieiro, enxértao primeiro.* [2001] (11203).
- Para embarcar o primeiro, para desembarcar o derradeiro.* [1998] (17330-14255).
- Para gustos pintanse cores.* [2004] (45634-3019).
- Para gustos, cores; e para olores, as flores.* [2003] (11646-3207).
- 2** *Para mostra basta un botón.* [2003] (11676-6202). [2003] (11658-4410).
- Para o can vello todas son pulgas.* [2001] (11203).
- Para o dano que está feito xa non hai xeito.* [1998] (17330-14238).
- 2** *Para o ladrón da casa non hai chaves.* [2004] (45688-8408). [2004] (45690-8609).
- Para o pobre sempre é noite.* [2001] (11203).
- Para presumir hai que sufrir.* [1995] (41786).
- Para santa Catalina, o galo coa galiña.* [2004] (45609-0502).
- Para todo hai solución menos para a morte.* [1998] (17330-20374).
- Para un famento non hai pan duro.* [1995] (41774).
- Parvo é o que entra na horta e non come froita.* [1995-1997] (21127-12436).
- Pascuas enxoiatas, nin moitas nin poucas.* [2004] (45638-3406).
- Pascuas molladas, boas anadas.* [2004] (45682-7808).
- Pascuas molladas, moitas anadas; pascuas enxoiatas, nin moitas nin poucas.* [2001] (11203).
- Pascuas molladas, *señal de boas anadas.* [2004] (45638-3407).
- Pataca allea, bolsa chea.* [2003] (11620-0605).
- Patacas da lúa de febreiro van no cesto e veñen no sombreiro.* [2003] (11664-5010).
- Paxariño, ponte en vela, o que boa fai, boa lle espera.* [2003] (11637-2304).
- Paz na casa e guerra fóra.* [2003] (11677-6335).
- Pedir o inxusto para que nos dean o xusto.* [2004] (45662-5815).
- Pensa ben e non pensarás en ninguén.* [2004] (45695-9107).
- Pensa mal e acertarás.* [2004] (45648-4418).
- Pensa moito e fala pouco.* [2007] (30620).
- 2** *Pensa o ladrón que son todos da mesma condición.* [2003] (11669-5507). [2003] (11668-5407).
- 2** *Pensa o ladrón que todos son da súa condición.* [2003] (11650-3606). [2004] (45634-3017).
- Pensa o ladrón que todos son os da súas condicións.* [2004] (45631-2707).
- Perdiz moi azorada está medio asada.* [1995-1997] (21122-06162).

- Perdóoche o mal que fas polo ben que me sabes.* [2004] (45647-4302).
- Perdóoche o mal que me fas polo ben que me sabes.* [2004] (45615-1101).
- Pescador de cana máis perde que gana.* [2007] (30620).
- Pescador, cazador e gaiteiro, sempre pouco diñeiro.* [2001] (11203).
- Pillase antes un mentiroso que un coxo.* [2007] (30641).
- Pillase primeiro a un mentireiro que a un coxo.* [2003] (11639-2508).
- Pobre da cebola que vai para a tixola.* [1998] (17330-12209).
- Pobre do rato que non *sepa máis dun buraco.* [2004] (45668-6426).
- Poda curto e ara fondo, terás viño e pan abondo.* [2001] (11203).
- 2** *Poda en marzo, *vendimia no regazo.* [2003] (11621-0706). [2003] (11632-1808).
- Poda polos Santos, anque sexa nun canto.* [2001] (11203).
- Poda tardeiro e sega temperán: collerás uvas e gran.* [2001] (11203).
- 6** *Pola boca morre o peixe.* [2003] (11656-4206). [2001] (11203). [2003] (11634-2001). [2003] (11671-5709). [2004] (45688-8403). [1995-1997] (21116-11361).
- Pola Candelaria, se chove como venta, inda o inverno entra.* [2004] (45685-8116).
- Pola mañá cara de rosa e pola tarde cara de can.* [2004] (45683-7909).
- Pola noite tódolos gatos son pardos.* [1995-1997] (21116-11360).
- Pola porta coñécese a casa.* [2004] (45690-8608).
- Pola santa Lucía é tan longa a noite coma o día.* [2001] (11203).
- Pola santa Lucía mengua a noite e crece o día.* [1995-1997] (21117-02024).
- Pola santa Mariña deixa/pousa a sacha e colle a fouciña.* [2001] (11203).
- Pola santa Mariña sementa a nabiña.* [2001] (11203).
- Pola santa Mariña tal como vexas a viña, tal a vendima.* [2004] (45677-7307).
- Pola santa Mariña trae a súa regazadiña.* [1995] (41797).
- Polo abril só poda o labrego ruín.* [2001] (11203).
- Polo abril xa só poda o labrego ruín.* [2004] (45662-5830).
- 2** *Polo Advento é tempo de chuvia, neve e vento.* [2004] (45616-1209). [2004] (45677-7312).
- Polo carnaval come a cacheira, que está sal.* [2001] (11203).
- Polo carnaval tella o teu pallal.* [2001] (11203).
- Polo entroido, amiguiño, coida o teu abriguiño.* [2001] (11203).
- Polo fume sabes onde está o lume.* [2007] (30633).
- Polo magosto, castañas e mosto.* [2001] (11203).
- 2** *Polo mes de Santos xa baixa a neve ós campos.* [2001] (11203). [2007] (30622).
- Polo mes de Santos xa hai neve polos campos.* [2004] (45616-1208).
- 3** *Polo Nadal, cada ovella no seu corral.* [1995-1997] (21116-08243). [2007] (30644). [1995-1997] (21121-06134).
- Polo Nadal, cada ovella ó seu corral.* [2007] (30635).
- Polo Nadal, cada ovella ó seu curral.* [2001] (11203).
- Polo Nadal, frío cordial.* [2004] (45615-1107).
- 6** *Polo pan baila o can.* [2007] (30620). [1995-1997] (21126-12402). [2007] (30636). [2003] (11616-0206). [2003] (11671-5702). [2003] (11634-2002).
- Polo san Andrés, neve nos pés.* [2001] (11203).
- 3** *Polo san Antón apreta o baldón.* [1995-1997] (21123-09280). [1995-1997] (21117-02029). [1995-1997] (21125-10337).
- Polo san Bartolomeu di o inverno: aló vou eu.* [1995-1997] (21124-10302).
- Polo san Brais teñen os días dúas horas máis.* [1998] (17330-08142).
- Polo san Brais, a cegoña verás.* [2001] (11203).
- 2** *Polo san Brais, hora e media máis.* [1995-1997] (21116-05095). [1996] (417119).
- Polo san Brais, unha hora máis.* [2004] (45637-3304).
- Polo san Lorenzo está a chuvia detrás do fento.* [2007] (30630).
- Polo san Lucas suca boi suca.* [1995-1997] (21116-06155).
- 3** *Polo san Martiño abilla o teu viño.* [2004] (45686-8204). [2004] (45654-5011). [2004] (45694-9012).
- Polo san Martiño abilla o viño.* [2007] (30639).
- Polo san Martiño andas as nocas a rociño.* [2007] (30639).
- Polo san Martiño baldoa o teu viño.* [2001] (11203).
- 3** *Polo san Martiño bebe o teu viño.* [2004] (456101-9706). [2004] (45676-7202). [2004] (45630-2602).
- Polo san Martiño celebra o magosto e bebe o viño.* [1995] (41777).

- Polo san Martiño colle o porco polo fuciño.* [1995] (41789).
- Polo san Martiño come pan e bebe viño.* [2007] (30628).
- Polo san Martiño deixa a auga e bebe o viño.* [2004] (45685-8109).
- Polo san Martiño empeza a matansa do porquiño; e ó chegar san Andrés, cada día tres.* [2004] (45638-3416).
- 2** *Polo san Martiño mata o porquiño.* [2004] (45646-4203). [2007] (30618).
- Polo san Martiño mata o teu porquiño e chama ó teu veciño.* [2001] (11203).
- 21** *Polo san Martiño mata o teu porquiño.* [1995] (41795). [2007] (30628). [2004] (45674-7006). [2004] (45659-5501). [2004] (45694-9008). [2004] (45676-7204). [2004] (45682-7803). [2004] (45698-9406). [2007] (30620). [2007] (30635). [2004] (45642-3814). [2004] (456101-9705). [2004] (45628-2404). [2004] (45630-2603). [2004] (45685-8108). [2004] (45686-8203). [2004] (45637-3303). [2007] (30622). [1995] (41770). [2004] (45613-0901). [2001] (11203).
- Polo san Martiño mátase o porco e próbase o viño.* [1995] (41766).
- Polo san Martiño mira o teu viño.* [2004] (45698-9407).
- Polo san Martiño non se sementan fabas nin liño.* [2004] (45616-1207).
- Polo san Martiño proba o teu viñiño e mata o teu porquiño.* [2004] (45624-2005).
- Polo san Martiño proba o viño e mata o teu porquiño.* [2001] (11203).
- Polo san Martiño sementa o teu allião.* [2007] (30617).
- Polo san Martiño vai ve-lo teu viño.* [2004] (45670-6615).
- 13** *Polo san Martiño, trompos ó camiño.* [1995-1997] (21122-07174). [2004] (45685-8107). [2004] (45659-5502). [2004] (45686-8202). [2004] (45670-6616). [2004] (45694-9007). [2004] (45628-2405). [2004] (45630-2601). [2004] (45637-3302). [2004] (45698-9405). [2004] (45612-0810). [2004] (456101-9704). [2004] (45676-7203).
- 2** *Polo san Mateo vendima ti, vendimo eu.* [1995-1997] (21116-08238). [2007] (30644).
- Polo san Matías tan longas son as noites coma os días.* [2001] (11203).
- Polo san Matías, igual as noites e os días.* [2007] (30620).
- Polo san Miguel sabe o touciño a mel.* [2001] (11203).
- Polo san Miguel, as uvas están coma o mel.* [2007] (30620).
- Polo san Simón pon o tapón.* [2004] (45685-8113).
- Polo san Simón ponlle á pipa o baldón.* [1995] (41775).
- Polo san Simón pouosa o timón.* [1995-1997] (21116-06156).
- Polo san Simón proba o viño e o porco polo san Martiño.* [2001] (11203).
- 2** *Polo san Tomé agarra o cocho polo pé.* [2004] (45674-7008). [2001] (11203).
- Polo san Vicente pon os nabos da semente.* [2001] (11203).
- Polo san Xoán acaba de sementar o teu pan.* [2001] (11203).
- Polo san Xoán baila o sol no chan.* [2007] (30622).
- Polo san Xoán come a sardiña e deixa o pan.* [2007] (30628).
- Polo san Xoán sécalle a primeira raíz ó pan; polo san Pedro sécalle a do medio; e pola santa Mariña bóttalle a fouciña.* [1995-1997] (21129-14500).
- Polo san Xoán, a fouce na man.* [2003] (11632-1805). [2001] (11203).
- 5** *Polo san Xoán, a sardiña molla o pan.* [2004] (45638-3418). [2004] (45647-4319). [2004] (45611-0705). [2004] (45676-7215). [2004] (45608-0401).
- Polo san Xoán, a sardiña molla/unta o pan.* [2001] (11203).
- 3** *Polo san Xoán, a sardiña pinga no pan.* [2001] (11203). [2004] (45616-1206). [2004] (45642-3813). [2004] (45689-8505).
- Polo san Xoán, a sardiña unta o pan.* [2007] (30636).
- Polo san Xoán, as nove con día dan.* [1995] (41764).
- Polo san Xoán, o fouce na man.* [2003] (11631-1706).
- Polo san Xoán, sete días de cardar.* [2001] (11203).
- Polo santo Tomás ladran as pitas e cantan os cans.* [1995-1997] (21116-11348).
- Polo trinta de maio aínda a vella queima o tallo.* [1995-1997] (21116-01005).
- Polo xaneiro rega os outeiros e en san Xoán, herba che darán.* [2007] (30620).
- Por abril sae o cuco do cubil.* [1995] (41777).
- 3** *Por abril, augas mil.* [2004] (45635-3118). [2003] (11654-4002). [2004] (45608-0402).
- Por agosto, frío no rostro.* [1995] (41786).
- Por agosto, sol baixo, sol posto.* [1995] (41799).
- Por dar unha esmola, ningún se avergoña.* [1998] (17330-18329).

- Por detrás do bico vén o pelico.* [2004] (45606-0103).
- Por febreiro abrigate con dúas capas e un sombreiro.* [2001] (11203).
- 2** *Por maio aínda a vella queima o tallo.* [1995] (41765). [1995] (41760).
- 2** *Por marzo non podes nin a folla nin o pé.* [2004] (45610-0604). [2004] (45614-1001).
- Por moito que queira ser, en xullo pouco ha de chover.* [2001] (11203).
- Por moito sol que faga non deixes a capa na casa.* [2004] (45662-5819).
- Por moito sol que faga non deixes a capa.* [2007] (30620).
- Por moito trigo non é mal ano.* [1995-1997] (21126-12395).
- Por Pascua, trompos á ascua.* [2004] (45635-3116).
- Por san Andrés, cada día tres.* [2004] (45681-7712).
- Por san Antón apreta o baldón.* [2004] (45670-6617).
- Por san Antón, a galiña pon.* [2004] (45609-0506).
- Por san Bieito rega afeito.* [2007] (30616).
- Por san Blais, dúas horas máis.* [2004] (45676-7211).
- Por san Blas venta, inda o inverno entra.* [2004] (45629-2508).
- Por san Blas, a parra podarás.* [2003] (11664-5004).
- Por san Blas, a *cigüeña verás.* [2003] (11664-5006).
- Por san Blas, as cigoñas verás.* [1995-1997] (21116-09297).
- Por san Blas, dúas horas máis e por santa Lucía sácallas á noite e ponllas ó día.* [2004] (45635-3106).
- Por san Blas, podarás.* [2004] (45685-8119).
- Por san Blas, unha hora máis.* [2004] (45685-8118).
- Por san Blas, unha horiña máis.* [2004] (45609-0505).
- Por san Brais, a cegoña verás e se non a ves mal ano terás.* [2004] (45671-6708).
- 6** *Por san Brais, dúas horas máis.* [2004] (45697-9301). [2004] (456101-9713). [2004] (45693-8913). [2007] (30620). [1995] (41775). [2001] (11203).
- Por san Brais, hora e media máis.* [2007] (30627).
- Por san Brais, unha hora máis.* [2004] (45681-7713).
- Por san Clemente debe de estar tapada a semente.* [2004] (45609-0509).
- 3** *Por san Cristovo, o millo tapa o corvo.* [2007] (30644). [1995-1997] (21121-06132). [1995-1997] (21116-08226).
- Por san Isidro o Labrador vaise o frío e vén o sol.* [2004] (45609-0501).
- Por san José, os sapos empezan a ver.* [2004] (45609-0504).
- Por san Martiño bebe o teu viño.* [2004] (45699-9510).
- 2** *Por san Martiño mata o teu porquiño.* [2004] (45610-0609). [2004] (45678-7402).
- Por san Martiño mira o teu viño.* [2004] (45625-2108).
- Por san Martiño non se sementan fabas nin liño.* [2004] (45677-7311).
- Por san Martiño proba o teu viño a ver se é auga ou é viño.* [2004] (45681-7711).
- Por san Martiño proba o teu viño.* [2004] (45638-3410).
- Por san Martiño, pan e viño.* [2003] (11654-4004).
- 5** *Por san Martiño, trompos ó camiño.* [2004] (45681-7710). [2004] (45699-9505). [2004] (45610-0606). [2004] (45657-5309). [2004] (45655-5103).
- Por san Matías anda o entroido ás porfias.* [2004] (45670-6612).
- Por san Miguel están as uvas o mesmo có mel.* [2004] (45646-4205).
- Por san Simón apreta o baldón.* [2004] (45638-3409).
- Por san Simón e san Judas collidas as uvas tanto verdes como maduras.* [2004] (45609-0508).
- Por san Vicente, cebolas da semente.* [2003] (11654-4001).
- Por san Xoán colle a ovella pola lan.* [2007] (30635).
- 18** *Por san Xoán, a sardiña molla o pan.* [2003] (11649-3511). [2003] (11664-5012). [2004] (45619-1501). [2004] (45621-1708). [2003] (11653-3902). [2004] (45641-3710). [2004] (45624-2009). [2003] (11660-4612). [2004] (45629-2507). [2004] (45653-4908). [2003] (11618-0407). [2004] (45697-9302). [2004] (45671-6707). [2004] (45655-5105). [2003] (11630-1609). [1995] (41771). [2003] (11626-1209). [2003] (11619-0502).
- Por san Xoán, a sardiña pinga no pan.* [2004] (45613-0902).
- Por san Xoán, as sardiñas pingan o pan.* [2007] (30627).
- Por santa Eulalia, o tempo cambia.* [2001] (11203).
- Por santa Lucía a empequenar as noites e medran os días.* [2004] (45610-0602).

- 2 *Por santa Lucía abre primeiro o día.* [2003] (11671-5703). [2003] (11634-2004).
- 2 *Por santa Lucía baixan as noites e medran os días.* [2004] (45654-5003). [2004] (40516-0309).
- Por santa Lucía é tan larga a noite como o día.* [2007] (30634).
- Por santa Lucía mengua a noite e medra o día.* [1995-1997] (21116-10329).
- Por santa Lucía quitalle á noite e ponlle ó día.* [2004] (45637-3305).
- Por santa Lucía tan grande é o día coma a noite.* [2007] (30623).
- Por santa Mariña colle o sacho e deixa a fouciña.* [2003] (11649-3507).
- Por santa Mariña choca a galiña.* [2004] (45646-4204).
- Por santa Mariña deita a túa galiña.* [2007] (30616).
- Por santa Mariña deixa a sacha e colle a fouciña.* [2003] (11654-4007).
- Por Santiago e santa Ana pintan as uvas e para a virxen de agosto xa están maduras.* [2004] (45609-0503).
- Por santo André, o viño mosto é.* [2007] (30616).
- Por Santos colle ó porco polo pé.* [1995] (41770).
- Por Santos medran os campos.* [1995-1997] (21116-06120).
- Por Santos xa neva nos actos e por san Andrés neva nos pés.* [2007] (30634).
- Por setembro ou levan as pontes ou secan as fontes.* [1995] (41778).
- Por unha palla arde un palleiro.* [2001] (11203).
- Por xaneiro berra a ovella, tamén o carneiro.* [1996] (417119).
- Por xaneiro mete o mellor obreiro, mellor no cabo ca no primeiro.* [1995] (41788).
- Por xaneiro, o can mete o cu no palleiro.* [1996] (417119).
- Por xaneiro, o ferreiro vale carneiro.* [2001] (11203).
- Por xuño, a moita calor non asusta ó bo labrador.* [2004] (45671-6701).
- Porco cebeiro non quere compañeiro.* [1995] (41788).
- Porco fiado ronca todo o ano.* [1995-1997] (21126-11368).
- Posta do sol colorada, do norte virá a ventada.* [2001] (11203).
- Pouca terra ben esterçada vale por moita mal traballada.* [2001] (11203).
- Poucas chuvias en xaneiro enchen o celeiro.* [2004] (45612-0814).
- Pouco a pouco vaise lonxe.* [1998] (17330-22412).
- Pouco dás e pouco levas.* [2003] (11642-2810).
- Pouco e ben repartido chega pa todos.* [2004] (45664-6009).
- Pouco me gusta o biscoito cando non é moito.* [1998] (17330-08129).
- Pra misa e pro muiño non esperes polo veciño.* [1995-1997] (21122-07164).
- 2 *Predicar co exemplo é o mellor argumento.* [1995] (417111). [2001] (11203).
- Predica, meu *fraille, que por un oído me entra e polo outro me *sale.* [2004] (45640-3606).
- Preguntando aquí e alá a todas partes chegarás.* [2004] (45652-4805).
- Preguntándose chégase a Roma.* [2004] (45642-3810).
- 2 *Procura o mellor, espera o peor e colle o que viñer.* [2004] (456100-9606). [2004] (45679-7506).
- Procura ser puntual e nada che sairá mal.* [2004] (45652-4801).
- Prometer e non dar fai os parvos alegrar.* [1998] (17330-25459).
- Que chova abril e maio *aunque non chova en todo o ano.* [2007] (30636).
- Que chova en abril e maio aínda que non chova en todo o ano.* [2003] (11677-6328).
- Que nas uñas ou nos pés has de imitarte a quen es.* [1995] (41761).
- Que ten muller, ten o que ha mester.* [2003] (11636-2222).
- Queixo pesado, pan liviano.* [1995-1997] (21126-11391).
- Quen a boa árbore se xunta, boa sombra lle dá.* [1995-1997] (21116-11355).
- Quen a cuberta está si chove: ¡que tonto é si se move!* [2004] (45652-4807).
- Quen a ferro mata a ferro morre.* [1998] (17330-25470).
- Quen a moitos ha manter moito ten que ter.* [1998] (17330-20370).
- Quen alaba a un tonto a súa tontería é máis tonto *todavía.* [2004] (45659-5509).
- Quen algo debe non durme como quere.* [1995-1997] (21126-11369).
- Quen algo quere, algo lle custa.* [1995] (41786).
- Quen anda a elas atopa cadelas.* [2004] (45630-2609).
- Quen ara en xaneiro ara pro ano enteiro.* [1995-1997] (21122-06158).
- Quen atopa un amigo atopa un tesouro.* [2007] (30633).

- Quen avisa non é traidor.* [2007] (30642).
Quen ben ata ben desata. [2007] (30639).
Quen ben che quer faiche chorar. [2003] (11642-2806).
Quen ben te queira farate chorar. [2004] (45630-2613).
Quen ben te quere farate chorar. [1995-1997] (21116-11358).
Quen cala e come aproveita o seu escote. [2004] (45619-1513).
Quen canta o seu mal espanta. [1995-1997] (21116-11357).
Quen come e é calado non perde bocado. [1995-1997] (21127-12441).
Quen come e está calado non perde bocado. [1995-1997] (21116-06112).
Quen comunidade desexa convén que comúñ sexa. [1998] (17330-13223).
Quen con rapaces se deita mexado levántase. [1995] (417110).
Quen che fai festas que non acostuma facer algo de ti quer. [1998] (17330-17312).
Quen dá pan ten que dar ensino. [1995] (41790).
Quen de loucura enferma tarde ou nunca sana. [1998] (17330-20356).
Quen de mozo non traballa de vello dorme na palla. [1996] (417119).
*Quen dunha *sale cen anos dura.* [1995-1997] (21126-12412).
Quen é ruín na súa terra tamén é ruín fóra dela. [1998] (17330-25467).
Quen en ruín lugar pon a viña tira el só nun día a vendima. [1998] (17330-20363).
*Quen entra sen pedir licencia ou é da casa ou é *sinvergüenza.* [2001] (11203).
*Quen foi a León perdeu o *sillón.* [2003] (11623-0908).
2 *Quen foi a Sevilla perdeu a *silla.* [2003] (11623-0909). [2003] (11620-0611).
Quen gasta e mente, a bolsa llo sente. [1998] (17330-16281).
Quen leva zapatos brancos en xaneiro ou non ten outros ou non ten diñeiro. [1998] (17330-27499).
Quen madruga Deus lle axuda. [2004] (45693-8903).
Quen madruga Deus o axuda. [2007] (30637).
*Quen madruga *Dios lle axuda.* [2007] (30634).
9 *Quen mal anda mal acaba.* [2003] (11656-4209). [2003] (11625-1101). [2003] (11623-0906). [2003] (11648-3410). [2003] (11675-6104). [2004] (45660-5611). [2004] (45664-6003). [2003] (11624-1005). [1995-1997] (21126-11374).
Quen mal di mal ha de oír. [1998] (17330-14244).
3 *Quen mal se goberna moitas veces se queixa.* [2004] (456100-9609). [2004] (45684-8018). [2004] (45647-4312).
Quen mestura o viño coa auga, de dúas cousas boas fai unha mala. [2001] (11203).
Quen mexa e non bota un peido é unha gaita sen pandeiro. [1995] (41770).
2 *Quen moito abarca pouco apreta.* [2004] (45662-5817). [1995-1997] (21127-13463).
Quen moito dorme lagañas cria. [1998] (17330-22398).
*Quen moito dorme o seu e o *axeno perde.* [2003] (11675-6112).
Quen moito dorme pouco aprende. [2007] (30637).
Quen moito fala pouco escoita. [2001] (11203).
Quen moito gana moito gasta. [2001] (11203).
Quen non cae non se ergue. [1998] (17330-11183).
2 *Quen non chora non mama.* [2003] (11620-0613). [1995] (41790).
Quen non é dono de si non é dono de nada. [1998] (17330-14246).
Quen non entra no mar nel non se pode afogar. [2004] (45662-5849).
Quen non fuma nin bebe viño lévao o demo por outro camiño. [1995] (41768).
Quen non mata este ano engorda para o ano. [1995] (41791).
Quen non sabe de mar non sabe de marear. [1998] (17330-19335).
Quen non traballa que non coma. [2004] (45648-4401).
3 *Quen nun libro saiba ler algo pode aprender.* [2004] (45679-7505). [2003] (11661-4706). [2004] (45647-4325).
*Quen nun libro saiba *leer algo pode aprender.* [2003] (11672-5808).
Quen ós seus non agarima a ninguén agarimo pida. [2004] (45633-2910).
Quen parte e reparte leva a mellor parte. [1998] (17330-24446).
Quen queira mal a unha veciña que lle dea en abril sardiñas. [1995-1997] (21116-10335).
Quen queira pescar deberase mollar. [1998] (17330-24451).
Quen queira pescar ten que se mollar. [2001] (11203).
Quen queira ter bon entrecosto que cebe no agosto. [1998] (17330-18321).

- 3** *Quen queira troitas que molle os pés.* [2004] (45626-2206). [2004] (45654-5014). [2004] (45627-2307).
- Quen rouba a ladrón ten cen anos de perdón.* [1995] (41775).
- Quen se pica allos come.* [1995] (41781).
- Quen se tapa da choiva debaixo dunha árbore con follas dúas veces se molla.* [1995] (41786).
- Quen sementa en mala terra non recolle máis ca herba.* [1995-1997] (21116-10330).
- Quen sementa ventos recolle tempestades.* [1998] (17330-26493).
- Quen ten a muller parida ten que correr abaixo e arriba.* [1995-1997] (21116-06151).
- Quen ten a panza chea non cre na fame allea.* [1998] (17330-24442).
- Quen ten cu ten medo.* [2003] (11671-5704).
- Quen ten lingua a Roma vai.* [2004] (45619-1514).
- Quen ten tenda que a atenda e se non que a venda.* [2001] (11203).
- 2** *Quen ten tres e gasta catro escusa de saco.* [1995-1997] (21126-12392). [1995-1997] (21116-10333).
- Quen ten unha hora boa non as ten todas.* [1998] (17330-21378).
- Quen ten vergoña nin come nin almorza.* [2003] (11667-5308).
- 2** *Quen todo o quere todo o perde.* [2004] (45697-9316). [2007] (30639).
- Quen traballos pida que malos traballos o persigan.* [2004] (45662-5880).
- Quen vai a Santiago e non vai a Padrón ou fai romaría ou non.* [2007] (30644).
- Quen vaia a Santiago e non vaia a Padrón ou fai romaría ou non.* [1995-1997] (21116-08227).
- Quen viste de pano ruín viste dúas veces no ano.* [1998] (17330-24441).
- Quen vive de recordos vive entre mortos.* [1998] (17330-27496).
- Quen *auna por san Xoán ou é tolo ou non ten pan.* [2004] (45625-2107).
- Quenta máis o traballo cá leña de carballo.* [1996] (417119).
- Quéntate co traballo e non co lume de carballo.* [1995-1997] (21121-06131).
- Quéntate co traballo e non co lume do carballo.* [1995-1997] (21116-08239).
- Quéntate co traballo e non con leña de carballo.* [1996] (417119).
- Quéntate con traballo e non co lume do carballo.* [2007] (30644).
- Quérelle o corvo ó seu corviño.* [2003] (11653-3906).
- Querer e esquecer non todos o poden facer.* [1998] (17330-18334).
- Querer e esquecer todos o poden facer.* [1995-1997] (21128-13487).
- 3** *Ramos mollados e Pascuas enxoiadas, bo ano de froitas e troitas.* [1995-1997] (21121-06129). [1995-1997] (21116-08221). [2007] (30644).
- Rapaz que está moi calado, malo, malo!* [2004] (45648-4410).
- Raposo que moito dorme nunca boa galiña come.* [1998] (17330-25462).
- Raposo que moito dorme, galiña gorda non come.* [2001] (11203).
- Rei morto, rei posto.* [2004] (45687-8306).
- Río revoltoso, ganancia de pescadores.* [2007] (30620).
- Rogarlle ó santo ata saír do charco e despois de saído, santo esquecido.* [2004] (45662-5803).
- S'en marzo maiea, en maio marcea.* [2004] (45655-5106).
- Sabe máis o demo por ser vello que por demo.* [2003] (11648-3401).
- 3** *Sabe máis o demo por vello que por demo.* [1995] (41780). [2004] (45668-6425). [2001] (11203).
- Saca o teu ó mercado e uns dirán que é negro e outros que é branco.* [1995-1997] (21127-12428).
- Saches ben ou saches mal, sacha á beira do carreiral.* [2001] (11203).
- Sae nun pé choupin malo é.* [2004] (45632-2805).
- San Antonio verdadeiro, dezasete de xaneiro; a súa festa lle fan o día trece de san Xoán.* [1995-1997] (21124-10299).
- San Antón, san Antonciño, a ver se me buscas un mociño.* [2001] (11203).
- San Benito molla o pito.* [2004] (45613-0911).
- San Cristovo, millos ó covó.* [2004] (45670-6602).
- 2** *San Martiño, trompos ó camiño.* [2004] (45691-8704). [2004] (45696-9205).
- 2** *San Miguel das uvas maduras, tarde vés e pouco duras.* [2004] (45674-7009). [1995-1997] (21118-04072).
- San Miguel das uvas, unhas verdes e outras maduras.* [2007] (30633).
- San Migueliño das uvas, tarde vés e pouco duras.* [2001] (11203).
- San Salvador é moi regador.* [2004] (45613-0912).
- San Silvestre, meighas fóra.* [2004] (45670-6603).
- San Xoán claro como o ollo do galo.* [2007] (30631).

- San Xoán garda a chave do pan; san Martiño, a do viño; e san Andrés, a do porquiño.* [2003] (11629-1501).
- San Xoán, san Xoanás é o mes que nace o rapaz.* [2003] (11647-3313).
- Santa Lucía abre o primeiro día.* [2003] (11665-5103).
- Santa Lucía quita-la noite e poñe-lo día.* [2003] (11639-2505).
- Santa Lucía quita na noite e poñe no día.* [2003] (11663-4912).
- Santa Lucía quitalle á noite e auméntalle ó día.* [2004] (45624-2001).
- Santa Lucía quitalle á noite o ponlle ó día.* [2004] (45685-8120).
- Santa Lucía saca da noite e pon no día.* [2003] (11664-5014).
- Santa Lucía saca da noite e poño do día.* [2003] (11644-3007).
- Santa Mariña bota a súa reghesadiña.* [2004] (45613-0913).
- 2** *Santa Rita Rita o que se dá non se quita.* [2003] (11669-5509). [2003] (11668-5409).
- Santa Rita, santa Rita o que se dá non se quita.* [2004] (45699-9501).
- Santos de Natal, inverniña caroa!, arriero non vaías ó sal si perdes o burro e o caudal.* [2007] (30633).
- Sardiña que leva o gato tarde ou nunca volve ó prato.* [2004] (45649-4512).
- Sarna con gusto non pica pero mortifica.* [1995] (41770).
- 6** *Sarna con gusto non pica.* [2004] (45697-9313). [2004] (456100-9605). [1998] (17330-25471). [2004] (45622-1804). [2007] (30621). [2004] (45666-6207).
- Sartén furada non frite nada.* [2003] (11620-0608).
- Se a avaricia fora tiña, estaríamos todos tiñosos.* [2007] (30631).
- Se a barba do veciño ves cortar, pon a túa a remollar.* [2001] (11203).
- Se a Candelaria ri, inverno aquí; se a Candelaria chora, inverno fóra; que chore que deixe de chorar mitá do inverno está de pasar.* [1995-1997] (21116-11349).
- Se a Candeloria ri, o inverno vén aí. Se a Candeloria chora, o inverno vai fóra. E se venta, o inverno medea.* [1995] (41772).
- Se a envexa fose tiña, todo o mundo a tiña.* [2001] (11203).
- Se a neve cae na lama, pola auga chama.* [2007] (30640).
- Se abril empeza ruín e termina ruín, non ten principio nin fin.* [2004] (45638-3402).
- Se as ras cantan en xaneiro, sinal de fume en todo o eido.* [1995-1997] (21116-05096).
- Se as ras cantan no xaneiro, sinal de fame en todo o eido.* [2004] (45642-3816).
- Se bebes para olvidar, paga antes de comezar.* [2007] (30615).
- Se ben o fas, ben o terás.* [2004] (45664-6017).
- Se cazares, non te gabes; e se non cazares, non te enfades.* [1998] (17330-12204).
- Se chove antes do mediodía, poida que chova durante todo o día.* [2007] (30640).
- Se chove día da Asunción, pérdese o nentellón.* [2004] (45685-8114).
- Se chove en xaneiro, pipas ó fumeiro.* [2004] (45659-5510).
- Se chove en xaneiro, pon as redes ó fumeiro.* [2003] (11660-4616).
- 2** *Se chove o 17 de xaneiro, pipas ó fumeiro.* [2004] (45617-1313). [2004] (45693-8902).
- Se chove o día da Ascensión, chove corenta días un si e un non.* [2003] (11662-4808).
- Se chove o día da Ascensión, lentellas poucas e trigo mourón.* [2004] (45693-8901).
- Se chove o día da Asunción, dentallas poucas e trigo mourón.* [2004] (45638-3414).
- Se chove o día de san Antonio de xaneiro, pipas ó fumeiro.* [2004] (45613-0908).
- Se chove pola Ascensión, corenta días chove: día si, día non.* [2001] (11203).
- Se chove pola Ascensión, chove corenta días si e corenta non.* [1995] (41790).
- Se chove pola Ascensión, erbella non.* [1995] (41783).
- Se chove polas candeas, a metade do inverno vai fóra; que chova, que chova, que deixe de chover, a metade do inverno está por ver.* [2001] (11203).
- Se chove polo 17 de xaneiro, pipas ó fumeiro.* [2004] (45638-3408).
- Se dous cans rifan contra un lobo, cómeno todo.* [2007] (30643).
- Se en agosto non secaron tódalas fontes, en setembro secarán ben os montes.* [2007] (30620).
- Se en novembro oes que trona, a colleita será boa.* [2001] (11203).
- Se falta máis por falar que falte por calar.* [2004] (45652-4804).

- Se matas o porco polas navidades, non o saiban as túas amizades, pero se o mata o veciño, procura topalo no seu camiño.* [2007] (30643).
- 2** *Se me vou e se me quedo é que marcho pero non me ausento.* [1995-1997] (21127-12439). [1995-1997] (21116-05108).
- Se no marzo sentes tronar, colle a chave do pallar.* [2003] (11660-4615).
- Se non comes castañas, non sábe-las mañas.* [1995] (41777).
- 3** *Se non che sobra o pan, non críes can.* [2004] (45642-3831). [2004] (45643-3909). [1995-1997] (21116-01011).
- Se non che sobra o pan, non críes un can.* [2004] (45650-4629).
- Se non che sobra pan, non críes can.* [2007] (30644).
- Se non hai vento, fai bo tempo.* [2001] (11203).
- Se non tes a razón, por moito berrar non chan de dar.* [2003] (11635-2105).
- Se o abril vén mollado, no maio canta o río e baila o prado.* [2007] (30619).
- Se o diñeiro fora merda, os pobres nacerían sen cu.* [2001] (11203).
- Se o mes de agosto vén claro, bo magosto e bo nabo; pero se vén nubrado, poucas castañas e nabos furados.* [2007] (30635).
- Se o mes de agosto vén claro, bo magosto e bo nabo; se vén nubrado, poucas castañas e nabos furados.* [1995-1997] (21125-11347).
- 2** *Se o Nadal nada, sinal de boa anada.* [2001] (11203). [2001] (11203).
- Se o raposo fora tan listo como din non se sabía.* [1996] (417119).
- Se o río fai ruído é porque auga leva.* [2003] (11659-4510).
- Se o río *sona é que auga leva.* [2007] (30631).
- Se ó vello lle quitan a pinguiña e maila cociña que o soterren axiña.* [1995] (41768).
- Se polo Nadal neva, todo se aleda.* [2007] (30622).
- 2** *Se por marzo canta a ra, no maio xa calará.* [1995-1997] (21121-06140). [2004] (45642-3821).
- Se pos as patacas no mes de febreiro, cólleche nun sombreiro.* [2001] (11203).
- Se queres boas castañas para o magosto, ten que chover en agosto.* [2007] (30617).
- Se queres buscar a moza, n'a busques na romería búscala na súa casa vistida d'a cada día.* [2003] (11674-6009).
- Se queres comer patacas en maio, plántaas na semana do san Paio.* [2004] (45685-8106).
- Se queres comer patacas en maio, ponas en san Paio.* [2004] (45654-5004).
- Se queres comer patacas en san Xoán, bótaas cando o pan.* [1998] (17330-24447).
- Se queres coñecer o que te quer ben, pídelle algo que non tes e el ten.* [1998] (17330-13229).
- Se queres facer boa caña, hai que dar una boa maña.* [2007] (30634).
- Se queres que a auga corra, quitalle o terrón á presa.* [1995-1997] (21123-09258).
- Se queres que eu che cante, a paga por diante.* [2001] (11203).
- Se queres que te siga o can, dálle pan.* [2003] (11651-3701).
- Se queres saber o que vale un ducado, pídeo emprestado.* [1998] (17330-14250).
- Se queres tallar bo entrecosto, empeza a cebar en agosto.* [1995-1997] (21124-10305).
- Se queres ter allo fino, planta por san Martiño.* [2007] (30640).
- Se queres ter bo allal, seméntao no Nadal.* [2007] (30617).
- 2** *Se queres ter bo canastro, corta os vimbios en marzo.* [2007] (30644). [1995-1997] (21116-08219).
- Se queres ter bo entrecosto, ceba no agosto.* [2001] (11203).
- Se queres ter boa fama, que non che dea o sol na cama.* [2001] (11203).
- Se queres ter bos nabos, en san Xoán tes que sementalos.* [1998] (17330-23418).
- Se queres ter mel, castra a colmea por san Miguel.* [2007] (30623).
- Se queres ter o teu home gordiño, despois do caldo dálle un gotiño sempre que sexa de viño.* [1998] (17330-11189).
- Se queres ter sana a illarga, non cargues moita carga.* [1998] (17330-21385).
- Se queres un consello, pídello ó vello.* [1995-1997] (21118-04070).
- Se queres vir comigo, trai contigo.* [1998] (17330-13219).
- Se sementas perexil en maio, teralo para todo o ano.* [2001] (11203).
- Se setembro non ten frutas, agosto tivo a culpa.* [2001] (11203).
- Se te colle o sol na cama o primeiro de maio, andas todo o ano esmaiado.* [2004] (45638-3415).

- Se te deitas cedo, vivirás sempre san.* [2004] (45652-4806).
- Se te morde un alacrán, busca viño e busca pan que mañá te enterrarán.* [1995-1997] (21123-09274).
- Se te morde unha donicela, busca a camisa p'a terra.* [1995-1997] (21123-09273).
- Se te traba un alacrán, busca vida e busca pan que mañá te enterrarán.* [2004] (45679-7504).
- Se trona ó *poniente, colle o gando e vente.* [2007] (30621).
- Seas mentireiro ou seas verdadeiro, nunca seas can de palleiro.* [2004] (45649-4506).
- Segredo que de dous é xa segredo non é.* [1998] (17330-25472).
- Segundo fagas a túa cama, así dormirás.* [2007] (30633).
- Seitura pa segar e agosto pa mañar, 31 han de levar.* [2007] (30615).
- Seitura regar, agosto mañar e trinta e un han de levar.* [2007] (30633).
- Sementa e cría e terás alegría.* [1998] (17330-26475).
- Sempre berra e poñe un ¡jay!! e para pagar unha copa aínda lle ten que pagar o seu pai.* [2003] (11645-3105).
- Sempre fala o porco que máis cheira.* [2004] (45693-8914).
- Sempre que teñas algunha *duda conserva a *lengua muda.* [2004] (45652-4809).
- Sempre ten que haber un as que mate o tres.* [2003] (11640-2605).
- Sempre *sale a falar quen ten por que calar.* [2003] (11675-6111).
- Sen palla non se enche un palleiro.* [2001] (11203).
- Sena pouco, come máis, durme en alto e vivirás.* [2004] (45607-0204).
- Sente nova e leña verde todo é fume.* [1995] (41770).
- Ser bo entre malos é moito traballo.* [1998] (17330-08140).
- Sermón, visita e discurso: non máis de media horiña.* [2004] (45652-4810).
- Seso ten de borrico quen vive pobre para morrer rico.* [2004] (45626-2204).
- Sete limosnas non fan un xantar.* [2003] (11650-3608).
- 3** *Sete nun pé, choupín malo é.* [2004] (45669-6510). [2003] (11615-0107). [2004] (45663-5907).
- Setembro é tonto ou seca as fontes ou solaga as pontes.* [2007] (30637).
- Setembro ou leva as pontes ou seca as fontes.* [2004] (45662-5876).
- Setembro ou leva pontes ou seca fontes.* [2004] (45671-6705).
- 4** *Setembro ou seca as fontes ou leva as pontes.* [2004] (45685-8101). [1995-1997] (21116-06142). [1995-1997] (21124-10310). [2007] (30622).
- Setembro ou secan as fontes ou caen as pontes.* [1995-1997] (21129-14503).
- Si a abella ves beber, moi pronto verás chover.* [2004] (45607-0210).
- Si a esperanza é perdida, que queda de bo na vida?* [2004] (45629-2512).
- Si chove día de san Antonio de xaneiro, pipas ó fumeiro.* [2004] (45685-8112).
- Si no marzo oes tronar, prepara as cubas e o lagar.* [2007] (30620).
- Si para a túa casa é madeiro, córtao no xaneiro.* [2004] (45689-8501).
- Si para a túa casa é o madeiro, córtao no xaneiro.* [2004] (45616-1211).
- Si polo san Xurxo chove, de cen cereixas fican nove.* [1998] (17330-09150).
- Si queres saber si hai auga no pozo, espera un outono fermoso.* [2003] (11634-2009).
- Si te traba un alacrán, busca viño e busca pan que mañá te enterrarán.* [2003] (11661-4710).
- Si ti non me queres, no mundo sobran mulleres.* [1995-1997] (21118-04086).
- Si *junio é húmedo e *caliente, verás o campesiño *sonriente.* [2004] (45643-3903).
- Sinal de fame en todo o eido, cando as ras cantan no xaneiro.* [1995-1997] (21122-06157).
- Sobras de ricos, comida de pobres.* [2004] (45649-4502).
- Sofre un burro a carga, mais non a sobrecarga.* [2004] (45679-7507).
- Sogra e sogro, can e gato, non comen ben no mesmo prato.* [2001] (11203).
- 2** *Sogra e sogro, gata e gato nunca comen ben no mesmo prato.* [2003] (11620-0609). [2003] (11624-1009).
- 3** *Sogra, avogado e doutor, canto máis lonxe mellor.* [2007] (30644). [2004] (45644-4009). [2004] (45667-6302).
- Sogra, cuñada e muller son malas de coñecer.* [2003] (11618-0408).
- Sogra, cuñada e muller son malas de coñecer.* [1995-1997] (21118-04091).
- Sogra, moza e xenro son a entrada do inferno.* [1995-1997] (21118-04093).

- Sogra, nora e xenro son a entrada no inferno.* [2003] (11635-2103).
- Soia en abril, abre a man e déixaa ir.* [2003] (11677-6337).
- Sol de *niebla, tarde pela.* [2004] (45647-4301).
- Sol madrugador do inverno mete o can no palleiro.* [1995-1997] (21116-03047).
- Sol madrugador, mula que fai "hin" e muller que sabe moito latín nunca tran bon fin.* [1995-1997] (21116-03046).
- Sol madrugante, mozo ruante e mula que fai "hin..." nunca terán bo fin.* [1995-1997] (21116-03049).
- Sol madrugueiro, auga no rueiro.* [2001] (11203).
- Sol que moito madrega pouco dura.* [2004] (45607-0209).
- Solteiriño e corentón, que sorte tes, ladrón.* [2007] (30617).
- Sombra de laiteiro, fungos da muña no abeiro.* [2003] (11615-0110).
- Sombra de lateiro, fungos da muña no abeiro.* [2004] (45632-2801).
- Sombra de lateiro, fungos na muña no abeiro.* [2004] (45663-5901).
- Sonaba un cego que vía e sonaba o que el quería.* [1998] (17330-09147).
- Tabaco, muller e viño mellor para min que para o viciño.* [1998] (17330-26483).
- Tal o corvo, tal o ovo.* [1998] (17330-14233).
- Tan bo é Xan coma Pedro.* [2001] (11203).
- Tanto dá a auga na pedra qu'a rompe.* [2007] (30633).
- Tanto di Xan coma seu irmán.* [2004] (45693-8905).
- Tanto dure a mala veciña coma a neve marceliña.* [2001] (11203).
- Tanto en febreiro no selleiro, tanto en marzo no braseiro.* [1995-1997] (21116-08216).
- Tanto en febreiro no solleiro, tanto en marzo no braseiro.* [1995-1997] (21128-13489).
- Tanto leva o diaño o roubado como o ben gañado.* [1998] (17330-14243).
- Tanto lle quere a *paloma ó seu *palomiño como o corvo ó seu corviño.* [2004] (45636-3204).
- Tanto peca o que *roba a horta como o que espera na porta.* [2004] (45629-2517).
- Tanto ten Xan coma o seu irmán.* [2001] (11203).
- Tanto vai o cántaro á fonte que ó final rompe.* [2004] (45618-1410).
- Tantos días de xaneiro, tantos allos no alleiro.* [1995-1997] (21118-04077).
- Tantos días de xaneiro, tantos allos perde o alleiro.* [2001] (11203).
- Tantos días en xaneiro, tantos allos no alleiro.* [1995-1997] (21126-12394).
- Tantos días ten xaneiro, tantos lobos no carreiro.* [1995-1997] (21126-12404).
- Tápame os nomes e non os homes.* [2004] (45648-4414).
- Tarde e mal, dúas veces mal.* [1998] (17330-26485).
- Tarde ou cedo, o gando vai para a corte ou para o cortello.* [1998] (17330-15269).
- Tellado feito de contado non tarda en ser retellado.* [1998] (17330-26488).
- Temporá é a castaña que por setembro refaña.* [2007] (30639).
- Ten o inverno por pasado se ves a febreiro empapado.* [2004] (45671-6702).
- 2** *Ten ventura o que a procura.* [2003] (11637-2309). [2003] (11628-1405).
- 5** *Tendo saíde e comendo ben, o traballo non mata a ninguén.* [2004] (45631-2712). [2004] (45679-7508). [2004] (45647-4309). [2004] (45689-8513). [2003] (11672-5807).
- Teño tres veciños pero fáltanme tres galiñas.* [2003] (11640-2607).
- Terra sen *abono acaba co seu dono.* [2001] (11203).
- 4** *Tiran máis dúas tetas que dúas carretas.* [2004] (45655-5110). [2004] (45657-5307). [2003] (11630-1605). [2004] (45634-3008).
- Todo colle nun xarriño sabéndoo acomodar.* [2004] (45618-1412).
- Todo fiel cristián está obrigado a facer un cigarro detrás dun balado.* [1995-1997] (21127-13470).
- Todo o que entra á rede é peixe.* [2004] (45696-9201).
- 2** *Todo o que entra na rede é peixe.* [2004] (45628-2406). [2004] (45691-8701).
- Todo o que entra sae.* [2004] (45634-3001).
- 2** *Todo o que vai á rede é peixe.* [2007] (30642). [2004] (456101-9709).
- Todo o que vén á rede é peixe.* [2004] (45630-2615).
- Tódolos camiños chegan a Roma.* [2004] (45622-1801).
- Todos me saben o viño que levo.* [2004] (45625-2113).
- Todos os santos teñen novena e algúns como o santo Cristo de Ourense.* [2004] (45679-7523).

- Torcer para dentro, andar de trenco; torcer para fóra, andar que mora.* [2003] (11636-2249).
- Traballa e non comerás palla.* [2007] (30633).
- Traballar é virtude; non traballar, saúde.* [2004] (456100-9607). [2003] (11661-4708).
- Tras dunha dor nunca falta outra maior.* [1998] (17330-14247).
- Trastes vellos, ó faiado.* [2003] (11677-6301).
- Treboada polo leste, calma ó nordeste.* [2001] (11203).
- Tres anos de can novo, tres anos de novo can; tres anos de can vello, tres anos de vello can.* [2004] (45649-4504).
- Tres días hai no ano de gran veneración: *Jueves Santo, Corpus Cristo e o día da Asunción.* [2004] (40516-0305).
- Tres días hai no año que se enche ben a panza: o santo, o *cumpleanos e o día da matanza.* [2004] (45648-4416).
- Tres fillos e unha nai, catro demos para un pai.* [2004] (45623-1904).
- Trinta días leva novembro con abril, xuño e setembro; vinte e oito ten un; os demais a trinta e un.* [2007] (30622).
- Trinta días leva *noviembre con abril, *junio e *septiembre.* [2007] (30638).
- Trinta días ten setembro con abril, xuño e novembro; de vinteoito só hai un e os demais de trinta e un.* [2007] (30633).
- Tronos en maio anuncian mal ano.* [1998] (17330-26492).
- Un bo lume na lareira e un bo pote na cadea.* [1995-1997] (21116-09293).
- Un bo lume na lareira quenta o xantar e a cea.* [1995-1997] (21116-09295).
- Un bo viño alegre o ollo, *limpia o dente e *sana o *vientre.* [2004] (45648-4412).
- Un cravo saca outro.* [1995] (41797).
- Un chopiño de augardente deixa o corpo quente.* [2001] (11203).
- Un de febreiro, dous candeeiro e tres san Braiseiro.* [2001] (11203).
- Un é *esclavo das súas palabras e dono do seu segredo.* [2003] (11675-6110).
- Un fillo casado na beira da porta é unha cabra na horta.* [1995] (41770).
- Un gran non enche o celeiro pero axuda o compañeiro.* [2007] (30644).
- Un gran non enche o celeiro pero axuda ó compañeiro.* [1995-1997] (21116-03057).
- Un gran non fai granxeiro pero axuda o compañeiro.* [2004] (45660-5606).
- Un gran non fai un graneiro pero axuda o compañeiro.* [2004] (45618-1402).
- Un grao non enche o celeiro mais axuda o compañeiro.* [1998] (17330-16289).
- Un grao non fai graneiro pero axuda o compañeiro.* [1995-1997] (21122-07186).
- Un home é un home e un gato é un bicho.* [2001] (11203).
- Un home é un home, e un gato é un bicho, e unha muller, un capricho.* [2003] (11625-1115).
- Un home é un home, un gato é un bicho, e unha muller, un capricho.* [2004] (45655-5107).
- Un home non está para mozas cando mexa nas botas.* [1998] (17330-19351).
- Un médico cura, dous *dudan e tres, morte segura.* [2004] (45623-1907).
- Un ollo no *plato e outro no gato.* [1995-1997] (21126-12393).
- Un pai para cen fillos e non cen fillos para un pai.* [1998] (17330-24434).
- 4** *Un só non é ninguén pero dous xa son alguén.* [2004] (45665-6103). [2004] (45670-6619). [2004] (45679-7532). [2004] (45647-4317).
- Un traballo sen proveito é facer o que está feito.* [2004] (45629-2511).
- Un vello e unha vella cásanse pola moeda, a moeda acaba e o vello quédase.* [2004] (45645-4105).
- Un vello, dúas veces meniño.* [2007] (30641).
- 3** *Un *clavo quita a outro.* [2003] (11638-2409). [2003] (11628-1407). [2003] (11665-5105).
- Unha cousa é predicar e outra dar trigo.* [2003] (11637-2308).
- 2** *Unha da boca lle sae e outra no corpo lle queda.* [2004] (45647-4305). [2004] (45679-7521).
- Unha estudante enamorada nunca chega a aprobar.* [2003] (11663-4909).
- Unha idea saca a outra como pasa coas cereixas.* [1998] (17330-21383).
- Unha mala palabra é como unha coitelada.* [2004] (45662-5848).
- Unha mazá non cae lonxe da súa árbore.* [2007] (30633).
- Unha mentira ben composta moito vale e pouco costa.* [2004] (45648-4413).
- Unha noite no muiño, unha noite non é nada, unha semana enteira, esa si que é muiñada.* [2004] (45635-3113).

- Unha ouvella branca trae un año negro.* [2004] (45621-1705).
- Unha pa saber e outra pa aprender.* [2004] (45668-6422).
- 2** *Unha por outra non é pecado.* [2004] (45636-3213). [2004] (45634-3003).
- Unha pulga nun can é coma o sol no verán.* [1995-1997] (21123-09276).
- Unha vez ó ano non fai dano.* [2004] (45636-3211).
- Uns levan a fama e outros cardan a *lana.* [2001] (11203).
- Uns nacen con estrelas e outros nacen estrelados.* [2004] (45648-4411).
- Uns saben o que fan e outros fan o que saben.* [2004] (45667-6310).
- Uns saben o que fan, outros fan o que saben.* [2004] (45629-2516).
- Vaca gabada, leite nos cornos.* [2007] (30615).
- Vaca mexada, vaca preñada.* [1995-1997] (21126-12421).
- Vaca que non come cos bois ou comeu antes ou come despois.* [2007] (30635).
- Vaca vella, á feira con ela.* [2007] (30641).
- Vai a vella morrendo e vai aprendendo.* [2004] (45642-3823).
- 2** *Vai o vello morrendo e vai aprendendo.* [1995] (41770). [2004] (45635-3103).
- Vai o vello morrendo, vai aprendendo.* [2004] (45619-1508).
- Vaiche o vello morrendo e vai aprendendo.* [2004] (45647-4315).
- Vaite, febreiriño corto, cos teus días 28, que se duras máis catro non queda can nin gato.* [2004] (45689-8502).
- Vaite, febreiriño corto, cos teus días vinteoito, que si duras máis catro, non queda nin can nin gato.* [2004] (45677-7302).
- Vaite, febreiriño curto, cos teus días 28 que si duras máis 4 non queda can nin gato.* [2007] (30630).
- Vaite, febreiriño curto, cos teus días vinteoito, que si tiveras máis catro non quedaba can nin gato.* [1995-1997] (21124-10318).
- Vaite, febreiro, cos teus 28 días; se chega a ter máis catro, non queda nin can nin gato.* [2004] (45638-3411).
- Vaite, febreiro, cos teus 28 que se duraras máis catro non quedaba can nin gato.* [2004] (45693-8912).
- Vaite, febreiro, cos teus 28 que, se duras máis 4, xa non queda can nin gato.* [2004] (45643-3904).
- Vaite, febreiro, cos teus vinteoito, se duraras máis catro non quedaba pé nin ghato.* [2004] (45613-0907).
- Vaite, *febrero, cos teus 28, se duran máis catro, non queda can nin gato.* [2004] (45635-3115).
- Vai, febreiro, cos teus vinteoito, se tiveses máis catro, non quedaba can nin gato.* [1995] (41769).
- Val máis pequeno que grande e burro.* [2003] (11655-4104).
- Vale máis a quen Deus axuda que o que cedo madruga.* [2004] (45619-1510).
- Vale máis andar ca ornear.* [2003] (11640-2604).
- Vale máis arrieiro dunha besta que criado dunha recua.* [2001] (11203).
- 2** *Vale máis caer en gracia que ser gracioso.* [2003] (11648-3409). [1995-1997] (21116-04068).
- Vale máis dar ca pedir.* [2007] (30634).
- Vale máis descoser que romper.* [1998] (17330-14242).
- Vale máis maña que forza.* [2003] (11641-2708).
- Vale máis o que o sol cría que o que a auga deixa.* [2001] (11203).
- Vale máis o ruín coñecido có bo por coñecer.* [2001] (11203).
- Vale máis o ruín coñecido que o bon por coñecer.* [1995-1997] (21116-03061).
- Vale máis pan duro que consello de burro.* [1998] (17330-24440).
- Vale máis paxaro na man que cento voando.* [1995] (41783).
- Vale máis pequeno agudo que grande burro.* [2001] (11203).
- 2** *Vale máis pequeno e agudo que grande e burro.* [1995] (417105). [2003] (11662-4809).
- 2** *Vale máis pouco pecar que moito confesar.* [1995-1997] (21116-03051). [2007] (30617).
- Vale máis ruín coñecido, bo por coñecer.* [2007] (30641).
- 2** *Vale máis ser pequeno e agudo que grande e burro.* [2003] (11674-6003). [2003] (11641-2706).
- Vale máis solteiro que mal casado.* [2004] (45695-9110).
- 2** *Vale máis tarde que nunca.* [2003] (11640-2603). [2004] (45634-3006).
- 2** *Vale máis ter que desexar.* [1995] (41795). [1995] (41781).
- Vale máis un día de sol de febreiro ca tódolos cabalos do reino.* [1995-1997] (21116-06126).
- Vale máis un paxaro en mao que cen voando.* [1995-1997] (21118-04081).

- Vale máis un pequeno agudo que un grande burro.* [2004] (45621-1703).
- Vale máis un queixo de nabo que catro de maio.* [1995-1997] (21126-11389).
- Vale máis unha muller guisando que cen latricando.* [1998] (17330-23416).
- Vale más paxaro na man que cen *volando.* [2003] (11644-3009).
- Vale más ter que *desear.* [2003] (11644-3013).
- Vello que se cura, cen anos dura.* [2004] (45649-4513).
- Vén marzo, que fai andar ca man debaixo do brazo.* [2004] (45638-3412).
- Vende na casa e merca na feira se queres saír da laceira.* [1998] (17330-21393).
- Vento do mar e chuvia na ría, temos para todo o día.* [2001] (11203).
- Vento do norte, auga forte.* [2007] (30620).
- Vento, riqueza e ventura non son cousa segura.* [2001] (11203).
- Veña maio pardo e san Xoán claro.* [1995-1997] (21116-06148).
- Verán que dura, outono que asegura.* [2004] (45671-6704).
- Veraneando vaixe o tempo voando.* [2004] (45671-6710).
- Vese a palla no ollo do veciño e non se ve a viga no propio.* [1998] (17330-24437).
- Vestir a uso, calzar a gusto.* [2003] (11677-6305).
- Viña entre viñas e casas entre veciñas.* [2001] (11203).
- Viño quitado, bebelo ou tirallo.* [2007] (30639).
- Viños e amores, os máis vellos son os mellores.* [1995] (41768).
- Viños e amores, os vellos son os mellores.* [1995-1997] (21127-13473).
- Viños e amores, os vellos son os mellores.* [2004] (45697-9309).
- Vista larga e lingua corta é deixar o que non importa.* [2004] (45649-4509).
- Xa che irei pagando, si..., pero cando?* [1995-1997] (21126-11373).
- Xamais digas que é caro o que che dan dado.* [1998] (17330-14237).
- Xaneiro é bo mes para o carboeiro.* [1995] (417115).
- Xaneiro mollado, bo para o campo e malo para o gado.* [1995] (417114).
- 3** *Xaneiro verceiro, nin boa meda nin bo palleiro.* [1995-1997] (21116-09287). [1995-1997] (21123-09278). [1995-1997] (21125-10336).
- Xaneiro xeado, febreiro trastornado, marzo airoso e abril chuvioso sacan a maio florido e fermoso.* [2004] (45645-4101).
- Xaneiro xeeiro, febreiro verceiro, marzo ventoso, abril chuviñoso, maio pardo e san Xoán claro son as chaves de todo ano.* [1995-1997] (21126-11367).
- Xaneiro xioso, frebeiro ventoso, marzo cariñoso fái o ano fermoso; abril chuvoso e maio nevoado e san Xoán claro vale máis cóos teus bois e có teu carro.* [2007] (30637).
- Xaneiro, alleiro.* [2001] (11203).
- Xaneiro, ñeiro; febreiro, cabrileiro.* [2003] (11660-4618).
- Xaneiro, frío ou temperado, pásalo arroupado.* [2001] (11203).
- Xaneiro, oveiro.* [2001] (11203).
- Xaneiro, xeadeiro.* [2001] (11203).
- Xeada enriba da lama, de seguido a choiva faille a cama.* [2007] (30619).
- Xeada na lama, a choiva faille a cama.* [1995] (41779).
- 2** *Xeada na lama, auga na cama.* [1995-1997] (21126-12401). [2001] (11203).
- 16** *Xente nova e leña verde todo é fume.* [2003] (11642-2808). [1995] (417113). [2001] (11203). [2004] (45640-3611). [2003] (11662-4806). [2004] (45616-1212). [1995-1997] (21126-11381). [2004] (45618-1414). [1996] (417119). [2004] (45667-6304). [2003] (11616-0204). [2003] (11668-5404). [1998] (17330-27498). [2003] (11669-5504). [2004] (45646-4210). [2003] (11637-2302).
- Xente nova e leña verde todo se volve fume.* [1995-1997] (21122-07172).
- Xente nova, leña verde é todo fume.* [2003] (11638-2403).
- 7** *Xente nova, leña verde todo é fume.* [2003] (11664-5015). [2003] (11628-1402). [2003] (11673-5903). [2003] (11671-5707). [2003] (11658-4402). [2003] (11639-2501). [2003] (11665-5102).
- Xente nova, leña verde.* [2003] (11676-6210).
- Xente *castellana, xente sa.* [2004] (45656-5211).
- Xogan os burros e perden os arrieiros.* [1995-1997] (21126-12396).
- Xogar e perder, pagar e calar.* [2007] (30620).
- Xullo arder e patacas coller.* [2007] (30622).
- Xullo, o mes máis curto cando hai peculio.* [2001] (11203).
- Xunio claro como ollos de galo.* [2007] (30639).
- Xunta de pastores, ovellas mortas.* [2007] (30637).

- Xuntando bens e males resultan os anos iguais.* [2004] (45649-4510).
- Zapateiro aos teus zapatos e déixate doutros tratos.* [2007] (30640).
- Zapateiro, ós teus zapatos.* [2003] (11676-6201).
- Zarrota, zarroteira dime onde está a túa compañeira.* [2004] (45663-5905).
- *Cree o ladrón que todos son da súa condición.* [2004] (45687-8311).
- *Dichoso mes que entra con Santos e termina con san Andrés.* [2004] (45638-3403).
- *Dios aperta pero non afoja.* [2004] (45658-5404).
- 2** **Dios aperta pero non afoja.* [1995-1997] (21127-13462). [2003] (11673-5908).
- *Donde as dan, as toman.* [2004] (45641-3709).
- *Donde entre o aire i-o sol, non entra o doctor.* [2004] (45643-3907).
- 2** **Donde non hai, non se pode sacar.* [2003] (11628-1408). [2003] (11638-2415).
- *Donde te queren moito, coida de ir pouco.* [1998] (17330-25461).
- *Flaco sen fame non hai gordo que lle gane.* [2004] (45631-2711).
- 5** **Gaviotas a terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11621-0703). [2003] (11616-0207). [2003] (11626-1203). [2003] (11658-4404). [2003] (11623-0907).
- 3** **Gaviotas á terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11615-0103). [2004] (45698-9402). [2004] (45633-2905).
- *Gaviotas a terra, mariñeiros ó mar.* [2004] (45660-5601).
- *Gaviotas al puerto, marineros al huerto.* [2003] (11624-1010).
- *Gaviotas en terra, mariñeiro á merda.* [2004] (45699-9509).
- 2** **Gaviotas en terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11631-1710). [2003] (11633-1906).
- *Gaviotas en terra, mariñeros á merda.* [2003] (11664-5011).
- 2** **Gaviotas na terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11637-2301). [2004] (45681-7708).
- *Gaviotas ó porto, mar revolto.* [2003] (11660-4604).
- *Gaviotas á terra, mariñeiros á merda.* [2003] (11643-2911).
- *Hasta 40 de maio non sáque-lo saio.* [2004] (45674-7004).
- *Hasta mediados de maio non quíta-lo saio.* [2003] (11621-0709).
- 2** **Hasta mediados de maio non quite-lo saio.* [2003] (11617-0311). [2003] (11622-0801).
- *Hasta o 30 de maio non te quíte-lo saio.* [2003] (11653-3901).
- *Hasta o 40 de maio non quites o saio.* [2004] (45610-0603).
- *Hasta o 40 de maio non sáque-lo saio.* [2004] (45686-8208).
- *Hasta o 40 de maio non saques o saio.* [2004] (45668-6401).
- *Hasta o 40 de maio non te quites o saio.* [2004] (45681-7704).
- 2** **Hasta o 40 de maio non te quites o saio.* [2004] (45660-5602). [2004] (45641-3708).
- *Hasta o 40 de maio, a vella non saca o rabo.* [2003] (11639-2510).
- 2** **Hasta o corenta de maio non quites o saio.* [2004] (45613-0905). [2004] (45699-9506).
- *Hasta o corenta de maio non saques o saio.* [2003] (11638-2402).
- *Hasta o trinta de maio non quíte-lo saio.* [2004] (45678-7405).
- *Hasta o *cuarenta de maio non sáque-lo saio.* [2004] (45644-4010).
- *Hasta san Cristovo, millo ó covo.* [2003] (11625-1106).
- *Hasta san Martiño pinca o ramalliño e despois de san Martiño todo é fame e frío.* [2004] (45674-7007).
- *Hasta san Martiño, pan e viño; de san Martiño en diante, fame e frío.* [2003] (11649-3501).
- *Más vale maña ca forza.* [2003] (11654-4009).
- *Nadie diga de ningún porque non digan del mal algún.* [2003] (11637-2305).
- *Pitillo guapo, moito papel e pouco tabaco.* [2003] (11623-0910).
- *Piitillo guapo, moito papel, pouco tabaco.* [2003] (11620-0604).
- *Xulio cando é normal, pouca auga no manantial.* [1995-1997] (21129-14501).
- **A palabras necias, oídos sordos.* [1998] (17330-24436).
- **A quien madruga, Dios le ayuda.* [2003] (11627-1310).
- **Abril y mayo son los días más largos de todo el año.* [1995-1997] (21127-13465).
- 2** ***Año de nieves, año de bienes.* [2003] (11625-1109). [1995-1997] (21127-13457).
- 2** ***De tal palo, tal astilla.* [2003] (11627-1305). [2004] (45629-2503).
- 2** ***Dime con quién andas y te diré quien eres.* [2003] (11625-1107). [2004] (45674-7002).
- **Dime con quién andas y te diré quién eres.* [2003] (11627-1306).

- ***El que espera desespera.* [2003] (11663-4914).
 ***El que madruga Dios le ayuda.* [2004] (45674-7001).
 2 ***El que madruga Dios le ayuda.* [2003] (11624-1007). [2003] (11625-1103).
 ***El que nada debe nada teme.* [2007] (30638).
 ***En abril, agua a mil.* [2004] (45699-9507).
 4 ***En abril, aguas mil.* [2004] (456100-9603). [2004] (45685-8104). [2003] (11623-0904). [2004] (45629-2502).
 ***En boca cerrada no entran moscas.* [2007] (30638).
 ***Jaula hecha, pájaro muerto.* [2003] (11663-4911).
 ***Más vale pájaro en mano que ciento volando.* [2003] (11627-1303).
 ***No hay mal que por bien no venga.* [2003] (11624-1004).
 ***Nunca es tarde cuando la dicha es buena.* [2003] (11663-4913).
 ***Ojos que no ven, corazón que no siente.* [2003] (11625-1117).
 ***Palabras necias, oídos sordos.* [2003] (11625-1116).
 4 ***Perro ladrador, poco mordedor.* [2003] (11625-1102). [2003] (11627-1302). [2003] (11624-1001). [2007] (30638).
 ***Santa Rita Rita lo que se da no se quita.* [2004] (45681-7701).
 ***Sin engaño, el día de san Juan es de los más largos del año.* [2004] (45643-3905).
 ***Tiran más dos tetas, que dos carretas.* [2003] (11627-1301).

3. Índice de referencias dos informantes

11203 A **CORUÑA. Boqueixón.** O Forte: Álvarez Losada, Ramón e alumnos do Colexio Couto do Forte³

116 A **CORUÑA. Camariñas**

11615 Castiñeiras Vidal, Paula
 11616 Lema Martínez Dor, Tania
 11617 Rey Pouso, Isabel
 11618 Tedín González, Silvia
 11619 Cabrejo Martínez, Tamara
 11620 Bermúdez Carril, Begoña
 11621 Castro Martínez, Alberto
 11622 López Parga, Caterina
 11623 Barbeira, Sabrina
 11624 Pasantes Campaña, Lara
 11625 Oanes, Pati
 11626 Barreiro Regueira, Aldo
 11627 Souto, Pedro
 11628 Suárez López, Denis
 11629 M., Manuel e F., Salvador
 11630 Seijo Rabuñal, Miguel Anxo
 11631 Mouzo Campos, Juan R.
 11632 Santos Suárez, Cristian
 11633 Martínez Roa, Santiago
 11634 López, Fátima

11635 Camariñas. Camelle: Tajos Más, Marta
 11636 Castro Rojo, Borja
 11637 Suárez Pasantes, Roberto
 11638 Bértolo Martínez, Mirian
 11639 Suárez Romar, Pablo
 11640 Eva María
 11641 Pereira Lema, Yessica
 11642 Muíño, Paula
 11643 Manuel
 11644 Banos Valiña, Jesús
 11645 Blanco Touriñán, Noel
 11646 Lema Suárez, Soraya
 11647 Anónimo
 11648 García Romero, Jessica
 11649 Moreira Devesa, Digna
 11650 Mouzo Santos, Verónica
 11651 Caamaño Bermúdez, Martín
 11652 Dios Romero, Isabel
 11653 Toja, Berta
 11654 Trillo Rodríguez, Alberto
 11655 Bermúdez Canosa, Jéssica
 11656 Lema Nión, Olalla
 11657 López Blanco, Raquel
 11658 Trillo Lema, Tamara
 11659 Castro Cures, Tania
 11660 Mella Lema, Mercedes
 11661 Anónimo
 11662 Dopazo, Alicia
 11663 Samanta
 11664 Blanco López, Verónica

³ Recentemente soubemos que o propio Centro publicou unha escolma de tradición oral, na que se inclúen estes refráns (ALVAREZ 2001). Nesta edición citamos polos manuscritos dos alumnos que o Centro tivo a amabilidade de entregar ó Centro Ramón Piñeiro para traballos deste tipo.

11665 Lema Castiñeira, Ramón
11666 Rey Gómez, Loli
11667 Mónica
11668 Catro, Faustino
11669 Dos Santos López, José Manuel
11670 López García, Judit María
11671 Camariñas. Dor,A Ponte do Porto: Lema Blanco,
Verónica
11672 V. M. María
11673 Rodríguez Touriñán, Andrés
11674 Camariñas. Mouzo: Pazos Méndez, Jessica
11675 Anónimo
11676 Méndez Pose, Irán
11677 Anónimo

173 A CORUÑA. Ribeira

17330 Pena Romay, Antonio

211 LUGO Castro de Rei. Castro Ribeiras do Lea:

Equipo de Normalización Lingüística⁴

21112 Varios alumnos
21116 Varios alumnos
21117 Álvarez Méndez, Jennifer e Rodrigo
21118 Fernández Castro, Secundino
21119 González Penelas, Jaime e Mónica
21120 García Corral, José Luís
21121 Bello, Iván e Castro, Elva
21122 Rodríguez Castro, Carlos
21123 Díaz Uría, Sonia
21124 Pérez Varela, José Dositeo
21125 Legaspi Castro, María Luísa
21126 Balado Blanco, Javier
21127 Abelleira Santiso, Atilano (70 anos), Maciñeiras
Abellería, Pablo
21128 Lage López, Margarita
21129 Táboas Teijeiro, Santiago
21616 Cospeito. Bexán: Rivas Ares, Xesús. 89 anos
21617 Cospeito. Bexán: Rivas Ares, Xosefa. 81 anos

306 OURENSE. Bande

30615 Fernández Álvarez, Óscar
30616 Pérez Álvarez, Xosé Luis
30617 Dacuña Vázquez, Inés

30618 Alonso de Araújo, Lidia
30619 Rodríguez Costa, Lilia
30620 Bande. Muíños: Montero Otero, Felipe
30621 Trigo Silva, Juan
30622 Bande. Corvelle: Victorino Domínguez,
Inmaculada
30623 Pérez Madrid, Claudia Lucía
30624 Sanz Blas, Vanesa
30625 Alonso Romero, Sandra (13 anos)
30626 Novais Álvarez, Gabriel
30627 Rodríguez Giráldez, Lucía
30628 González García, Alba
30629 Pereira Fernández, Marta
30630 Quintos Vázquez, Brais
30631 Saavedra Martínez, Estefanía
30632 Quintáns Glez, Alba
30633 Fernández Prados, Vanessa
30634 Paz Alosa, Óscar
30635 Pérez Diz, Amable
30636 Pérez Rodríguez, Marina
30637 De Brito Calleiros, Luís Xosé
30638 González Ferreira, Iván
30639 Álvarez Alonso, Nohelia
30640 Bande. Muíños: Domínguez Otero, Iago
30641 Bande. Vereá: Álvarez Pérez, Tania
30642 Bande. Sarreaus: Alonso Barroso, Nieves (15
anos)
30643 Sousa Gómez, Alejandro
30644 Pérez Pérez, Monserrat

417 PONTEVEDRA. A Estrada. O Foxo

Recollidos por David Otero

417100 Florentino (40 anos)
417101 Fina (32 anos)
417102 Ramón (65 anos)
417103 Ascensiona (62 anos)
417104 Amparo (82 anos)
417105 Antonio (68 anos)
417106 J. Francisco (30 anos)
417108 M. Carne (38 anos)
417110 Ramón (35 anos)
417111 Manuel (35 anos)
417112 Francisco (65 anos)
417113 Florinda (60 anos)
417114 Lola (67 anos)
417115 Francisco (44 anos)
417116 Emilio (57 anos)
417117 Luísa (49 anos)
417118 Felisa (70 anos)
417119 Otero Fernández, David
417120 Martín (12 anos)

⁴ O Centro publicou unha escolma de tradición oral, na que se inclúen estes refráns (ENL VELEIRO:2000). O CIRP recibiu unha fotocopia parcial dunha publicación en formato revista que incluía o dato de que este material se recollera nos cursos 1995-1996 e 1996-1997. Nós citamos por esa edición e referimos a 1995-1997 tódolos refráns dese Centro.

- 417121 José Aurelio (33 anos)
41760 María (78 anos)
41761 María Xosé (37 anos)
41762 Aurora (91 anos)
41763 Carmen (59 anos)
41763 Carmen (59 anos)
41764 Ana (34 anos)
41765 Sindo (37 anos)
41766 Sindo (67 anos)
41767 Mª Carme (40 anos)
41768 Raquel (9 anos)
41769 Isabel (65 anos)
41770 Florinda (65 anos)
41771 Gómez, Luz (33 anos)
41772 Rosa García (63 anos)
41773 Mercedes (36 anos)
41774 María (32 anos)
41775 Elvira (64 anos)
41776 Otilia (66 anos)
41777 Manola (32 anos)
41778 Alicia (63 anos)
41779 Roibal, Agustín (77 anos)
41780 Piñeiro, Xosé (35 anos)
41781 María Teresa (31 anos)
41782 Josefina (33 anos)
41783 Francisco (10 anos)
41784 José (70 anos)
41785 José Aurelio (34 anos)
41786 Guerrero, Juana (63 anos)
41787 Antonio (40 anos)
41788 Dolores (92 anos)
41789 Dolores (30 anos)
41790 Josefina (32 anos)
41791 Francisco Manuel (10 anos)
41792 Manuel (13 anos)
41793 José Manuel (38 anos)
41794 Fina (72 anos)
41795 María Teresa (31 anos)
41796 Elvira (33 anos)
41797 Carme (60 anos)
41798 Anuncia (59 anos)
41799 Carlos (40 anos)
- 456 PONTEVEDRA Valga**
45606 Castro Fernández, Elisabeth
45607 Campaña (Santa Cristina): Blanco Lajos, Antonio
45608 Cordeiro (Santa Comba): Barreiro Suárez, Xesús Manel
45609 Setecoros (San Salvador): Álvarez García, Rosa María (14 anos)
- 45610 Setecoros (San Salvador): Magariños Gil, Rubén (15 anos)
456100 Setecoros (San Salvador): Diz Rodríguez, Rocío
456101 Cordeiro (Santa Comba): Silva Lestido, Víctor
456102 Campaña (Santa Cristina): Martínez da Torre, Adrián
45611 Cordeiro (Santa Comba): Anónimo (15 anos)
45612 Cordeiro (Santa Comba): Saborido Baleirón, José Carlos (14 anos)
45613 Setecoros (San Salvador): Souto Gontad, Sandra (15 anos)
45614 Cordeiro (Santa Comba): Eiras Santiago, Luis Manuel (16 anos)
45615 Campaña (Santa Cristina): Martínez Calvo, Sergio (16 anos)
45616 Fomo, Cordeiro (Santa Comba: Busto Padín, Fátima María (16 anos)
45617 San Miguel de Valga: López González, Cristina
45618 Campaña (Santa Cristina): Rodríguez Taibo, Carla (14 anos)
45619 Cordeiro (S.Comba de Louro): Cascallar Mondragón, María
45620 Campaña (Santa Cristina): Mariño Cascallar, Alba María (15 anos)
45621 San Miguel de Valga: Diego Duro, María Pilar
45622 San Miguel de Valga: Vidal Bralo, Laura (14 anos)
45623 Setecoros (San Salvador): Buceta Viñas, Andrea (14 anos)
45624 San Miguel de Valga: Sanmarco Janeiro, Ana Isabel
45625 Xanza (Santa María): Cascallar Aboy, Iván
45626 Campaña (Santa Cristina): Torres Boo, Tania
45627 Setecoros (San Salvador): Escariz Jamaro, Francisco (14 anos)
45628 Campaña (Santa Cristina): Campañó Otero, Pablo
45629 Cordeiro (Santa Comba): Eiras Isorna, Marta (14 anos)
45630 Campaña (Santa Cristina): Martínez da Torre, Sara (13 anos)
45631 Senín, Xanza (Santa María): Portas Magán, Alicia (16 anos)
45632 Campaña (Santa Cristina): Pardal González, Sabino
45633 Xanza (Santa María): Bandín Gómez, Samantha
45634 Campaña (Santa Cristina): Busto Santalla, Neves (14 anos)
45635 Baño, Xanza: Esperón Blanco, Verónica (16 anos)
45636 Campaña (Santa Cristina): Busto Santalla, Ana (14 anos)
45637 Rodríguez Sánchez, Alexandre (14 anos)
45638 Setecoros (San Salvador): Couselo Otero, Margarita (16 anos)
45639 Setecoros (San Salvador): Arca Aboy, Patricia

- 45640 Cordeiro (Santa Comba): Mosquera Castiñeiras, Nerea (15 anos)
45641 Mato Devesa, Mónica
45642 Touceda Iglesias, Natalia
45644 Anónimo
45645 Casal Sanmarco, Alba
45646 Anónimo
45647 Miguéns, Maribel
45648 Pardal Carbia, Aida
45649 Escariz Jamarco, Vanessa
45650 Devesa Pereira, Graciela
45651 Castro Bello, Alba
45652 Anónimo
45653 Torres Velo, Kely
45654 Suárez Canabal, Laura
45655 Llerena Potel, Marta Cristina
45656 García Boo, José María
45657 Anabel
45658 Barreiro Piñeiro, Cristina
45659 Paz Díaz, Adrián
45660 Losada López, Anxo
45661 Bodaño Muñiz, María del Carmen
45662 Anónimo
45663 Gómez Barros, Mariluz
45664 Senín Senín, María Nieves
45665 Bandín, Rubén
45666 Rodríguez Blanco, Gustavo
45667 Suárez Canabal, Sandra
45668 Vigo Cascallar, María
45669 Refojo Blanco, Sandra
45670 Cerqueiras Blanco, Sergio
45671 Gallas Otero, María Pilar
45672 Temperán Piñeiro, Irene
45673 Anónimo
45674 García Martínez, Cristina
45675 Burés Mouriño, Sonia
45676 Ponte Valga (San Miguel): Romero Ferro, Natalia
45677 A Devesa. Campaña: Gil Magariños, Manuel
45678 Cordeiro (Santa Comba): Somoza Lerín, María Dolores
45679 Setecoros (San Salvador): Valero Martínez, Natalia
45680 Campaña (Santa Cristina): Pardal González, Agustina
45681 Ferreirós. Cordeiro: Rey Gil, Ana María
45682 Cordeiro (Santa Comba): Santiago Lego, Estefanía
45683 Rodríguez Bouzón, Susana
45684 Xanza (Santa María): González Castroagudín, Raquel
45685 Cordeiro (Santa Comba): Barreiro Couselo, Beatriz
45686 Cordeiro (Santa Comba): Suárez Rodríguez, Pablo
45687 Setecoros (San Salvador): López Piñeiro, Yago
45688 Campaña (Santa Cristina): Rodríguez Magariños, José
45689 Ferreirós. Cordeiro: Gil Gómez, Daniel
45690 Setecoros (San Salvador): Montero Campos, Cristina
45691 Cordeiro (Santa Comba): Caamaño Gómez, Cristina
45692 Cardo Castañeda, Pablo
45693 Desabanda (San Miguel): Magán, Cristian
45694 Setecoros (San Salvador): Bello Jamarco, Iganacio
45695 Campaña (Santa Cristina): Bustos Santalla, José A.
45696 Cordeiro (Santa Comba): Carbia V., Anxo
45697 Bernárdez Pedroso, Anxo
45698 Xanza (Santa María): Rodríguez Calvo, Manoel
45699 Senín. Xanza (Santa María): Ríos Santiago, Martín

4. Referencias bibliográficas

- ÁLVAREZ LOSADA, Ramón (2001): *Refráns, cantigas, adiviñas... de Boqueixón*. CPI “Antonio Orza Couto” O Forte. Boqueixón: Edición do C.P.I.
- EQUIPO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA-C. P. VELERIO DOCAMPO (Castro Ribeiras de Lea): *Anacos da nosa cultura: refráns, adiviñas, lendas..., celebracións e oficios..., aparellos...* Lugo: Citania Publicacións.
- FERRO RUIBAL, Xesús (2002): *Refraneiro galego máis frecuente*. Vigo: La Voz de Galicia.
- (1997): “Deus e o demo no refraneiro galego”, en *Actas del I Congreso Internacional de Paremiología (Homenaje al Prof. Pedro Peira Soberón) 17-20 de abril de 1996. Paremia 6*, 1997,207-222.

